

Notat

Afsluttende status for Områdefornyelse Bavnehøj og Områdefornyelse Sundby, flere bydele

Resumé

Teknik- og Miljøudvalget orienteres om afslutningen og evalueringen af de Områdefornyelse Bavnehøj og Områdefornyelse Sundby. Områdefornyelserne er afsluttet efter fem aktive år i de to kvarterer, og der er gennemført mange projekter og initiativer med fokus på sammenhæng og udvikling.

Sagsfremstilling

Områdefornyelse Bavnehøj

Borgerrepræsentationen vedtog den 13. december 2018 "Kvarterplan for Områdefornyelse Bavnehøj" og igangsatte dermed områdefornyelsen. Områdefornyelse Bavnehøj dækkede det udsatte byområde i Kgs. Enghave, jf. Politik for Udsatte Byområder (BR 22. juni 2017), der er afgrænset af Enghavevej i øst, Sjælør Boulevard i vest, Vigerslev Allé i nord og Sydbanestien i syd (oversigtskort kan ses i bilag 3).

Områdefornyelse Bavnehøj er en del af Det Store Sydhavnsløft og skal være med til at sikre, at Bavnehøj også bliver udviklet som områderne omkring. Bavnehøj har været et overset kvarter, som ikke har ændret sig meget de sidste 50 år. Områdefornyelsen har haft til formål at skabe bedre forbindelser til og i kvarteret, at trække de grønne kvaliteter fra Vestre Kirkegård ud i resten af kvarteret, at gøre kvarteret mere bæredygtigt og at skabe flere fællesskaber med plads til kvarterets mange forskelligartede beboere.

Områdefornyelsen har haft en grundbevilling på 44 mio. kr. fra Københavns Kommunes byfornyelsesramme. Der er derudover tilført yderligere investeringer til kvarteret for 21,3 mio. kr., jf. bilag 4. Med områdefornyelsen er der dermed gennemført investeringer i området for i alt 65,3 mio. kr.

Områdefornyelse Sundby

Borgerrepræsentationen vedtog den 21. september 2017 "Kvarterplan for Områdefornyelse Sundby" og igangsatte dermed områdefornyelsen. Områdefornyelse Sundby dækkede delvist et udsat byområde på

25-03-2025

Sagsnummer i F2
2025 - 3693

Dokumentnummer i F2
183424

Sagsnummer i eDoc
2025-0061684

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold

Islands Brygge 37
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Amager, jf. Politik for Udsatte Byområder (BR 22. juni 2017), og strækker sig tværs over Amager (oversigtskort kan ses i bilag 3).

Områdefornyelse Sundby dækker et område på Amager, som er præget af mange nord-syd-gående trafikale barrierer, som bidrog til en uhensigtsmæssig opdeling af kvarteret og vanskeliggjorde bevægelse i øst-vest-gående retning. Områdefornyelse Sundby blev derfor født med en vision om at styrke den sociale og fysiske sammenhængskraft på tværs af Amager – fra Amager Fælled til Amager Strand – med fokus på bedre forbindelser, attraktive mødesteder og sociale aktiviteter.

Områdefornyelsen har haft en grundbevilling på 60 mio. kr., finansieret med 20 mio. kr. fra staten og 40 mio. kr. fra Københavns Kommune. Der er derudover tilført yderligere investeringer til kvarteret for 52,7 mio. kr., jf. tabel 2. Med områdefornyelsen er der dermed gennemført investeringer i området for i alt 112,7 mio. kr.

Organisering

Begge områdefornyelser har været drevet af styregrupper bestående af lokale borgere og aktører samt repræsentanter fra kommunens forvaltninger. Styregrupperne har igangsat projekterne, der er blevet udviklet og gennemført i dialog med arbejdsgrupper med beboere og andre relevante aktører, som fx erhvervsdrivende, foreninger og institutioner.

Resultater

Begge områdefornyelser har med en bred vifte af forskellige indsatser opnået en række resultater, der har været med til at løfte bymiljøet i de to områder. Indsatserne dækker bl.a. over begrønning og nye mødesteder på udearealerne, kunstnerisk udsmykning af overflader, visionsplaner med et fremadrettet perspektiv, støtte til lokale kultur- og fælleskabsinitiativer via puljer.

Uddybende beskrivelser af de gennemførte projekter, indsatser og resultater fremgår af bilag 1 og bilag 2. Et overblik over resultater og økonomi for de to områdefornyelsers projekter fremgår af bilag 4.

Politisk handlerum

Da områdefornyelsen er afsluttet, er der ikke politisk handlerum i forbindelse med denne orientering. Der kan henvises finansiering af nye projekter i området til kommende budgetforhandlinger.

Videre proces

Når Teknik- og Miljøudvalget er orienteret, er begge områdefornyelser endeligt afsluttet.

Peter Højer
Vicedirektør

Bilag

Bilag 1 Afsluttende statusrapport for Områdefornyelse Bavnehøj

Bilag 2 Afsluttende statusrapport for Områdefornyelse Sundby

Bilag 3 Kortmateriale for afgrænsning af Områdefornyelse Bavnehøj og Områdefornyelse Sundby

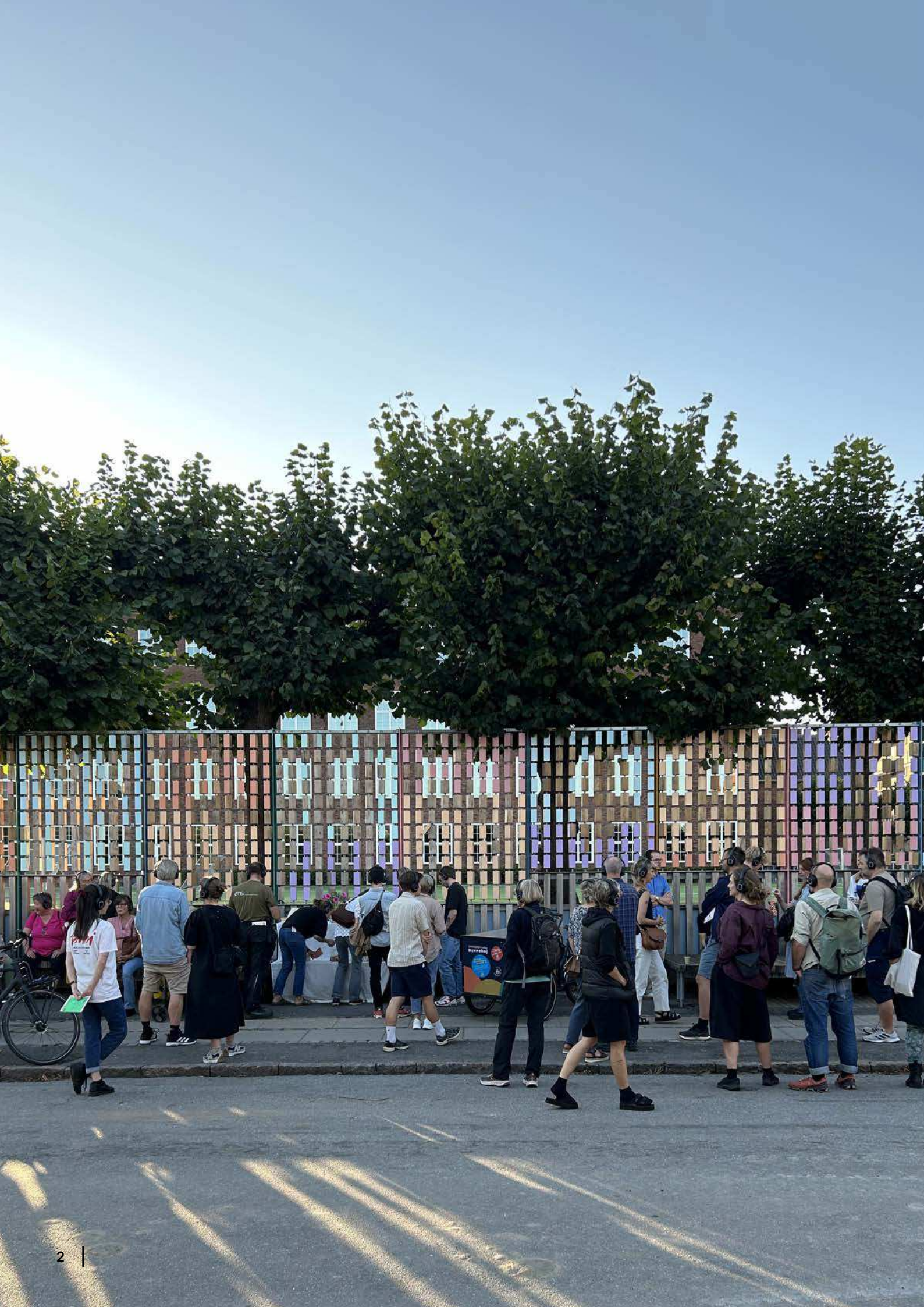
Bilag 4 Overblik over resultater fra Områdefornyelse Bavnehøj og Områdefornyelse Sundby

Bilag 5 Udmøntningsnotat Budget 2021

Afslutningsrapport
OMRÅDEFORNYELSE
BAVNEHØJ

Borgmesterens forord

København er i forandring. Gennem de sidste årtier har vi set en markant udvikling både i de gamle brokvarterer, omdannede industriområder og nye havneområder. Sydhavnen er ingen undtagelse. Med *Det store Sydhavnsløft* har vi arbejdet målrettet på at skabe en stærkere, grønnere og mere sammenhængende bydel, hvor både de eksisterende og de nye kvarterer får glæde af de store investeringer, der finder sted.

Bavnehøj er en vigtig del af Sydhavnens udvikling. Det velplanlagte arbejderkvarter med den grønne allé, de klassiske boligkarreer og roen på Vestre Kirkegård har altid haft meget at tilbyde. Kvarteret har dog ligget som en tidslomme mellem store byudviklingsområder. Lokale kræfter gjorde opmærksom på behovet for udvikling i Bavnehøj, og da Områdefornyelse Bavnehøj blev sat i gang for fem år siden, stod lokalområdet klar til at tage teten.

Lokale kræfter er gået forrest i at skabe vigtige og varige forandringer – fra nye mødesteder og stærkere forbindelser til kunst og kultur i det offentlige rum. Et lysværk på Vestre Kirkegård blev første bevis på, hvad der sker, når beboerne selv er med til at forme deres kvarter. Siden da er Bavnehøj blevet en del af Copenhagen Light Festival, og kunsten er blevet en integreret del af kvarterets identitet – fra skolen og S-togsstationerne til de kommende store værker i byens rum. Bavnehøj Allé bliver også omdannet med en ny grøn kvarterplads.

Men Områdefornyelse Bavnehøj har handlet om mere end fysiske forandringer. Områdefornyelsen har været en platform for beboernes engagement og for fællesskaber, der fortsætter, når områdefornyelsen afsluttes.

Foreningen *Fællesskabet Bavnehøj* står nu klar til at videreføre traditioner som kvarterfester og kulturarrangementer. Partnerskaber mellem kulturinstitutioner, lokale ildsjæle og foreninger sikrer, at Bavnehøj fortsætter sin udvikling som en del af det voksende og forbundne Sydhavnen.

Samtidig bliver Bavnehøj grønnere og mere klimabevidst. Beboerne har sænket deres energiforbrug markant, og der er investeret i sunde boliger, mere grønt i gaderne og bedre forhold for fodgængere og cyklister. Sideløbende laves skybrudssikring på Vestre Kirkegård med et nyt grønt bakkelandskab og vildere natur. Bavnehøj viser, at vi kan udvikle vores by på en måde, der gavner mennesker, byliv og klima på samme tid.

Jeg vil gerne takke alle, der har bidraget til Områdefornyelse Bavnehøj. Tak til beboere, aktører, foreninger og alle andre, der har engageret sig i at gøre Bavnehøj til en uundværlig del af *Det store Sydhavnsløft* og København.

Vi ses i Bavnehøj.

Line Barfod

Teknik- og miljøborgmester
Marts 2025

Styregruppen takker af

Det er snart syv år siden, vi havde det første borgermøde i Bavnehøj om områdefornyelsen. Et møde mange af os havde set frem til, for vi havde længe tænkt, at vores dejlige kvarter kunne bruge en saltvandsindsprøjtning. Bavnehøj er et gammelt arbejderkvarter, hvor mange forskellige slags mennesker lever sammen. Det har vi altid været stolte af. Men vi ønskede os, at der var bedre rum for fællesskaber på tværs af kvarterets beboergrupper, at det blev lettere at komme til og rundt i kvarteret, og at her blev endnu grønnere.

Selvfølgelig har der været udfordringer undervejs. Først blev områdefornyelsen i 2019 sat i bero på grund af anlægsloftet, inden vi rigtigt var kommet i gang. Da områdefornyelsen startede op i 2020, blev vi ramt af coronarestriktionerne, der udfordrede fundamentet for områdefornyelsens arbejde – nemlig inddragelse, dialog og samarbejde. Der har også været udskiftninger i områdefornyelsens projektledere, der har gjort det vigtigt, at vi er en gruppe borgere, der har deltaget i arbejdsgruppemøderne fra start til slut. Heldigvis har udfordringerne ikke sat en stopper for udviklingen af kvarteret.

Nu kan vi fejre, at vi er nået i mål med en række projekter, der vil præge Bavnehøj mange år fremover. Som den helt store forandring vil Bavnehøj Allé snart være renoveret med plads til forskellig brug i hverdagen og store fælles arrangementer på kvarterpladsen. Det bliver lettere og tryggere at færdes på tværs af kvarteret hen over kirkegården. Vi har fået en masse kunst i gaderne, og kvarterets hjørner og veje er blevet mere grønne. Snart kom-

mer der også et kulturhus, hvor man kan se teater og få en kop kaffe på Vestre Kirkegård, og hvor arealet omkring Østre Kapel vil give mulighed for spontane møder.

Alt dette har kun været muligt, fordi så mange fra kvarteret har engageret sig. Om det er i faste møder i styregruppen og arbejdsgrupperne, ved at deltage i workshops og offentlige møder, eller ved at fortælle om ønsker og håb for kvarteret til nogle af områdefornyelsens mange arrangementer. Mange tak til alle jer der på den ene eller anden måde har deltaget og bidraget! Også tak til områdefornyelsens samarbejdspartnere og rådgivere, der har været med til at forme projekterne.

Heldigvis er rejsen kun lige begyndt. Vi er glade for, at samarbejdet i områdefornyelsen har ført til, at vi har kunnet oprette en ny forening *Fællesskabet Bavnehøj*. Her kan alle os, der er engagerede i udviklingen af Bavnehøj, fortsætte med at skabe aktiviteter og fællesskab i kvarteret.

Tak for nu!

Forpersongruppen for Områdefornyelse Bavnehøj

Vil du være en del af *Fællesskabet Bavnehøj*?

Følg med i facebookgruppen for at se kommende arrangementer eller meld dig ind ved at skrive til faellesskabbavnehoj@gmail.com

Scan eller klik på QR-koden og se facebookgruppen

Indhold

Om denne rapport

Dette er den afsluttende rapport for Områdefor-nyelse Bavnehøj. Gennem områdefornyelsen har lokale kræfter været med til at udvikle Bavnehøjs byrum, oplevelser og fællesskaber.

Rapportens **del 1** opsummerer områdefornyelsens resultater og den udvikling, der er sket i Bavnehøj. I **del 2** introduceres 13 projekter som Områdefornyelse Bavnehøj har arbejdet med. Nogle projekter er afsluttede, andre er endnu undervejs. **Del 3** samler op på områdefornyelsens erfaringer, metoder og organisering.

Områdefornyelse Bavnehøj

Den 13. december 2018 afsatte Københavns Borgerrepræsentation 44 mio. kr. til Områdefornyelse Bavnehøj. Områdefornyelsen har været en platform for at udvikle Bavnehøj i perioden fra 2020 til 2024.

Områdefornyelsens arbejde har taget afsæt i en kvarterplan, der blev udarbejdet sammen med kvarterets beboere, institutioner og foreninger i 2018. Kvarterplanen indeholder en vision for Bavnehøj og en række projekter. I denne rapport kan du læse, hvordan projekterne er blevet realiseret, hvilke målsætninger der er indfriet (del 1 & 2), og hvordan nogle projekter og målsætninger har ændret sig undervejs (del 3).

Engagerede beboere og lokale aktører har været med hele vejen. Nogle har arbejdet dedikeret i områdefornyelsens styregruppe og arbejdsgrupper, hvor de har øvet direkte indflydelse på projekter, budget og beslutninger. Mange flere har bidraget gennem borgermøder, kaffemøder, dialog og arrangementer.

Udgivet af:
Områdefornyelse Bavnehøj
Teknik- og Miljøforvaltningen
Københavns Kommune
Marts 2025

Forsidefoto:
Best of Bavnehøj 2024 - Foto: Jens Panduro

Borgmesterens forord	3
Styregruppen takker af	4

DEL 1	INTRODUKTION	6
	Projektoverblik	8
	Resultaterne kort	10
	Et kvarter med kunst og fællesskaber	13

DEL 2	FRA VISION TIL PROJEKTER	17
--------------	---------------------------------	-----------

VI BOR I BAVNEHØJ	19
Bedre boliger	20
Grønne initiativer	22

VI MØDES I BAVNEHØJ	25
Østre Kapel som nyt mødested	26
Kunst på Kanten	28
Aktivitetspuljen	30
Kunst på stationerne	32
Bavnehøj Allé	34

VI FORBINDER BAVNEHØJ	41
Ny indgang fra Sjælør Boulevard	42
Skibet på Enghavevej	44
Partnerskaber og netværk	46
Nye traditioner	48
Lysfestival i Bavnehøj	50
Det Gemte Kvarter	52

DEL 3	SÅDAN ARBEJDER OMRÅDEFORNYELSEN	57
	Realisering af kvarterplanen	58
	Budget	60
	Organisering	62
	Erfaringer fra Bavnehøj	64
	Metoder og inddragelsesformer	66
	Lær Bavnehøj bedre at kende	70
	Publikationer	71

DEL 1

Projektoverblik

VI BOR I BAVNEHØJ

- 1 Bedre boliger
- 2 Grønne initiativer

VI MØDES I BAVNEHØJ

- 3 Østre Kapel som nyt mødested
- 4 Kunst på Kanten
- 5 Aktivitetspuljen
- 6 Kunst på stationerne
- 7 Bavnehøj Allé

VI FORBINDER BAVNEHØJ

- 8 Ny indgang fra Sjælør Boulevard
- 9 Skibet på Enghavevej
- 10 Partnerskaber og netværk
- 11 Nye traditioner
- 12 Lysfestival i Bavnehøj
- 13 Det Gemte Kvarter

En del af Det Store Sydhavnsløft

Sydhavnen er i rivende udvikling. Der er investeret milliarder i nye kvarterer som Teglsøen og Sluseholmen, metroen er ankommet, og der har været områdefornyelse i det gamle Sydhavn omkring Karens Minde. Siden 2015 har Københavns Kommune arbejdet målrettet på at styrke bydelen med investeringer på mere end 440 mio. kr. i det gamle Sydhavn og en ny metro til 8,6 mia. kr.

Bavnehøj har længe ligget som en lomme mellem det gamle Sydhavn og de nye byudviklingsområder. I 50 år stod kvarterets byggede miljø stort set uændret, men i 2018 blev Bavnehøj en del af Det

store Sydhavnsløft, da Københavns politikere afsatte 44 mio. kr. til en områdefornyelse. Derudover har Københavns Kommune yderligere investeret over 195 mio. kr. i kvarteret.

Områdefornyelse Bavnehøj har skabt stærkere forbindelser, grønne byrum og nye mødesteder. En ny grøn forbindelse over Vestre Kirkegård knytter Bavnehøj tættere til det gamle Sydhavn, mens kunstværker på Sydhavn Station, Sjælør Station og Enghavevej markerer kvarterets indgange og koblingspunkter til resten af bydelen.

Resultaterne kort

Gennem Områdefornyelse Bavneshøj har beboere, aktører og Københavns Kommune udviklet kvarteret med afsæt i en fælles vision. 13 projekter har bidraget til at gøre Bavneshøj grønnere, bedre forbundet og mere levende.

1 Bedre boliger

- sundere hjem og lavere forbrug

Gennem kampagner og events har beboere og driftsfolk fra boligejendommene fået viden om indeklima, energi- og vandbesparelser samt affaldssortering. Et samarbejde med HOFOR har været med til at sænke vandforbruget med over 7% og varmemeforbruget med hele 17%. Flere hundrede boliger er blevet energirenoveret med støtte fra Københavns Kommunes Bygningsfornyelse og mange har fået reduceret støjen i lejlighederne.

2 Grønne initiativer

- nyt byrum og grønne åndehuller

Fem grønne initiativer har gjort kvarteret mere indbydende og skabt nye opholdssteder, herunder et grønt byrum på Johan Kellers Vej. En pulje har givet støtte til boligejendomme, der ville begrønne deres offentligt tilgængelige arealer.

3 Østre Kapel som nyt mødested

- kulturoplevelser og café på Vestre Kirkegård

En gennemgribende udvikling af udearealerne ved Østre Kapel vil bidrage til flere hverdagsmøder mellem kvarterets beboere og understøtte deltagelse i kunst- og kulturoplevelser i det nyrenoverede kapel.

4 Kunst på Kanten

- et farverigt byrum åbner skolen op

Mellem Bavneshøj Skole og Johan Kellers Vej er der kommet et nyt byrum. Et nyt farverigt hegn med siddemøbler og åbninger giver adgang til skolens kunstgræsbane og styrker møder på tværs af generationer i kvarteret.

5 Aktivitetspuljen

- 18 oplevelser skabt af lokale

Lokale har taget initiativ til 18 nye oplevelser i kvarteret med fokus på fællesskab, kultur og naboskab støttet af områdefornyelsens aktivitetspulje. Det har skabt liv og aktiveret kvarterets byrum.

6 Kunst på stationerne

- to kunstneriske porte byder velkommen

Ved Sjælør Station og Sydhavn Station byder nye lysende kunstværker rejsende og beboere velkommen til kvarteret og skaber tryghed.

7 Bavneshøj Allé

- kvarterets grønne samlingssted

Bavneshøj Allé er områdefornyelsens største projekt. For enden af alléen etableres en kvarterplads til arrangementer, mens flere mindre opholdsrum vil invitere til hvil og hverdagsmøder på alléen. Forbindelsen over Vestre Kirkegård til Sjælør Boulevard forbedres med diskret belysning for at øge trygheden og skabe bedre sammenhæng på ruten.

8 Ny indgang fra Sjælør Boulevard

- bedre forbindelse til Vestre Kirkegård

En ny indgang til Vestre Kirkegård fra Sjælør Boulevard vil gøre det lettere og tryggere at komme ind på kirkegården som cyklist og gående. Brede trin og nye træer lægger op til at tage en pause og nyde omgivelserne.

9 Skibet på Enghavevej

- et kunstnerisk pejlemærke for Bavneshøj

Et nyt kunstværk skal markere ankomsten til Bavneshøj og lede beboere og besøgende ind i kvarteret fra Enghavevej. Kunstværket er formet som et 18 meter langt skib og bliver et pejlemærke i bydelen.

10 Partnerskaber og netværk

- stærkere lokale samarbejder

To nye partnerskaber og et netværk mellem professionelle aktører i Bavneshøj og Sydhavnen har styrket kendskab og samarbejder på tværs af bydelens aktører og skabt nye aktiviteter til gavn for foreninger og beboere.

11 Nye traditioner

- liv og fællesskab i Bavneshøj

Faste traditioner som sommerfesten *Best of Bavneshøj*, fastelavn på Bavneshøj Allé og *Live ved Kapellet* skaber liv i kvarteret. Den nyoprettede forening *Fællesskabet Bavneshøj* samler lokale kræfter om fortsat at skabe liv og udvikling i kvarteret.

12 Lysfestival i Bavneshøj

- en årlig kulturbegivenhed

Der er skabt et stærkt samarbejde mellem lokale kræfter og Copenhagen Light Festival. Lysfestivalen er nu en årlig kulturbegivenhed på Vestre Kirkegård, der skaber fælles oplevelser og bringer kulturinteresserede fra hele byen til Bavneshøj.

13 Det Gemte Kvarter

- Bavneshøjs historier fortalt

En lydvandring i 20 afsnit kaster lys over Bavneshøjs kvaliteter, kulturtilbud og skjulte steder. Lydvandringen *Det Gemte Kvarter* skaber forbindelser mellem beboere og styrker den lokale identitet.

Scan eller klik på QR-koden og få kvarterets fortællinger om den udvikling og de projekter, der er gennemført i Bavneshøj de sidste fem år.

Visionen for Bavneshøj

Bavneshøj skal være et grønt, levende og attraktivt kvarter i København. Vi vil samle kvarteret og styrke sammenhængen til den omkringliggende by – både fysisk, kulturelt og socialt. Landsystemningen skal bevares, så hverdagslivet er trygt og godt for alle, og der skal være plads til både fællesskab og forskellighed.

Kvarterplanens projekter

Områdefornyelsens vision og projekter er formuleret i et samarbejde mellem lokale beboere, aktører og kommunen i kvarterplanen fra 2018. Nogle af områdefornyelsens projekter er gennemført som planlagt, andre har taget drejninger undervejs. Det kan du læse mere om på side 58-61 i rapporten.

Et kvarter med kunst og fællesskaber

I Bavnehøj lever man det gode hverdagsliv. Højtider og festlige dage samler kvarteret, og faste og spontane kultur- og kunstopplevelser skaber hverdagsmagi. Den lokale skaberenergi har drevet Områdefornyelse Bavnehøj og udviklingen i kvarteret de sidste fem år.

Bavnehøj er en af **Københavns bedst bevarede hemmeligheder** – et lille kvarter med store kvaliteter. Mellem det gamle Sydhavn, pulserende Vesterbro og kvarterer med vokseværk som Carlsberg Byen og Jernbanebyen har Bavnehøj levet sit eget rolige liv. Kvarteret er kendetegnet ved klassiske arbejderboliger, Bavnehøj Allés lange grønne stræk og Skandinaviens største kirkegård, Vestre Kirkegård. Her lever de nære fællesskaber og det gode hverdagsliv i omgivelser, der indtil for nylig ikke havde ændret sig stort i 50 år.

Lokale kræfter har længe ønsket, at **byens udvikling også skulle komme Bavnehøj til gavn**. Fra Områdefornyelse Bavnehøjs start i 2020 har aktive beboere grebet muligheden for at tage styringen med udviklingen af deres kvarter. De har samarbejdet med kommunen om at skabe nye mødesteder, kulturelle begivenheder, kunstværker og lokale traditioner, der rækker langt ud over områdefornyelsens levetid.

Startskuddet blev et lysende kunstværk i corona-pandemiens tusmørke. Vestre Kirkegård var et vigtigt og oplagt sted at mødes på afstand. For at afprøve kirkegårdens potentiale som et mødested, tog områdefornyelsens aktive beboere initiativ til en stor lysekrone ved Østre Kapel. Lysværket *LUX XII* blev hurtigt et lokalt vartegn og et opmuntrende lys i mørket. Som symbol på den skaberenergi og omsorg, der findes i Bavnehøj, blev lysekronen et springbræt for samarbejdet om kunst og kultur.

Kunst og kultur er blevet noget man mødes om i Bavnehøj. Fra kunstneriske S-togsstationer og farver på den lokale folkeskole til et kommende kæmpeværk på Enghavevej – kunstværkerne i Bavnehøj er for de mange, ikke de få. Ved Østre Kapel

bliver lysekronen nu gjort permanent, kapellet bliver omdannet til en ægte teatersal og foran samles beboere under det store ahorntræ til musikarrangementer, mens Copenhagen Light Festival hver vinter samler besøgende fra hele byen om smukke lysværker.

Beboerne har også realiseret et gammelt ønske om at **gøre Bavnehøj Allé til den samlende åre gennem kvarteret**. Alléen er blevet samlingsstedet ved en ny årlig sommerfest og ved de populære fastelavnsfester, hvor børn og voksne møder udklædte op fra alle hjørner af kvarteret. Traditionerne og hverdagens møder får snart endnu bedre vilkår, når biltrafik udskiftes med en ny kvarterplads for enden af alléen. Samtidig bliver forbindelsen ad Bavnehøj Allé hen over Vestre Kirkegård til Sjælør Boulevard og resten af byen styrket.

Fem års områdefornyelse er ved vejs ende. Kvarteret har fået mere grønt, stærkere fællesskaber og nye byrum. De lokale beboere har drevet **udviklingen med blik for det gode hverdagsliv**. Hverdagsliv og lokalt sammenhold er også kernen i den nystiftede forening *Fællesskabet Bavnehøj*. Fællesskabet er et samlingssted for lokale aktører og ildsjæle, der vil videreføre nye traditioner og fortsætte med at udvikle kvarteret i fremtiden. Fællesskabet er kommet for at blive i Bavnehøj.

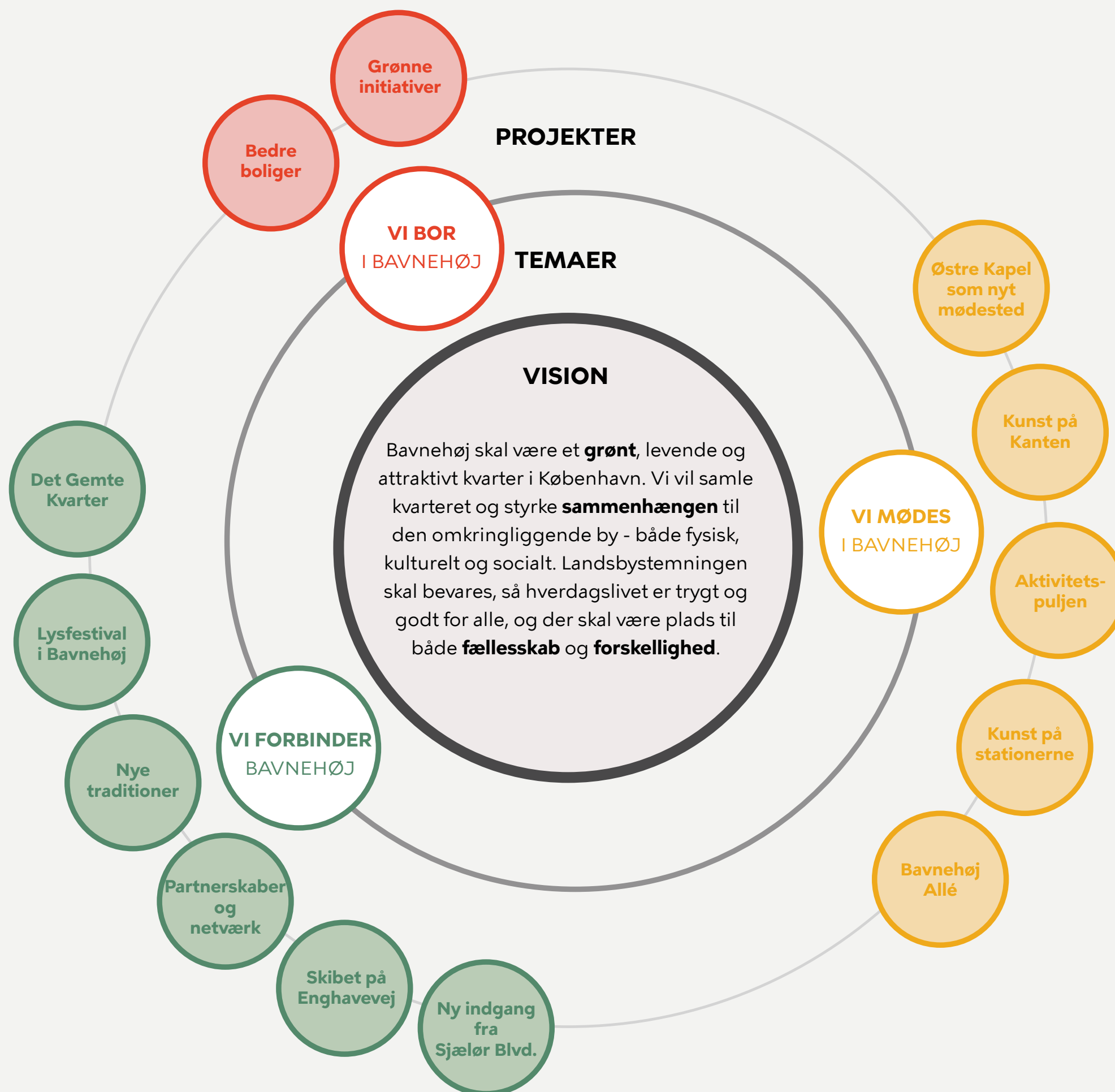
Scan eller klik på QR-koden og tag med til Bavnehøj og mød kvarterets beboere.

DEL 2

Fra vision til projekter

I denne del af rapporten kan du læse om 13 projekter, som Områdefornyelse Bavneshøj har arbejdet med over de sidste fem år. Læs om projekternes realisering, status og bidrag til kvarteret.

Projekterne er fordelt på tre temaer og bygger på en overordnet vision for Bavneshøj. Visionen er formuleret i et samarbejde mellem kvarterets beboere, aktører og kommunen i kvarterplanen fra 2018.

Vi bor i Bavnehøj

Projekterne under temaet **Vi bor i Bavnehøj** har fokus på at forbedre boliger og nære uderum, så de bidrager til et bæredygtigt og miljøbevidst kvarter.

Bavnehøjs vand- og varmemeforbrug er faldet, støjgener i lejlighederne er mindsket og kvarterets hjørner er blevet grønnere. Dermed har områdefornyelsen bidraget til ambitionen om, at København skal være CO2-neutral.

Temaets projekter:

- **Bedre boliger**
- **Grønne initiativer**

Bedre boliger

Bavnehøjs beboere har vist, at de ikke kun er miljøbevidste men også miljøaktive. Gennem fokus på vand- og varmebesparelser, indeklima og affaldssortering er energiforbruget i kvarteret faldet, og over 550 boliger er blevet energirenoveret.

Områdefornyelsen har arbejdet for sunde boliger og mere klimabevidst adfærd i Bavnehøj. Gennem kampagner, events og samarbejder er der delt viden om vand- og varmemeforbrug, helhedsrenovering, indeklima og affaldssortering.

Det har været et lokalt ønske, at Bavnehøj skal være et miljøbevidst kvarter. Beboerne har bakket op ved at møde talstærkt op til events om genbrug og affaldssortering, søge kommunens puljer til renovering og spare på energien.

Bavnehøjs vandforbrug er fra 2018 til 2024 reduceret med 7% til 106 liter vand per person per døgn. Varmeforbruget er faldet med 17% til 113 kWh/m² per år, viser tal fra forsyningsselskabet HOFOR.

Over 550 af Bavnehøjs 2.702 boliger er blevet energirenoveret, heraf er 300 boliger renoveret med støtte på 12 mio. kr. fra Bygningsfornyelsen i Københavns Kommune.

Sådan gjorde vi

Gennem en række indsatser er boligforeningernes drift blevet optimeret, og kvarterets beboere er

blevet engageret i en mere klimavenlig hverdag. En af indsatserne var et samarbejde med forsyningsselskabet HOFOR om at udvikle lokale informationskampagner for at øge bevidstheden om vand- og varmemeforbrug blandt beboerne.

For at engagere flere og gøre tekniske emner tilgængelige, blev kvarteret inviteret til events som *Fuld Skrald*. Her kunne man deltage i affaldssquizer og børneworkshops eller få et sorteringsnet og en biospand med hjem. Et midlertidigt kunstværk af genbrugsmaterialer blev også indviet under eventet. Miljøkunstner Maj D. står bag værket, som hang udspændt og glimtende mellem trækronerne på Bavnehøj Allé hen over sommeren og efteråret 2023.

En anden indsats under projektet var en kunstnerisk indeklimakampagne. Kunstneren Stine Marie Aalykke håndmalede illustrationer til flyers, plakater og magneter, som blev uddelt til alle kvarterets beboere. Kampagnens elementer var æstetiske og kunne hænges op i hjemmet som daglige påmindelser om simple handlinger, der forbedrer indeklimaet.

Enkel formidling, sociale arrangementer og kunstneriske greb viste sig at være en effektiv måde at engagere kvarteret i komplekse emner som energioptimering, indeklima og affaldssortering.

Status på projektet

Projektet er afsluttet, men renoveringsarbejdet på flere ejendomme fortsætter.

Områdefornyelsen har udarbejdet en folder med anbefalinger til sunde boliger og klimabevidst adfærd samt vejledninger til at søge økonomisk støtte til de gode tiltag.

Arrangementet *Fuld Skrald* viste sig at være en stor succes og afholdes nu i alle byens områdefornyelser.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at reducere vand- og varmemeforbruget i Bavnehøj samt at reducere støjen i 200 boliger og energirenovere 500 boliger.

- Bavnehøjs samlede vandforbrug er reduceret med 7%, mens varmemeforbruget er faldet med 17%.
- Over 550 boliger er blevet energirenoveret heraf 300 med støtte fra Bygningsfornyelsen.
- Over 250 boliger er blevet støjreduceret.
- Beboere og driftspersonale har fået viden om bæredygtige tiltag og støttemuligheder gennem Københavns Kommunes byfornyelsespuljer.

Scan eller klik på QR-koden og få gode råd og vejledning til støtte til forbedringer i boligen.

Grønne initiativer

Med fem grønne initiativer er der kommet nye træer, bede og bænke på veje og gadehjørner i Bavnehøj. Det er et skridt i retning af at trække de grønne kvaliteter fra Vestre Kirkegård ud i beboelseskvarteret og give bedre muligheder for at mødes og opholde sig i de nære uderum.

I Bavnehøj finder man nu blomstrende plantekasser foran indgangspartier, to store kirsebærtræer på et centralt gadehjørne og opholdsmuligheder mellem bygninger. De nye grønne initiativer er igangsat af kvarterets boligforeninger, der har søgt økonomisk støtte fra områdefornyelsens grønne pulje. Puljens formål har været at understøtte grundejere og beboere i at aktivere deres private fællesarealer ud mod kvarteret, så flest muligt får glæde af den nye begrønning.

De grønne initiativer skaber flere opholdsmuligheder og oplevelsen af et grønt kvarter. På den midterste del af Johan Kellers Vej mellem skolen og brandstationen er der lavet grønne bede og små opholdsmuligheder. Der er kommet to heller med træer og nye parkeringsforhold, der gør vejen roligere og giver plads til at tage et hvil eller mødes med naboer i hverdagen. Det grønne initiativ spiller sammen med projektet *Kunst på Kanten* (s. 28) og ændrer Johan Kellers Vej fra en gennemkørselsgade til et spændende mødested i kvarteret med farver og grøn udsmykning.

Sådan gjorde vi

For at støtte beboere i selv at skabe mere bynatur og flere opholdsmuligheder i kvarteret blev der oprettet en pulje. Gennem puljen kunne boligforeninger få dækket op til 50 % af udgifterne til et grønt projekt ved deres ejendom. For at inspirere til grønne projekter blev der med input fra den lokale arbejdsgruppe lavet et idékatalog *Grønnere Bavnehøj*. Idékataloget blev uddelt til beboere og boligforeninger, inden puljen blev lanceret.

4 ud af 12 boligforeninger søgte puljen. Mindre tiltag som plantekasser og bede var nemme at implementere, mens det viste sig at være en udfordring at realisere større projekter, der tog mere plads i kvarteret. Boligforeningerne havde bekymringer om drift og vedligehold af projekterne, hvilket skabte en barriere for større grønne initiativer.

Arbejdsgruppen har også arbejdet med fornyelse af Johan Kellers Vej. På en gåtur rundt i kvarteret udpegede arbejdsgruppen vejen ved Vesterbro Brandstation som et oplagt sted til mere grønt, da den fremstod tom og uden sammenhæng til vejens anden side, der blev løftet med *Kunst på*

Kanten. På begge sider af vejen findes nu opholdsmuligheder og spændende byrum.

De lokale indsatser og støtten fra puljen har gjort Bavnehøj grønnere og skabt rum for fællesskab i kvarteret. De puljemidler, der ikke blev brugt, blev overført til at medfinansiere *Kunst på Kanten* og den nye indgang fra Sjælør Boulevard til Vestre Kirkegård (s. 42).

Status på projektet

Projektet er afsluttet, og de grønne puljep projekter og det nye byrum på Johan Kellers Vej er taget i brug.

Idékataloget kan stadig bruges som inspiration til grønne projekter i kvarteret.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at få 30% af kvarterets ejendomme til at igangsætte grønne projekter til glæde for hele kvarteret, og at Bavnehøj skulle opleves som et grønt kvarter.

- 4 ud af 12 (33%) ejendomme har gennemført begrønningstiltag med støtte fra områdefornyelsens pulje.
- Der er etableret et grønt og roligt byrum på Johan Kellers Vej.

Scan eller klik på QR-koden for at se det grønne inspirationskatalog.

Vi mødes i Bavnehøj

Projekterne under temaet **Vi mødes i Bavnehøj** har fokus på at forbedre mulighederne for at mødes på tværs af generationer og sociale skel i kvarteret.

Kvarteret er blevet åbnet op, og der er indrettet nye mødesteder for at understøtte byliv og fællesskab.

Temaets projekter:

- Østre Kapel som nyt mødested
- Kunst på Kanten
- Aktivitetspuljen
- Kunst på stationerne
- Bavnehøj Allé

Østre Kapel som nyt mødested

Med renoveringen af udearealerne ved Østre Kapel får Bavneshøj et nyt mødested i kvarteret, der skaber liv og tiltrækker beboere fra hele Sydhavnen. Østre Kapel bliver samtidig opgraderet til et teaterkapel med en café og scene til kulturoplevelser i kvarteret.

Foran Østre Kapel bliver der skabt en hyggelig plads med opholdsmuligheder og ny belægning. Kapellet bliver samtidig renoveret og står færdigt i 2026 som et teaterkapel med en teatersal og en café.

Moderniseringen af kapellet og de nye udearealer skal fremme hverdagsmøder mellem kvarterets beboere og give mulighed for at mødes over en kop kaffe, se et teaterstykke eller nyde en live-performance under sommerarrangementet *Live ved Kapellet*.

Områdefornyelsen finansierer omdannelsen af udearealerne omkring Østre Kapel. Københavns borgerrepræsentation har med budgettet for 2023 afsat midler til renovering af selve kapellet. Kultur- og Fritidsforvaltningen er ansvarlig for renoveringen, mens Sydhavn Teater vil stå for den daglige drift af teaterkapellet.

Sådan gjorde vi

Flere steder i kvarteret var i spil til at blive udviklet til et mødested. Efter nærmere undersøgelse valgte styregruppen at arbejde videre med Østre

Kapel. Sydhavn Teater var allerede i gang med at rejse midler til at modernisere kapellet, og det gav mulighed for at skabe synergi mellem teatret og udviklingen af mødestedet.

Områdefornyelsen gennemførte tre eksperimenter for at undersøge potentialet for et mødested ved kapellets udearealer.

Først besluttede en lokal arbejdsgruppe at få opsat et lyskunstværk. I samarbejde med tegnestuen Byen Sover blev lysekronen *LUX XII* udviklet. Lysekronen skabte en stemningsfuld atmosfære på kirkegården, som både tiltrak besøgende og gav anledning til at holde arrangementer.

I andet eksperiment blev der skabt en hyggelig og rolig plads foran kapellet med en kunstnerisk belægning, to plinter og 10 strandstole. Formålet var at aktivere og fredeliggøre arealet under et stort gammelt ahorntræ.

Arrangementet *Live ved Kapellet* var det tredje eksperiment og blev udviklet af arbejdsgruppen og Sydhavn Teater. Konceptet omfattede fire live-

“Det har været virkelig vigtigt, at Områdefornyelsen har bakket op om at teste formaterne ved kapellet. Vi glæder os til renoveringen af kapellet, der får en café, hvor man kan få en kop kaffe og sætte sig i solen under det smukke træ”

– Tina Tarpgaard, Leder af Sydhavn Teater

optrædener ved Østre Kapel i løbet af sommeren 2022. Arrangementerne tiltrak mange besøgende, og konceptet blev derfor gentaget i 2023 og 2024.

Eksperimenterne har nydt stor lokal opbakning. De har været med til at understøtte Bavneshøjs identitet som et kunst- og kulturkvarter. Samtidig har eksperimenterne modnet Østre Kapel som kvarterets fremtidige mødested for kulturoplevelser. Styregruppen har afsat midler til en permanent udgave af lysekronen, der bliver hængt op, når moderniseringen af kapellet er færdig, og Sydhavn Teater fortsætter *Live ved Kapellet*.

Status på projektet

Det forventes, at udearealerne og Østre Kapel kan tages i brug som nyindrettet teaterkapel i 2026.

Lysekronen *LUX XII* bliver en permanent del af udearealet, når det nye teaterkapel står færdigt.

Live ved Kapellet vil fortsætte med liveoptrædener ved Østre Kapel.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at skabe et nyt mødested i kvarteret, hvor Bavneshøjs beboere kunne mødes.

- Bavneshøj får et nyt mødested for kulturoplevelser ved Østre Kapel.
- Der bliver skabt en plads foran kapellet med ny belægning og opholdsmuligheder.
- Lysekronen *LUX XII* bliver et permanent værk i kvarteret og en ledestjerne til kapellet.
- *Live ved Kapellet* bliver en fast tradition.

Scan eller klik på QR-koden og se hvordan lysværket blev skabt i videoen *Et kapel på vrangen*.

Kunst på Kanten

Et farverigt hegn med siddepladser og to indgange åbner Bavnehøj Skole for kvarteret. Byrummet mellem skolen og Johan Kellers Vej har fået et løft og inviterer nu til ophold, frokost i solen eller hyggeligt samvær efter skoletid.

Der er skabt forbindelse mellem Bavnehøj Skole og kvarteret med et nyt byrum. Det kedelige hegn omkring skolens kunstgræsbane er erstattet af et farverigt hegn med bænke og to åbninger. Åbningerne skaber en smutvej ind til skolens arealer og inviterer til at bruge kunstgræsbanen uden for skoletiden. Bænke i flere niveauer samt et midlertidigt kunstværk giver anledning til ophold og møder mellem generationer.

Sådan gjorde vi

Skolens elever har spillet en aktiv rolle som medskabere i projektet, for at sikre, at deres erfaringer fra hverdagen på skolen og deres behov til det nye byrum blev inddraget. Eleverne er de primære brugere af området, og derfor har to 5. klasser deltaget i et inddragelsesforløb over tre år i samarbejde med blandt andet Aalborg Universitet.

Forløbet gav indsigt i elevernes daglige brug af skolen og området. Samtidig gav forløbet eleverne ejerskab over projektet og læring om demokratiske processer og medborgerskab.

I inddragelsesforløbet blev der blandt andet

anvendt *Cultural Probes* - en kreativ metode til at indsamle viden om en målgruppes tanker, værdier og liv. Eleverne modtog en specialdesignet kasse med kreative opgaver, der var udformet til at inspirere, udvikle idéer og give indblik i deres hverdagsliv og drømme for området. Eleverne fik blandt andet til opgave at tage billeder af deres yndlingssted og vælge en sang, der efter deres mening beskrev Bavnehøj.

Med elevernes input designede rådgiverne fra Spektrum Arkitekter og kunstneren Astrid Marie Christiansen byrummet med farverige elementer, justerbare klodser og opholdsmuligheder. Projektet blev indviet med en stor fest på skolen i efteråret 2023. De farverige klodser på hegnet er en midlertidig installation.

Områdefornyelsen har i samarbejde med Bavnehøj Skole arbejdet på at gøre skolens lokaler og faciliteter tilgængelige for foreninger og borgere uden for skoletiden.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at åbne skolen op for resten af kvarteret, så både skolens grønne arealer og lokaler blev tilgængelige for lokale beboere og foreninger. Det var desuden et kriterie, at skolens elever skulle inddrages i udviklingen af projektet.

- Der er lavet åbninger i hegnet mellem skolens kunstgræsbane og Johan Kellers Vej.
- Et nyt mødested for både elever og beboere skaber møder på tværs.
- Skolens elever har fået større forståelse for medborgerskab og demokratisk deltagelse.
- Flere lokale bruger skolens faciliteter efter skoletid.

Status på projektet

Projektet er færdiganlagt, og skolen bruger byrummet i undervisninger.

Bavnehøj Skole ønsker fortsat at være med til at udvikle kvarteret sammen med lokalområdet. Skolen vil stadig aktivere arealerne og benytte uderummet ved *Kunst på Kanten* til fremtidige arrangementer for kvarteret som fx loppemarkeder.

Den del af hegnet, der er kunstnerisk bearbejdet, er midlertidig. Når vind og vejr har tæret på hegnet, udskiftes det med et farvestrålende permanent hegn.

“Vi har nok fået Københavns flotteste hegn, som skal bidrage til samspillet mellem skole og område”

- Pia Grevelund, Skoleleder på Bavnehøj Skole

Scan eller klik på QR-koden og lær mere om elevernes tanker omkring projektet.

Aktivitetspuljen

Med arrangementer som gadeteater, koncerter og langbordsmiddag har aktivitetspuljen hjulpet lokale ildsjæle med at styrke byliv, naboskab og fælles traditioner i Bavnehøj. Puljen har givet kreative ildsjæle og lokale idémagere blik for kvarteret.

I Bavnehøj vil beboerne gerne mødes mere om sociale og kulturelle oplevelser. Tidligere mødtes man mest i de lukkede gårdrum, men beboerne har lyst til at samles om åbne arrangementer og nye traditioner i de offentlige byrum. Med aktivitetspuljen har lokale igangsættere og ildsjæle fået mulighed for at skabe sociale arrangementer og synlige aftryk i kvarteret til glæde for Bavnehøjs beboere.

Aktivitetspuljen har støttet 18 lokale projekter med fokus på fællesskab, kultur og naboskab. Fra 2021 til 2023 er der blandt andet lavet podwalks om de levede liv bag gravminderne på Vestre Kirkegård, flere kunstforløb, loppemarked, bankoaften og et teateroptog med langbordsmiddag.

Puljeudvalget bestod af lokale beboere, og de har stået i spidsen for at uddele mellem 4.000 og 40.000 kr. til hvert af puljeprojekterne. Ansøgerne har været både privatpersoner fra Bavnehøj og professionelle aktører.

Sådan gjorde vi

Puljen har været med til at sætte skub i sociale arrangementer i Bavnehøj. Fra start var der kun få ansøgere til puljen, men med en større kommunikationsindsats i kvarteret kom der mange ansøgninger.

For at få støtte skulle initiativerne være et samarbejde mellem flere parter, hvoraf mindst én var lokal. Puljeansøgerne blev vejledt i ansøgningsforløbet og nogle gange matchet med relevante samarbejdspartnere. Det har givet nye samarbejder på tværs af aktører, og lokale beboere har fået øjnene op for de foreninger og aktører, der findes i Bavnehøj.

Det har i nogle tilfælde været en udfordring, at ansøgere selv skulle lægge ud for alle udgifter og først senere modtog den lovede kommunale støtte. Særligt privatpersoner og mindre aktører har mærket den økonomiske barriere. Omvendt er der tegn på, at aktivitetspuljen har vagt skaberglæde i kvarteret, da Kongens Enghave Lokaludvalg har oplevet en stigning i ansøgninger fra Bavnehøj i tiden efter aktivitetspuljen.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at støtte lokale ildsjæle og aktører i at igangsætte initiativer for målgrupper på tværs af Bavnehøj.

- 18 arrangementer og nye initiativer har skabt sociale og kulturelle oplevelser og møder mellem mennesker på tværs af Bavnehøj.
- Nye lokale netværk og bekendtskaber er blevet skabt som led i aktivitetspuljen.

“Puljen kan godt siges at have sparket kvarteret lidt i gang”

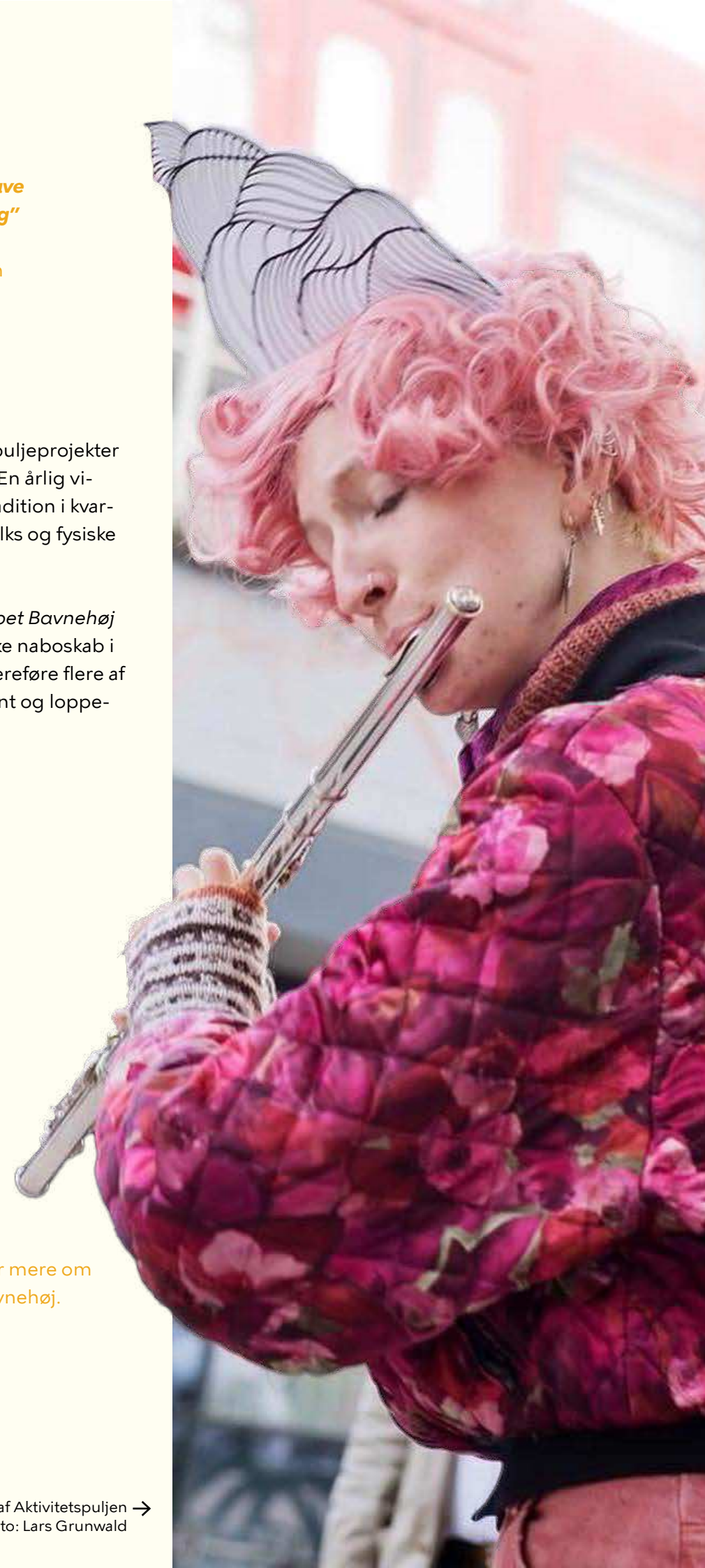
– medlem af styregruppen
Jan Fønss

Status på projektet

Alle puljemidlerne er uddelt. Nogle puljeprojekter fortsætter som traditioner i bydelen. En årlig videokunststudstilling fortsætter som tradition i kvarteret. Derudover lever puljens podwalks og fysiske projekter videre i kvarteret.

Den nyoprettede forening *Fællesskabet Bavnehøj* fortsætter med at skabe byliv og styrke naboskab i Bavnehøj. Fællesskabet ønsker at videreføre flere af puljeprojekterne fx et julearrangement og loppemarkeder.

Scan eller klik på QR-koden og lær mere om aktivitetspuljens bidrag til Bavnehøj.

Kunst på stationerne

Sjælør Station og Sydhavn Station har gennemgået en kunstnerisk forvandling, der byder rejsende og beboere velkommen til Bavnehøj som kunstkvarter. En udsmykning på hver station fungerer som stedsmarkør og skaber tryghed med lys og farver.

I viadukterne under begge stationer er der arbejdet med kunst for at skabe mindeværdige og trygge ankomster.

S-togsstationerne ligger i grænselandet mellem Bavnehøj og Sydhavnen. Kunstprojekterne startede under Områdefornyelse Sydhavnen, men er gennemført under Områdefornyelse Bavnehøj. Projektets arbejdsgruppe har derfor bestået af beboere og aktører fra begge områdefornyelser. Arbejdet med kunst på stationerne har styrket forbindelsen mellem de to kvarterer.

Ved Sjælør Station træder man ind i en farvestrålende viadukt, hvor kakler danner en solopgang på den ene side og en solnedgang på den anden. Om aftenen lyser værket *Det her sted, her, nu* af Søren Hüttel op i regnbuens farver. Ved Sydhavn Station mødes man af tre skærme, der viser optagelser fra kvarteret tilsat manipulerede studieoptagelser med elementer fra Sydhavnen. Værket *Velkommen til – det konstruerede, det romantiske og det oversete* er skabt af den lokale kunstner Sonja Lillebæk Christensen.

Sådan gjorde vi

Kunst kan være med til at skabe tryghed og identitet. Ved at forskønne de tidligere nedslidte viadukter under stationerne er der skabt tryggere og mere interessante rum for de rejsende. Begge værker spreder lys og bidrager til at skabe en følelse af tryghed i de mørke timer.

Ved at inddrage lokale beboere og aktører i udvælgelsen og rammesætningen af kunsten er der skabt en lokal tilknytning til værkerne. Begge kunstværker er udviklet med udgangspunkt i fortællinger fra kvarteret, hvilket giver kunsten et visuelt udtryk, der afspejler området.

Under Områdefornyelse Sydhavnen udvalgte arbejdsgruppen i samarbejde med fagdommere, kunstnere til udsmykning af stationerne, mens værkerne blev indviet under Områdefornyelse Bavnehøj ved en festlige fejringer planlagt af arbejdsgruppen.

Status på projektet

Begge værker er indviet.

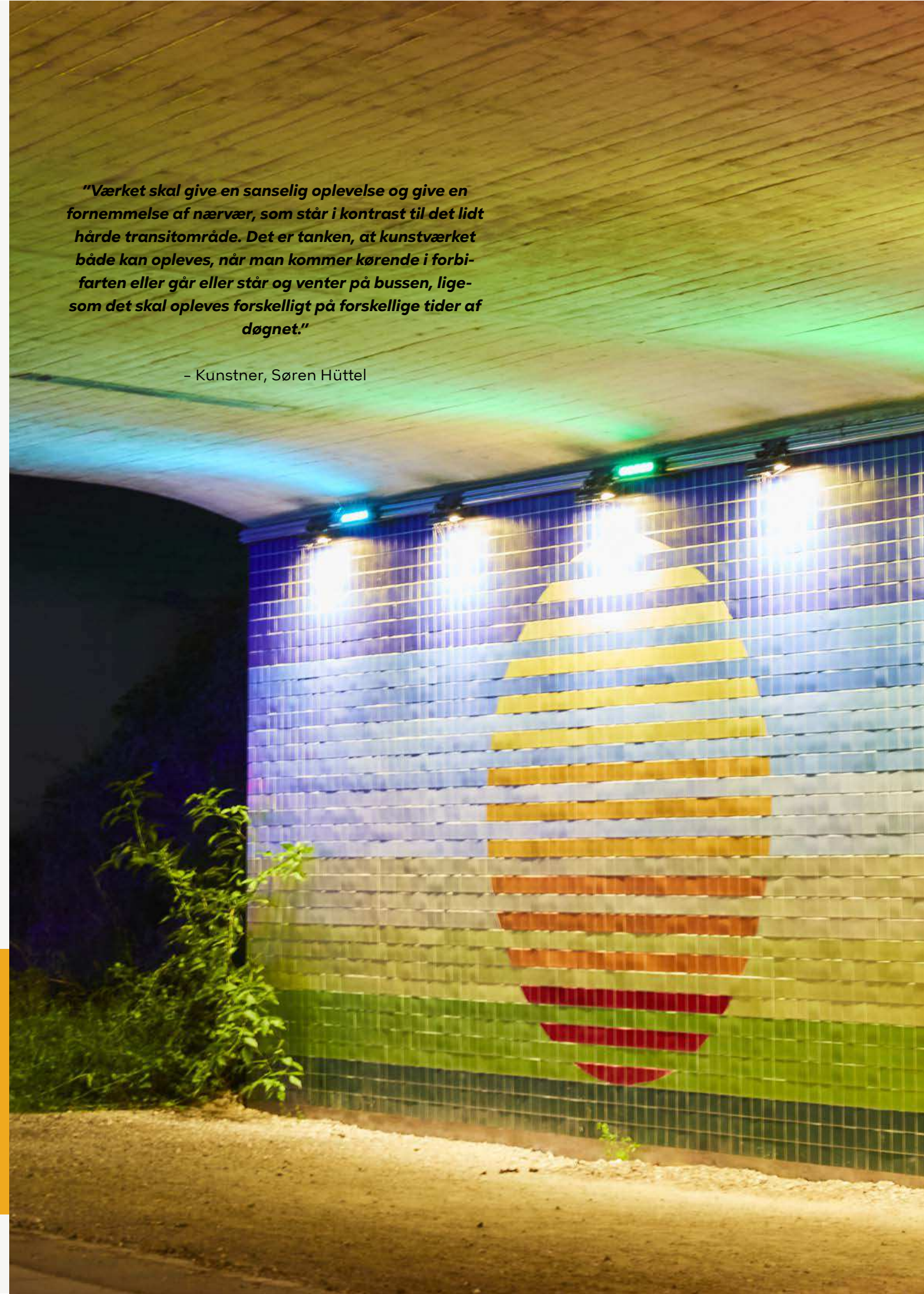
Projektets bidrag til kvarteret

Projektets mål kommer fra Områdefornyelse Sydhavnen, og er videreført i Bavnehøj. Målet var at øge trygheden på og omkring Sjælør Station og Sydhavn Station.

- To stedsspecifikke kunstværker skaber identitet og øget opmærksomhed ved stationerne.
- Kunst og lys på stationerne bidrager til øget tryghed.
- Udsmykningen på stationerne har skabt en tættere forbindelse mellem Bavnehøj og det gamle Sydhavn.

“Værket skal give en sanselig oplevelse og give en fornemmelse af nærvær, som står i kontrast til det lidt hårde transitområde. Det er tanken, at kunstværket både kan opleves, når man kommer kørende i forbi-farten eller går eller står og venter på bussen, ligesom det skal opleves forskelligt på forskellige tider af døgnet.”

– Kunstner, Søren Hüttel

Bavnehøj Allé

Bavnehøj Allé er et centralt samlingssted i kvarteret. Siden 1948 har alléen stået uforandret, men nu bliver den forskønnet med grønne opholdszoner og en kvarterplads, hvor fællesskab og kulturliv kan blomstre. Samtidig styrkes forbindelsen fra alléen over Vestre Kirkegård til Sjælør Boulevard.

Bavnehøj Allé er kvarterets grønne nerve, der strækker sig fra Enghavevej til Vestre Kirkegård. Alléen blev allerede under planlægningen af kvarteret i 1920'erne indtænkt som en vigtig del af Bavnehøjs fysiske ramme. Boligkarréerne blev bygget rundt om alléen, der skulle stå fri som et grønt uderum for kvarterets beboere. Mange i kvarteret holder også i dag af turen ned ad alléen og bruger den dagligt til gåture eller som forbindelse over kirkegården til Sjælør Boulevard. Siden alléen blev anlagt, har den stået stort set uforandret med enkeltstående bænke og græs i siderne.

Selvom Bavnehøj Allé er en elsket grøn perle, har det været et ønske at fremhæve alléens grønne kvaliteter og skabe bedre plads til at mødes på tværs af kvarteret. Derfor har områdefornyelsens største projekt været en modernisering af alléen.

Med små hyggelige opholdszoner og ny beplantning bliver alléen mere spændende og indbydende. Kvarterpladsen for enden af Bavnehøj Allé bliver et centralt samlingssted, hvor der er rum til at dyrke fællesskaber og fortsætte kvarterets festlige traditioner som loppemarkeder, sommerfesten

Best of Bavnehøj og fastelavnsfester.

Sammenhængen i kvarteret bliver styrket med en mere direkte og tryk rute over kirkegården. Særligt elever fra Bavnehøj Skole bruger forbindelsen. Med simpel belysning, der vil markere stiforbindelsen i de mørke timer, vil turen føles mere sikker for børn såvel som voksne.

Siden projektets begyndelse har det vist sig, at projektet kan være med til at løse flere af områdefornyelsens målsætninger. For at samle kræfterne er projektet på Bavnehøj Allé blevet udviklet sammen med dele af projektet *Ny indgang fra Sjælør Boulevard* (s. 40) og har fået tilført midler fra kvarterplanens projekt *Fra nord til syd og øst til vest*, da det er med til at løse udfordringer med forbindelser i kvarteret.

***"Bavnehøj Allé er typisk der, man går runden.
Det er synd, at den ikke er mere spændende"***
– fra kvarterplanen

"Da vi i Lokaludvalget ville foreslå en områdefornyelse i Bavnehøj, fandt jeg et 70 år gammelt billede i arkivet, som jeg viste sammen med et billede, jeg lige havde taget. Der var ikke sket mærkbare forandringer i den periode, og det viste meget godt, at Bavnehøj Allé var et stort byrum med et stort potentiale for kvarteret."

– Jan Fønss, forperson for Områdefornyelse Bavnehøj

Bavnehøj Allé

Bavnehøj Allé omdannes i 2025. Alléen får et grønt løft, der bliver plads til fællesskab, og forbindelsen fra øst til vest bliver gjort mere tilgængelig. Den lokale arbejdsgruppe har sammen med rådgiverne Schul Landskabsarkitekter og Marianne Levinsen Landskab udviklet projektet med særligt fokus på tre områder.

Illustration af Marianne Levinsen Landskab og Schul Landskabsarkitekter

1 Med en ny kvarterplads for enden af Bavnehøj Allé bliver der skabt et fredeligt område med rum til sociale arrangementer. En siddeplint omkranser den centrale grusplads, hvor en skulpturel lysring vil give let belysning. Pladsen lukker adgangen for biltrafik til kirkegården og cykelforholdene forbedres og gøres mere trygge for både cyklister og gående.

2 På det grønne areal i midten af Bavnehøj Allé bliver der bedre mulighed for forskelligartet ophold. Stien i midten af alléen bliver renoveret og får let belysning. Tre grønne opholdszoner vil indbyde til ophold og samvær under lindetræerne. Her kommer bænke, borde, blomsterkummer og farverige bede. Alléen beplantes med en variation af hjemmehørende arter, der blomstrer helt ind i efteråret. Derudover bliver de nedslidte veje og fortove langs alléen renoveret.

Illustration af Marianne Levinsen Landskab og Schul Landskabsarkitekter

3 Forbindelsen på tværs af Vestre Kirkegård fra Bavnehøj Allé til Sjælør Boulevard får let belysning, der gør det mere attraktivt og trygt at bevæge sig på tværs af kirkegården i de mørke morgen- og aften timer. Enkelte træer bliver lyst blødt op, mens lave pullerter på udvalgte steder viser gående og cyklister stiens forløb. Belysningen er lavet, så den ikke generer kirkegårdens ro og rige dyreliv.

Illustration af Marianne Levinsen Landskab, Schul Landskabsarkitekter og Fortheloveoflight

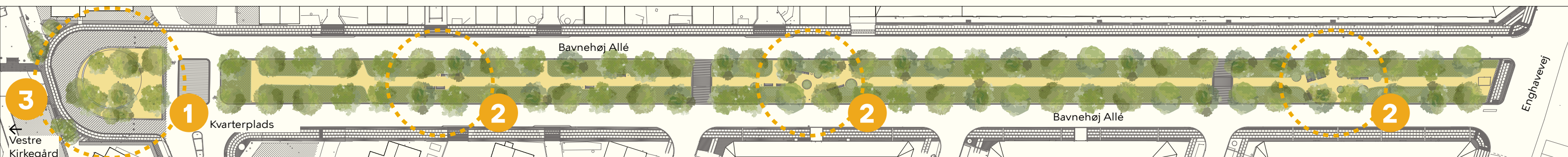

Illustration af Marianne Levinsen Landskab og Schul Landskabsarkitekter

Bavnehøj Allé

Gennem borgermøder, workshops og afprøvninger har beboere og interessenter været med til at forme de fysiske forandringer på alléen. Processen har også ført til nye sociale traditioner.

Sådan gjorde vi

Projektet på Bavnehøj Allé er vidtrækkende i størrelse og berøringsflade. Mange bruger dagligt alléen, og derfor har der været en omfattende inddragelsesproces med fokus på at tiltrække forskellige målgrupper og informere alle relevante interessenter.

Inddragelse på mange måder

Projektet blev startet op under coronapandemien i 2021 og blev derfor indledt med online workshops med stor tilslutning blandt lokale beboere. Beboernes input blev omsat til et idéoplæg, der var med til at sikre projektet yderligere 9,3 mio. kr. fra København Kommunes Budget 2022.

En lokal arbejdsgruppe har fungeret som hverdags eksperter i alle projektets faser. Arbejdsgruppen har givet sparring på udviklingen af projektet. De har blandt andet testet forskellige lys sætninger på kirkegården under en workshop med *Forthe-loveoflight*, der er underrådgiver på projektet.

Eksperimenter bliver til traditioner

For at afprøve potentialerne for de kommende mødesteder på alléen og på den nye kvarterplads har den lokale arbejdsgruppe været med til at planlægge arrangementer. Det har givet grobund for nye traditioner i kvarteret.

Siden 2022 er der afholdt fastelavnsfest og sommerfesten *Best of Bavnehøj* på alléen. Arrangementerne har vist, at der er stor opbakning til flere sociale aktiviteter i kvarteret. Den nye forening *Fællesskabet Bavnehøj* viderefører de nye aktiviteter og traditioner.

Intensiv formidling i det offentlige rum

Ligesom arrangementerne har været med til at skabe opmærksomhed om anlægsprojektet, har forskellige formidlingsindsatser rakt ud til flere af kvarterets beboergrupper. En udstilling med portrætter af lokale beboere og deres blik på anlægsprojektet blev opsat langs alléen og på kirkegården, og gav indblik i de fysiske forandringer der kommer.

Derudover blev farverige bænke med information om projektet sat på alléen som midlertidige opholdszoner, mens et stort vejmaleri har været med til at illustrere, hvordan den nye kvarterplads vil tage sig ud.

Status på projektet

Anlægsarbejdet blev skudt i gang med et første spadestik-arrangement på alléen i efteråret 2024. Den omdannede allé forventes at være klar til brug i efteråret 2025.

Arbejdsgruppen følger anlægsprocessen frem til projektets afslutning.

Flere lokale beboere fra projektets arbejdsgruppe ønsker at fortsætte de traditioner, der er opstået i processen. Lokale aktører og beboere har derfor stiftet foreningen *Fællesskabet Bavnehøj*, der allerede nu planlægger deres første arrangementer på alleen.

“Jeg kan næsten ikke vente, til kvarterpladsen bliver færdig. Her kommer mulighed for at lave kunst og kultur, børnearrangementer, foreningsaktiviteter, sommerfester, langborde og alt det, der gør det sjovt at bo lokalt.”

- Jan Lippert, festivalleder ved SV Festival

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at udvikle Bavnehøj Allé med to nye byrum. Alléen skulle også invitere til forskellig brug, så flere benytter den til ophold, hverdagsliv og fælles aktiviteter. Derudover har projektet overtaget målsætninger fra andre projekter om at forbedre forbindelsen fra Enghavevej til Sjælør Boulevard og styrke trafikikkerheden ved indgangen til Vestre Kirkegård fra Bavnehøj Allé.

- Et nyt bilfrit samlingssted til sociale og kulturelle aktiviteter etableres for enden af Bavnehøj Allé.
- En forbindelse fra Bavnehøj Allé til Sjælør Boulevard skaber tryghed og gør ruten mere tilgængelig også i de mørke timer.
- Der kommer flere opholdsmuligheder til rekreative aktiviteter langs alléen.
- Veje og fortove langs alléen renoveres.

Vi forbinder Bavnehøj

Projekterne under temaet **Vi forbinder Bavnehøj** har fokus på at skabe større forbundethed i kvarteret og styrke sammenhængen med resten af byen.

De fysiske forbindelser på tværs er forbedret, og indgangene til kvarteret er blevet tydeligere og lettere tilgængelige. Der er skabt nye traditioner, der forbinder beboerne, og partnerskaber, der forbinder aktørerne. Kunsten er blevet et vigtigt element i at åbne kvarteret op for andre københavnere og skabe fællesskab og fælles identitet i kvarteret.

Temaets projekter:

- **Ny indgang fra Sjælør Boulevard**
- **Skibet på Enghavevej**
- **Partnerskaber og netværk**
- **Nye traditioner**
- **Lysfestival i Bavnehøj**
- **Det Gemte Kvarter**

Ny indgang fra Sjælør Boulevard

En bred og imødekommende indgang med store trappetrin og 24 nye træer skaber adgang til Vestre Kirkegård fra Sjælør Boulevard. Den nye indgang åbner kirkegården op og styrker forbindelsen til Bavnehøj Allé.

Den nye indgang til kirkegården er designet med brede trappetrin og ramper på begge sider, så gående og cyklister får nemmere adgang. I dag er indgangen snæver og snørklet at komme ind ad.

Med den nye indgang bliver forbindelsen over kirkegården mere direkte, og let belysning langs stien gør turen til og fra skole tryggere for skole- og gymnasieelever i de mørke timer.

Indgangens brede trin og mange nye træer skaber samtidig en behagelig plads, hvor områdets beboere kan tage en pause og nyde omgivelserne.

Sådan gjorde vi

Arbejdet med den nye indgang blev integreret i projektet *Bavnehøj Allé* (s. 32) for at opnå synergi mellem projekternes målsætninger om at styrke forbindelserne i kvarteret. Idéen til indgangen er skabt af lokale borgere gennem borgermøder, workshops og i en arbejdsgruppe, med fokus på at styrke forbindelsen fra øst til vest i kvarteret.

Som en del af projektet blev der etableret en krydsningshelle ved Lidl på Sjælør Boulevard. Hellen

gør det nemmere for gående og cyklister at krydse vejen og forlænger forbindelsen over kirkegården til Valby.

Status på projektet

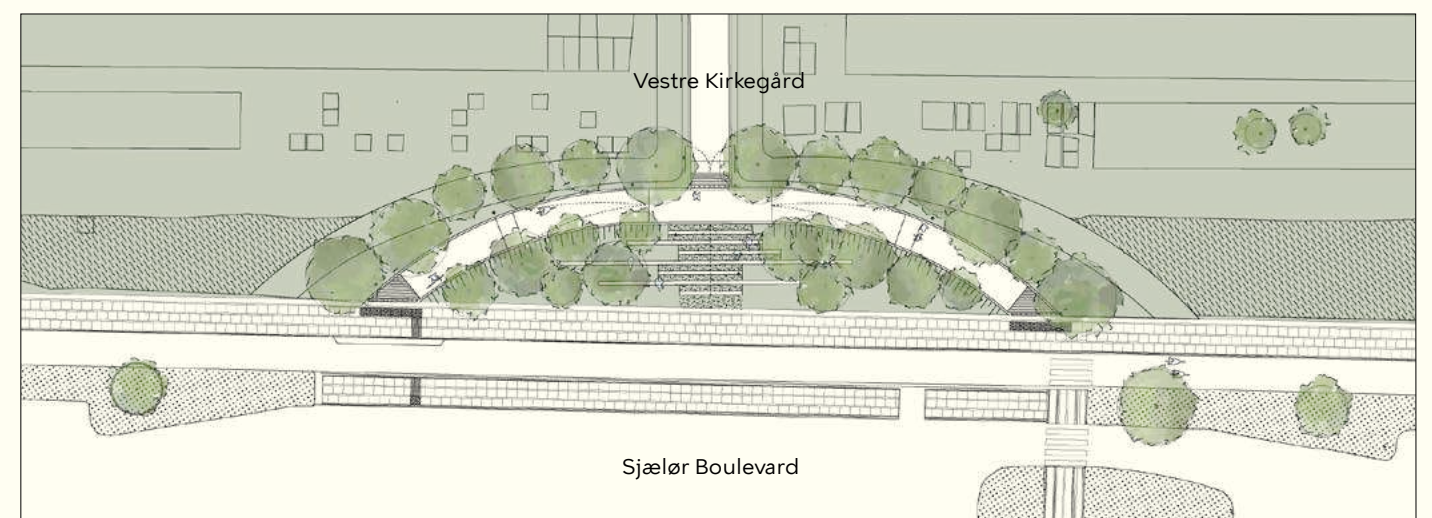
Indgangen til kirkegården fra Sjælør Boulevard anlægges som en del af projektet *Bavnehøj Allé* og forventes at være klar til brug ultimo 2025.

Den nye helle på Sjælør Boulevard er taget i brug i 2024.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at lave mindst en ny indgang fra Sjælør Boulevard til Vestre Kirkegård.

- Der er skabt bedre og mere synlig adgang til Vestre Kirkegård fra Sjælør Boulevard.
- Indgangen giver nye opholdsmuligheder på Sjælør Boulevard.
- Den nye vejhelle gør det nemmere at krydse Sjælør Boulevard.

Skibet på Enghavevej

Et 18 meter langt kunstværk formet som et skib bliver et nyt pejlemærke for kvarteret. *Skibet* markerer ankomsten til Bavnehøj og leder beboere og besøgende ind i kvarteret.

Fra midterrabbatten på Enghavevej kommer kunstværket *Skibet* til at vise vej ind til Bavnehøj. Værket skal stå ved Bavnehøjs boligområde tæt på Vesterbro Brandstation og er lavet af kunstneren Tove Storch. Med sin imponerende størrelse vil det røde skib fungere som en klar stedsmarkør, som københavnernes kan orientere sig efter.

Skibet skal skabe en mental forbindelse mellem Bavnehøj og de mange københavnere, der dagligt passerer området.

Sådan gjorde vi

Fra områdefornyelsens start var det en målsætning at forbedre forbindelsen mellem Carlsberg Station og Sydhavn Station. Det viste sig ikke at være muligt, da grundejerne havde andre ønsker. I stedet besluttede områdefornyelsens lokale styregruppe at arbejde med kunst som stedsmarkør og middel til at skabe forbindelse til de omkringliggende kvarterer.

Der blev dannet et lokalt kunstnetværk for alle kunstinteresserede beboere og aktører i området.

Kunstnetværket drøftede kunstens potentiale til at skabe forbindelser mellem mennesker og steder.

Netværket tog på inspirationsture til blandt andet Arken, Brøndby Strand, Gammel Strand og Politikens Forhal for at styrke deres forståelse for kunstens rolle og effekt i det offentlige rum.

Enghavevej blev valgt som ramme for kunstværket, og tre kunstnere blev inviteret til at vise, hvordan opgaven kunne løses. Valget faldt på Tove Storch, der efterfølgende inviterede kunstnetværket til workshops i sit atelier. Netværket fik indsigt i processen og metoderne bag det nye kunstværk.

Netværket har nydt stor tilslutning og været en indgang til at få mange flere med i områdefornyelsens arbejde og den lokale udvikling. Kunsten tiltrækker bredt og har også givet anledning til interesse fra pressen.

Status på projektet

Skibet står færdigt på Enghavevej i 2025 og bliver fejret med en indvielse i samarbejde med det lokale kunstnetværk.

Kunstnetværket fortsætter som en gruppe i den nye forening *Fællesskabet Bavnehøj* (s. 46).

”Kunst i et nærområde løfter opmærksomheden hen på noget andet end ens egen lille andedam. Måske værkerne bliver en fast del af hverdagen. Noget der fortæller dig, at du er hjemme”

– Asbjørn, lokal beboer i Bavnehøj og medlem af styregruppen

Scan eller klik på QR-koden og se en video om kunstnerens proces og opførelsen af værket.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at skabe en ny forbindelse og smutvej fra nord til syd i kvarteret. Projektet understøtter målsætningen ved at skabe en visuel forbindelse til kvarteret fra Enghavevej.

- *Skibet* bliver et 18 meter langt kunstnerisk pejlemærke for Bavnehøj.
- Værket skaber tydelighed om Bavnehøj som et kunstkvarter med flere offentlige værker.

Partnerskaber og netværk

To nye partnerskaber og et netværk mellem professionelle aktører i Bavnehøj og Sydhavnen har styrket kendskabet på tværs af bydelens aktører og skaber nye samarbejder til gavn for foreninger og beboere.

Bavnehøj og Sydhavnen rummer mange forskellige aktører, som bidrager til at skabe liv og aktivitet i området. Mange aktører og foreninger har været dårligt forbundne og lukkede om sig selv. Med projektet er sammenhængskraften og kendskabet mellem aktørerne blevet styrket.

Områdefornyelsen har været med til at understøtte oprettelsen af to nye partnerskaber. *BavneHUB* er et partnerskab mellem Københavns åbne Gymnasium og det bæredygtige iværksætterhub DISIE. Gennem *BavneHUB* har elever fra det lokale gymnasium arbejdet med miljøproblematikker med udgangspunkt i Bavnehøj. *Oplev Terapihaven* er et partnerskab mellem den socialøkonomiske virksomhed SydhavnsCompagniet, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og lokale ildsjæle med interesse i naturterapi. *Oplev Terapihaven* har samarbejdet om at skabe arrangementer i Sundheds- og Omsorgsforvaltningens terapihave på Vestre Kirkegård.

Bydelens frivillige foreninger har desuden fået mulighed for kompetenceudvikling og erfaringsudveksling gennem et fælles frivilligkursus.

Sådan gjorde vi

Projektet startede med en kortlægning af områdets aktører for at identificere potentialer for samarbejder. Områdefornyelsens sekretariat var efterfølgende i dialog med 19 lokale aktører for at afdække deres udviklingsbehov. Dialogen viste, at der var behov for kompetenceudvikling i forhold til at arbejde med frivillige og et ønske om at undersøge potentialer for mulige partnerskaber i området.

For at imødekomme behovet for kompetenceudvikling tilbød områdefornyelsen lokale aktører at deltage i et frivilligkursus med fokus på rekruttering, motivation og fastholdelse af frivillige. Fem foreninger deltog i kurset, der løb over fire gange. Kursusgangene blev skiftevis afholdt hos de deltagende foreninger, hvilket gjorde de lokale aktører bekendte med hinanden. Kurset gav foruden forbedrede kompetencer også faste rammer for møder mellem aktørerne og mulighed for at udveksle erfaringer.

På baggrund af kortlægningen af aktørerne hjalp områdefornyelsen med at sætte aktører sammen ud fra deres profiler.

Københavns åbne Gymnasiums bæredygtighedslinjer blev sat sammen med det bæredygtige iværksætterhub DISIE, mens en projektleder fra Terapihaven på Vestre Kirkegård, der arbejdede under Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, blev sat sammen med SydhavnsCompagniet, der også beskæftiger sig med meditation og naturterapi. Områdefornyelsen har hjulpet med formidling og givet støtte til oprettelse af partnerskaberne.

Status på projektet

Foreningen *Indre Natur København*, der udspringer af partnerskabet *Oplev Terapihaven*, fortsætter sit frivillige arbejde og tilbyder fortsat gratis aktiviteter i Terapihaven.

BavneHUB fortsætter i en ny konstellation med Københavns åbne Gymnasium og fire nye iværksættere. De har søgt midler fra Børne- og Undervisningsministeriet for at sikre, at partnerskabet kan fortsætte.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at etablere nye partnerskaber om konkrete sociale eller miljømæssige projekter og få lokale beboere involveret i partnerskabernes aktiviteter.

- To partnerskaber *BavneHUB* og *Oplev Terapihaven* er blevet oprettet med sociale og miljømæssige formål.
- Kendskab og erfaringsudveksling mellem bydelens foreninger og aktører er styrket.
- Mere end 200 beboere har deltaget i partnerskabernes aktiviteter.

"Gennem partnerskabsaftalen har områdefornyelsen ydet betydelig støtte. Jeg er overbevist om, at det gode samarbejde har været med til at etablere vores forening, som stille og roligt skal vokse til glæde for alle - især de lokale beboere, der ønsker at deltage i gratis oplevelser i terapihaven og naturen"

– Anne Sophie Gottlieb, medstifter af *Indre Natur København*.

Nye traditioner

Faste traditioner som sommerfesten *Best of Bavnehøj*, fastelavn på Bavnehøj Allé og kulturarrangementet *Live ved Kapellet* samler og skaber liv i kvarteret. Den nyoprettede forening *Fællesskabet Bavnehøj* fortsætter med at skabe hyggelige arrangementer og samvær i kvarteret.

Nye og gamle traditioner har bragt beboerne tættere sammen og flyttet livet fra baggårdene ud på gaden. De nye traditioner opstod oprindeligt som led i andre projekter, der skulle udvikle mødesteder på Bavnehøj Allé og ved Østre Kapel. Stor opbakning fra beboerne viste, at kulturelle oplevelser er højt værdsat i Bavnehøj. Derfor vil lokale kræfter i den nyoprettede forening *Fællesskabet Bavnehøj* videreføre traditionerne og tilføje nye arrangementer for at styrke det sociale og kulturelle liv i kvarteret.

Sådan gjorde vi

Lokale beboere og aktører har spillet en afgørende rolle i forhold til at gøre arrangementerne til faste traditioner. Koncepterne til *Best of Bavnehøj*, *Live ved Kapellet* og fastelavn på alléen er opstået og udviklet i en lokal arbejdsgruppe med ønsket om at skabe liv, fællesskab og festlige dage i kvarteret.

Der er arbejdet med at forankre de nye traditioner i kvarteret. Lokale ildsjæle tog initiativ til at oprette en forening, der kunne fungere som samlingssted for det lokale engagement og varetage opgaver

som fx at planlægge og søge økonomisk støtte til at afholde arrangementer.

De lokale ildsjæle oplevede, at det var kompliceret at starte en forening og få folk til at engagere sig frivilligt. Områdefornyelsen har engageret en frivillig vejleder til at hjælpe i oprettelsen af foreningen. Vejlederen hjalp med rådgivning om organisering og rustede de lokale til at drive foreningen.

Gennem deltagelse i områdefornyelsens arbejdsgrupper har flere borgere fået nyttige kompetencer til foreningsarbejdet. De har fx fået erfaring med at holde møder, lave drejebøger og udarbejde kommunikationsmateriale.

Det har været udfordrende for ildsjælene at samle lokal opbakning og koordinere de frivillige kræfter. Ildsjælene har derfor udtrykt, at de ville ønske, at processen var begyndt tidligere.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at skabe arrangementer og aktiviteter, der henvender sig til Bavnehøjs beboere på tværs af kvarteret.

- Faste traditioner som fastelavn, *Best of Bavnehøj* og *Live ved Kapellet* skaber liv og fællesskab i kvarteret.
- Der er kommet flere kulturelle oplevelser i kvarteret.
- En ny forening, som drives af lokale ildsjæle og aktører, fortsætter udviklingen af arrangementer i kvarteret.

"Best of Bavnehøj x SV Festival handler om at gøre kunst og kultur til en fælles sag gennem kunst og kultur"

– Medlem af *Fællesskabet Bavnehøj*

Status på projektet

Foreningen *Fællesskabet Bavnehøj* blev stiftet den 19. december 2024 med en bestyrelse på 7 repræsentanter, suppleanter og medlemmer.

Foreningen har søgt og fået midler fra Kongens Enghave Lokaludvalg til at holde et åbningsevent for Copenhagen Light Festival den 16. januar 2025. Bestyrelsen fortsætter med at søge puljemidler for at kunne afholde kvarterets faste traditioner i 2025.

Scan eller klik på QR-koden og få indblik i en stemningsfuld eftermiddag til *Live ved Kapellet*.

Lysfestival i Bavnehøj

Copenhagen Light Festival er blevet en årlig kulturoplevelse i Bavnehøj. Begejstringen for lyskunst har skabt et stærkt samarbejde mellem lysfestivalen og kvarteret om at gøre Vestre Kirkegård til en destination for lyskunst hver vinter.

Beboerne i Bavnehøj har ønsket at få mere kunst og kultur i kvarteret. Derfor er der arbejdet med at gøre Copenhagen Light Festival til en fast tradition, der skaber liv og tiltrækker flere hundrede besøgende til Vestre Kirkegård hver januar og februar.

Lokale har siden 2022 været med til at udpege lysværker til kirkegården og planlægge aktiviteter i forbindelse med lysfestivalen. Siden 2023 har Copenhagen Light Festival tyvstartet på Vestre Kirkegård med en optaktsfest, der skaber stor omtale i lokale medier.

Beboere og lokale aktører arbejder fortsat med at gøre Copenhagen Light Festival til en fast kulturbegivenhed i kvarteret. Lysfestivalen skaber stolthed, faste kulturoplevelser og bidrager til Bavnehøjs identitet som et kunstkvarter.

Sådan gjorde vi

Oprindeligt var samarbejdet med Copenhagen Light Festival tænkt som en engangsforestilling for at skabe lys og liv i kvarteret i coronatiden. Lysekronen *LUX XII*, der blev hængt op mellem træerne ved Østre Kapel i 2021 (s. 26), blev starten på lysfe-

stivalen i Bavnehøj. Områdefornyelsen ønskede at promovere den nye lysekrone og indstillede derfor værket til deltagelse i lysfestivalen i 2021. Da deltagelsen i lysfestivalen viste stor lokal opbakning, besluttede styregruppen at gentage succesen i 2022. De indstillede værket *Det her sted, her, nu* på Sjælør Station og afsatte midler til to midlertidige værker til at supplere programmet i Bavnehøj.

Deltagelsen med flere værker skabte stolthed i kvarteret, og Bavnehøj blev et tilløbsstykke for folk fra hele København og omegn. Året efter afsatte styregruppen midler til fire nye værker i tillæg til tre eksisterende værker på Sjælør Station, Østre Kapel og Sydhavn Station.

Lysfestivalen har vist sig at være en oplagt anledning til at bringe mere kunst og kultur til kvarteret. Beboernes begejstring for lyskunsten, kombineret med den store interesse fra besøgende, har skabt grobund for at videreføre lysfestivalen som en årlig tradition.

I 2025 har områdefornyelsen afsat midler til tre midlertidige værker til Copenhagen Light Festival.

Samtidig er der etableret et partnerskab mellem Copenhagen Light Festival, den lokale forening *Fællesskabet Bavnehøj*, Sydhavn Teater og Vestre Kirkegård, som i fællesskab ønsker at videreføre og udvikle festivalen i de kommende år. Partnerskabet afholdt en stor fælles åbning af festivalen i Nordre Kapel d. 16. januar 2025 med taler, korsang, performance, fællessang og guidede gåture. Arrangementet tiltrak gæster fra kvarteret og resten af byen.

Status på projektet

Et partnerskab bestående af den beboerdrevne forening *Fællesskabet Bavnehøj*, Sydhavn Teater, Vestre Kirkegård og Copenhagen Light Festival fortsætter arbejdet med lysfestivalen på Vestre Kirkegård.

Projektets bidrag til kvarteret

Kvarterplanen havde en målsætning om at skabe opmærksomhed på Bavnehøjs kulturtilbud og kvaliteter.

- Lyskunstværker på Vestre Kirkegård er blevet en fast tradition under Copenhagen Light Festival.
- Lysfestivalen har skabt opmærksomhed og tiltrukket flere hundrede besøgende til Bavnehøj og Vestre Kirkegård.

Scan eller klik på QR-koden og oplev Copenhagen Light Festival 2024 på Vestre Kirkegård.

Det Gemte Kvarter

Det Gemte Kvarter er en lydvandring, der kaster lys over Bavnehøjs kvaliteter, kulturtilbud og skjulte steder. Her kan man høre historier fra arbejderkvarteret med de mange kunstværker og blive inspireret til at gå på opdagelse i området.

Lydvandringen *Det Gemte Kvarter* formidler og viser vej rundt i Bavnehøj. Gennem 20 nedslag inviteres lokale og besøgende til at udforske områdets gemte steder, fortællinger og kultur- og fritidstilbud.

Det Gemte Kvarter giver mulighed for at opleve kvarteret på nye måder, enten ved fysisk at følge ruten eller ved at lytte hjemmefra. Afsnittene dykker ned i områdets historie, institutioner og unikke ånd, hvilket styrker forbindelser og lokal identitet.

Sådan gjorde vi

I kvarterplanen er der et mål om at vise vej til kvarterets kultur- og fritidstilbud og etablere smutveje i kvarteret. Arbejdsgruppen mente, at en lydvandring gav mulighed for både at fortælle, hvad kvarteret har at byde på og inspirere til at gå rundt og udforske kvarteret.

Den lokale arbejdsgruppe besluttede, at lydvandringen skulle udvikles af en ekstern producent for at få et nyt blik på kvarteret. Med hjælp fra arbejdsgruppen fik producenten skabt nye relationer i kvarteret, der ledte til nye steder og fortællinger,

som mange lokale ikke kendte til. Det gjorde lydvandringen til en øjenåbner for både beboere og besøgende.

Ved lanceringen i september 2024 deltog omkring 50 personer, der i samlet flok gik ruten med høretelefoner og lyttede til udvalgte afsnit. Undervejs blev fortællingerne livligt diskuteret, hvilket understregede den store interesse for kvarterets historie og for at lære Bavnehøj bedre at kende.

Status på projektet

Lydvandringens afsnit er blevet afspillet mere end 1.200 gange de første fire måneder og er tilgængelig på Podbean, Spotify og Apple Podcast.

Beboere og medvirkende har fået trykt materiale om *Det Gemte Kvarter*, så de kan videreformidle lydvandringen.

- Der er skabt fokus på Bavnehøjs aktivitets- og kulturtilbud samt historiske fortællinger.
- Lydvandringen giver anledning til, at lokale beboere og udefrakommende udforsker kvarterets gemte perler ved at følge lydvandringens rute.

1. Lyt til Det Gemte Kvarter

2. Sydhavn Station

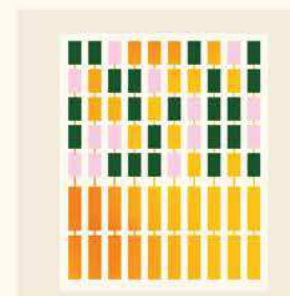
3. Udmirs kiosk

4. Barn under besættelsen

Scan eller klik på QR-koden og lyt til podcasten

Lydvandringen tager dig gennem 20 afsnit med rundt blandt beboere, kunstnere, ildsjæle og kendere af kvarteret til Bavnehøjs skjulte perler.

5. Kunst på Kanten

6. Brandstationen

7. Kunst på Enghavevej

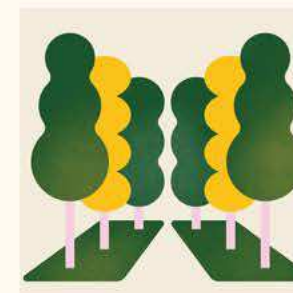
8. Bavnehøj Skole

“Det særlige ved Bavnehøj er, at det er et af de få arbejderkvarterer i København. Og det giver en speciel stemning af, at folk faktisk stadig hjælper hinanden.”

- Det Gemte Kvarter, lydvandring

9. Kampen om det grønne

10. Kvarterpladsen

11. Pegasus

12. Bavnehøjbanerne

13. Fællesgården

14. AFUK og Ørkenfortet

15. Vestre Fængsel

16. Rektorparken

17. Vestre Kirkegård

18. Østre Kapel x Sydhavn Teater

19. Terapihaven

20. Sjælør Station

DEL 3

Sådan arbejder områdefornyelsen

I denne del af rapporten kan du læse om Områdefornyelse Bavnehøjs metoder, organisering og erfaringer.

Du kan også læse om, hvordan områdefornyelsens projekter er blevet tilpasset til nye muligheder og udfordringer, der er opstået i løbet af de sidste fem år.

Realisering af kvarterplanen

Fra kvarterplanen blev lavet i 2018 til områdefornyelsens afslutning i 2024, er der opstået nye lokale ønsker og muligheder, mens nogle af de planlagte projekter har vist sig ikke at kunne realiseres. Derfor har styregruppen løbende justeret og prioriteret i projekterne.

I løbet af Områdefornyelse Bavnehøjs levetid har projekterne udviklet sig. Nogle har fået nye formål, der adskiller sig fra målene i kvarterplanen. Andre projekter er gennemført som planlagt.

Den lokale styregruppe har på sine fire årlige møder foretaget prioriteringer og justeringer af projekter og økonomi for at sikre, at kvarterplanens formål blev opfyldt. I det følgende beskrives nogle af disse udfordringer og omprioriteringer.

Ændringer i projekterne

I dag

Bedre boliger	Bedre boliger
Grønne initiativer	Grønne initiativer
Bavnehøj Alle	Bavnehøj Alle
Kunst på Kanten	Vi mødes på skolen
Aktivitetspuljen	Aktivitetspuljen
Østre Kapel som nyt mødested	Hverdagens mødesteder
Kunst på stationerne	
Ny indgang fra Sjælør Boulevard	Sjælør Boulevard - en attraktiv forbindelse
Skibet på Enghavevej	Fra nord til syd og øst til vest
Partnerskaber og netværk	2450 Sammen om Sydhavnen
Nye traditioner	
Lysfestival i Bavnehøj	Find og kend dit Bavnehøj
Det Gemte Kvarter	

I Kvarterplanen

Bavnehøj Allé: Projektet er omfattende i størrelse og flere delprojekter er udsprunget herfra. Eksperimenter på alleen har ført til selvstændige projekter fx nogle af kvarterets traditioner (s. 48). Bavnehøj Allé har desuden været med til at opfylde andre projekters formål blandt andet om en bedre forbindelse fra øst til vest i kvarteret og en forbedret indgang til Vestre Kirkegård fra Sjælør Boulevard, som er den del af kvarterplanens projekter *Fra nord til syd og øst til vest* og *Sjælør Boulevard* (s. 42).

Sjælør Boulevard: Projektet har fokuseret på indgangen fra Sjælør Boulevard til Vestre Kirkegård og er lavet i synergi med projektet *Bavnehøj Allé* (s. 34). I kvarterplanen var der et ønske om opholdsmuligheder, aktiviteter og øget trygheden på Sjælør Station. Dette har været udfordret, da området har været brugt som byggeplads. Til gengæld er der i regi af projektet *Kunst på stationerne* lavet et kunstværk, der har været med til at øge trygheden på stationen (s. 32).

Find og kend dit Bavnehøj: Projektet skulle skabe nye smutveje til nogle af kvarterets mindre synlige steder som Fællesgården på Enghavevej 82 og idrætsanlægget. Det har ikke været muligt at skabe nye fysiske forbindelser. Der er til gengæld arbejdet med at vise rundt og formidle kvarterets kvaliteter og hemmeligheder gennem projekterne *Skibet på Enghavevej* (s. 44), *Nye traditioner* (s. 48), *Lysfestival i Bavnehøj* (s. 48), *Det Gemte Kvarter* (s. 52), og *Kunst på stationerne* (s. 32).

Hverdagens mødesteder: Projektet *Østre Kapel som nyt mødested* er gennemført (s. 26). I kvarterplanen var der ønske om at udvikle endnu et mødested. Da potentialet ved Østre Kapel viste sig at være stort, prioriterede styregruppen midlerne hertil. Derudover er der prioriteret midler herfra til at videreudvikle kunsten på de to stationer, der også er delvist finansieret af Områdefornyelse Sydhavnen.

Fra nord til syd og øst til vest: Forbindelsen fra øst til vest i kvarteret realiseres i projektet *Bavnehøj Allé*. Det har ikke været muligt at lave en væsentlig forbedring af forbindelsen fra nord til syd (Carlsberg Station til Sydhavnen Station), da grundejerne har haft andre ønsker til brugen af de arealer, forbindelsen går gennem. Styregruppen valgte derfor at prioritere nogle af midlerne til projektet *Skibet på Enghavevej* (s. 44).

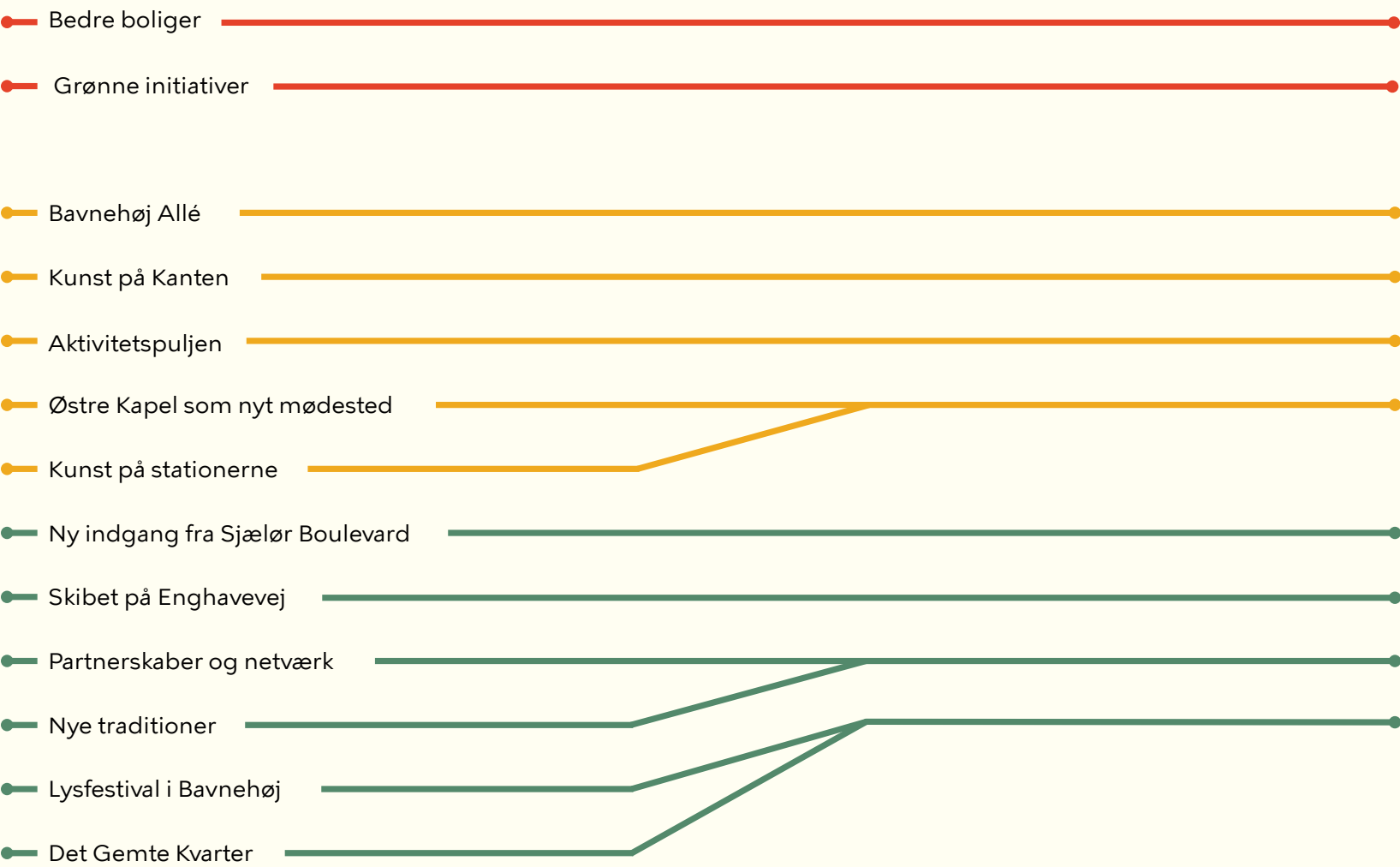
Succeskriterier

I kvarterplanen er der en række succeskriterier for de enkelte projekter. En del af disse succeskriterier kræver særskilte målinger, som det ikke har været muligt at gennemføre. I projektbeskrivelserne fremgår det af boksen *Projektets bidrag til kvarteret*, hvordan projektet er med til at løse kvarterplanens målsætninger.

Budget

Områdefornyelsen blev igangsat med et budget på 44 mio. kr. Det har været styregruppens ansvar sammen med områdefornyelsens sekretariat at sørge for, at midlerne blev brugt til størst mulig gavn for kvarterets udvikling ud fra kvarterplanen. Som beskrevet på forrige side er der derfor løbende blevet justeret i projekterne.

Projekter

Tabellen herunder viser, hvordan styregruppen har omdisponeret midler og hvilke yderligere midler, der er tilført. Der er tilført 9,3 mio. kr. fra Københavns Kommunes budget for 2022 til Bavnehøj

Allé og 12 mio. kr. fra Københavns Kommunes bygningsfornyelsespulje til renovering af boliger i området.

Projekter	Afsat i kvarterplan	Efter omprioritering	Tilført
Kvarterplan	0,80 mio. kr.	0,80 mio. kr.	-
Vi Bor i Bavnehøj			
Bedre boliger	4 mio. kr.	3,73 mio. kr.	12 mio. kr.
Grønne initiativer	3 mio. kr.	2,38 mio. kr.	-
Vi Mødes i Bavnehøj			
Bavnehøj Allé	6,4 mio. kr.	6,8 mio. kr.	9,3 mio. kr.
Vi mødes på skolen	4 mio. kr.	5,4 mio. kr.	-
Aktivitetspuljen	0,5 mio. kr.	0,5 mio. kr.	-
Hverdagens mødesteder	4 mio. kr.	3,5 mio. kr.	-
Vi Forbinder Bavnehøj			
Sjøelør Boulevard - en attraktiv forbindelse	6 mio. kr.	6 mio. kr.	-
Fra nord til syd og øst til vest	3 mio. kr.	2,9 mio. kr.	-
2450 Sammen om Bavnehøj	2 mio. kr.	1,7 mio. kr.	-
Find og kend dit Bavnehøj	1 mio. kr.	1 mio. kr.	-
Borgerinddragelse og projektledelse			
Sekretariat og borgerinddragelse	8,8 mio. kr.	8,8 mio. kr.	-
Forankring og evaluering	0,5 mio. kr.	0,5 mio. kr.	-
I ALT	44 mio. kr.	44 mio. kr.	21,3 mio. kr.

Organisering

Med vedtagelsen af Områdefornyelse Bavnehøj afsatte Københavns politikere 44 mio. kr. til at udvikle kvarteret over en femårig periode. For at sikre at midlerne bliver brugt i lokalområdets interesse, har lokale beboere og aktører været inddraget i beslutningerne.

Styregruppe og forpersongruppe

Styregruppen har haft ansvar for at igangsætte projekterne i kvarterplanen, bidrage til projekternes fremdrift og prioritere mellem projekternes økonomi. De har taget beslutninger om projekternes udvikling, når der har været udfordringer, og når nye muligheder er opstået. Styregruppen har både tilgodeset kvarterets ønsker og behov, men har også sikret, at Københavns Kommunes øvrige planer og politikker efterleves.

Styregruppen var sammensat af lokale beboere, repræsentanter for det lokale foreningsliv samt repræsentanter fra Københavns Kommunes forvaltninger. Medlemmerne blev dels udpeget og dels valgt ved et offentligt valgmøde.

Der har løbende været udskiftning i styregruppen, hvorved suppleanter er trådt ind, eller der har været vakante pladser. I 2022 blev der afholdt midtvejsvalg, hvor en række nye medlemmer blev valgt ind i styregruppen.

Styregruppen valgte en gruppe af forpersoner. Forpersongruppen stod for planlægning af styregruppemøderne og repræsenterede områdefornyelsen overfor omverdenen. Forpersongruppen bestod af seks personer. Fire medlemmer var valgt af styregruppen, mens projektchefen og en repræsentant for Teknik- og Miljøforvaltningen var fødte medlemmer af gruppen.

Arbejdsgrupper og netværk

Hvert af områdefornyelsens projekter har haft en tilknyttet arbejdsgruppe eller netværk. Arbejdsgrupper og netværk har sammen med sekretariatet udviklet og konkretiseret de projekter, styregruppen har igangsat. Arbejdsgrupperne har været

åbne for alle interesserede, men har typisk også haft en eller flere repræsentanter fra styregruppen. Deltagerne i arbejdsgrupper og netværk er fundet gennem borgermøder, arrangementer, kommunikation til kvarteret og ved direkte henvendelser. Nogle arbejdsgrupper og netværk har eksisteret gennem flere år, mens andre har været mere kortvarige.

Lokalt sekretariat og forvaltning

Til at bistå områdefornyelsens styregruppe og arbejdsgrupper blev der nedsat et sekretariat med kontor i kvarteret. Sekretariatet bestod af 3-5 projektledere, en studentermedhjælper samt en projektchef, der alle var ansat i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Sekretariatet har planlagt og gennemført kvarterplanens projekter i tæt samarbejde med styregruppen og arbejdsgrupperne. De har haft ansvar for at inddrage lokale borgere og aktører, herunder dem, der ikke selv dukker op til borgermøder, og de har kommunikeret områdefornyelsens arbejde til lokalområdet.

Med sin tilknytning til Teknik- og Miljøforvaltningen har sekretariatet fungeret som bindeled mellem kvarteret og den kommunale forvaltning. Sekretariatet har sikret, at de rette kommunale institutioner og myndigheder er blevet inddraget i projekterne, og at kommunens politikker og regler er blevet fulgt.

"Styregruppemøderne har været informerende og med gode forklaringer og oplæg, så dem der ikke var i arbejdsgrupperne også kunne forstå, hvad der blev arbejdet med"

– Medlem af styregruppen

Erfaringer fra Bavnehøj

Efter fem års arbejde med områdefornyelsens fysiske, sociale og kulturelle projekter i Bavnehøj har områdefornyelsens styregruppe og sekretariat gjort sig en række erfaringer, som kan læses her til inspiration.

1. Udskiftning i sekretariatet skaber en langsommere udvikling

Styregruppen har oplevet, at det kan være en udfordring, når der er udskiftning i sekretariatet. De oplever, at udskiftningen er med til at bremse processen i projekterne. De nye medarbejdere skal sættes ind i projekterne og lære styregruppen at kende. Det kræver tid og medfører forsinkelser og tab af viden, når arbejdsgruppens medlemmer skal overlevere de lokale perspektiver og indsigter fra tidligere inddragelsesforløb.

“Processen går langsommere, når der er udskiftning i sekretariatet. Det sætter projekternes udvikling på pause”

- Medlem af styregruppen

2. Mere dialog giver afklaring

Styregruppen oplever, at der er mest kommunikation og inddragelse i projekternes opstarts- og udviklingsfase, men har savnet kommunikation, når projekterne er længere i forløbet. De har efterspurgte regelmæssig kommunikation, når der sker store som små ændringer i projekterne, så de oplever at være inddraget i alle faser af projektet. Det er særligt vigtigt, hvis der ændres på projektet på en måde, hvor beboernes ønsker ikke bliver inkluderet i projektet.

“Det er ok, at projekterne forandrer sig, men der skal informeres om det, ellers føler man, at man laver spildt arbejde”

- Medlem af styregruppen

3. Tidligere opstart af foreninger

Styregruppen har erfaret, at det kan være udfordrende at starte en forening. *Indre Natur København* og *Fællesskabet Bavnehøj* er to foreninger,

der er opstartet og drevet af lokale. Foreningerne blev stiftet på baggrund af områdefornyelsens arbejde med traditioner og partnerskaber. Begge foreninger oplevede, at det var svært at engagere folk i foreningsdannelsen, og de ville derfor ønske, at foreningsarbejdet var indtænkt som en del af processen tidligere. På den måde kunne foreningerne blive veletablerede med hjælp fra sekretariatet og være klar til selv at stå for aktiviteter og arrangementer fra områdefornyelsens afslutning.

4. En åben kvarterplan

Sekretariatet har erfaret, at en tilpas åben kvarterplan har givet mulighed for at udvikle områdefornyelsens projekter baseret på kvarterets engagement og energi. I Bavnehøj har beboere og lokale aktører haft et ønske om at indarbejde kunst i flere projekter, hvilket ikke var beskrevet i kvarterplanen. En åben kvarterplan giver plads til at eksperimentere og mulighed for at videreudvikle projekterne sammen med de lokale, der engagerer sig i projekterne.

5. Kunst skaber fysisk manifestation og engagement

Sekretariatet vurderer, at kunst har været et vigtigt greb i Bavnehøjs udvikling. Kunsten har givet hurtige og synlige forandringer i kvarteret, der har skabt opmærksomhed og interesse blandt beboerne. Lysekronen *LUX XII* (s. 26) var det første fysiske element, der kom op under Områdefornyelse Bavnehøj. Lysekronen var et konkret eksempel på, at der var en udvikling i gang, som fik flere engageret i områdefornyelsen.

Metoder og inddragelsesformer

Områdefornyelsens fornemste opgave er at sikre, at udviklingen af kvarteret sker med udgangspunkt i lokale ønsker og med hensyntagen til lokale forhold. Områdefornyelsen skal sikre, at de lokale bliver klædt på til at tage del i udviklingen, og at områdefornyelsens projekter forankres lokalt.

Lokal organisering og tilstedeværelse

Områdefornyelsen har med den lokalt forankrede styregruppe og lokale arbejdsgrupper sikret, at **lokale beboere og aktører er udgangspunktet for områdefornyelsens arbejde**. De enkelte aktører repræsenterer ikke kun sig selv og egne behov, men bringer også naboens behov til arbejdsbordet.

Det lokale engagement, hvor sekretariatet, styregruppen og arbejdsgrupperne har været på gaden, og hvor hele kvarteret har været inviteret til arrangementer og events, har **givet de beboere, der ikke ønsker at deltage i formelle møder, en mulighed for at give deres input**. Ligesom tilstedeværelsen har skabt kontakter og netværk til beboere og foreninger, der ellers ikke ville have hørt om områdefornyelsen.

Sekretariatets tilstedeværelse i kvarteret med kontor på Enghavevej, daglig gang i kvarteret, møder med arbejdsgrupper og lokale aktører har givet et grundigt indblik i, hvad der rører sig i kvarteret. På den måde har det været muligt at tilpasse eksisterende projekter eller gribe muligheder for at igangsætte nye projekter, der kunne opnå områdefornyelsens mål.

Områdefornyelsens inddragelsesmetoder

Eksempler på generelle metoder

- Borgermøder
- Arbejdsgruppemøder
- Gåture i kvarteret
- Inspirationsture til andre bydele og gallerier
- Workshops blandt andet med lys og kunst

Inddragelse og samskabelse

Der har været skabt mange forskellige muligheder for at deltage i områdefornyelsens arbejde - ligefra at fortælle om udfordringer i dagligdagen over en kop kaffe på gaden til at være med til at beskrive, hvad et bestemt område skal kunne, og om der skal være lys her eller der.

I de formaliserede samarbejdsfora som styregruppen og arbejdsgrupperne har beboere og lokale aktører haft meget **direkte indflydelse på udviklingen af områdefornyelsens projekter**. Her drøftes drømme, forventninger, mulige løsninger og tekniske udfordringer med hinanden, kommunens faglige eksperter og rådgivere. Der er mange hensyn at tage, og alle deltagere i processen får et indblik i den kompleksitet, der ofte er til stede i kommunale projekter - især når projektet er en fysisk forandring af byens rum.

Men der er også sket inddragelse uden for områdefornyelsens faste grupper. Områdefornyelsens sekretariat har haft **kontakt til særlige grupper**, herunder udsatte borgere, der har haft interesse i projekterne. Der er afholdt **åbne borgermøder**, hvor alle har kunnet bidrage med deres ønsker og

Eksempler på arrangementer i kvarteret

- Kvarterfester som fastelavn og *Best of Bavnehøj*
- Ferniseringer for kunstværker på to stationer
- Udstillinger på Bavnehøj Allé
- Copenhagen Light Festival og optaktsfest
- Pop-up events med forfriskninger og information

ideer. Områdefornyelsen har været **til stede på gaden** og indsamlet input fra borgerne. Og skolens elever har været inddraget i særlige forløb.

Et særligt fokus har været at **afprøve ønsker og ideer gennem forsøg og midlertidige eksperimenter**. Ved at afprøve lokale ønsker og ideer er der indhentet viden om, hvad der virker og ikke virker. Det har været muligt at indsamle endnu flere input til udviklingen og gøre opmærksom på muligheden for at være med til at udvikle projekterne yderligere.

Kommunikation

Kommunikation har været et vigtigt indsatsområde. Fokus har været på at formidle områdefornyelsens muligheder og indsatser så bredt som muligt. Både for at **informere om udviklingen i kvarteret**, som **kanal for input** og for at **tiltrække flere aktive til udviklingen**.

Områdefornyelsen har haft en meget aktiv **Facebook- og Instagramprofil** med henholdsvis ca. 1.300 og 900 følgere. Her er der blevet informeret om muligheden for at deltage i arbejdsgrupper, arrangementer og beslutninger truffet i områdefornyelsen. Områdefornyelsen har haft **otte by-rumsstandere** fordelt rundt om i kvarteret, hvor der løbende er blevet informeret om projekter og arrangementer. Derudover har områdefornyelsen haft **særlige udstillinger** i kvarteret, der har fortalt om enkelte projekter. Endeligt har områdefornyelsen fået produceret en række korte film, der viser, hvad områdefornyelsen har lavet.

Forankring

Gennem hele områdefornyelsens levetid har der været fokus på at give nye byrum, traditioner og netværk et **liv efter områdefornyelsens afslutning**. Den kontinuerlige inddragelse har til formål at sikre, at det, der bliver sat i gang, reelt er ønsket af lokalområdet. Inddragelsen har ligeledes haft til formål at klæde beboere og aktører på til at deltage i den lokale udvikling, så der også efter områdefornyelsen er et stærkt lokalt engagement. Endelig er der skabt netværk mellem beboere og aktører, der kan styrke mulighederne for en succesfuld videreførelse af kvarterets fælles traditioner, brug af de nye faciliteter og den fortsatte udvikling af kvarteret.

En række af områdefornyelsens aktive beboere og aktører har stiftet **foreningen Fællesskabet Bavnehøj**. Foreningen skal være en samlet platform for de kræfter i kvarteret, der ønsker at skabe byliv og fællesskab. Her vil man kunne møde andre, der kan hjælpe med at realisere ens ideer, eller man kan støtte op om nogle af de initiativer, foreningen allerede arbejder med.

Det er også et stort håb, at flere vil engagere sig i den lokale udvikling gennem **Kongens Enghave Lokaludvalg**. Her vil lokale beboere og foreninger have mulighed for at sætte fokus på Bavnehøj, når Københavns udvikling drøftes.

Lær Bavnehøj bedre at kende

De sidste fem år er der blevet udarbejdet flere film og lydvandring, der giver indblik i udviklingen af Bavnehøj og de gemte fortællinger, der findes i kvarteret. Gå selv på opdagelse i kvarteret ved at scanne eller klikke på QR-koderne.

Det Gemte Kvarter - En lydvandring i Bavnehøj i 20 afsnit

Lydvandringen tager dig gennem 20 afsnit med rundt blandt beboere, kunstnere, ildsjæle og kendere af kvarteret til Bavnehøjs skjulte perler.

Produceret i 2024

Bavnehøj

Bavnehøj er en gemt perle, hvor man passer på hinanden, og hvor kunsten er vævet ind langs veje, på hegn og pladser. Se filmen om kvarterets udvikling.

Produceret i 2024

Styregruppens fortællinger fra Bavnehøj

Hør de lokale stemmer fra områdefornyelsens styregruppe fortælle om kvarterets udvikling.

Produceret i 2024

Bavnehøj x Copenhagen Light Festival 2024

Se klip fra optaktsfesten til Copenhagen Light Festival 2024 på Vestre Kirkegård.

Produceret i 2024

Skibet på Enghavevej

Video om kunstneren Tove Storchs proces og opførslen af kunstværket

Produceret i 2024/2025

Områdefornyelsen Bavnehøj x Sydhavn Teater 2022

Kom med til en stemningsfuld eftermiddag med liveperformances ved Østre Kapel.

Produceret i 2022

LUX XII - Et kapel på vrangen

Et stedsspecifikt lyskunstværk skaber en stemningsfuld plads ved Østre Kapel.

Produceret i 2021

Kunst på Kanten - Inddragelse af skoleelever fra Bavnehøj Skole

Elever fra Bavnehøj Skole fortæller om deres idéer til projektet Kunst på Kanten

Produceret i 2021

Publikationer

Her er et overblik over områdefornyelsens publikationer, som alle findes i Københavns Kommunes elektroniske publikationsdatabase.

Bedre boliger - Et opslagsværk til flere forbedringer

Publiceret i 2024

KUNST i områdefornyelserne -

21 eksempler

Publiceret 2022

Grønnere Bavnehøj - Idékatalog til begrønning af Bavnehøjs fortove og facader

Publiceret 2022

Midtvejsstatus - Områdefornyelse Bavnehøj

Publiceret 2022

Bavnehøj Aktivitetspulje - Nye traditioner og synlige fodaftryk

Publiceret 2021

Kunst på Kanten - Unge Stemmer

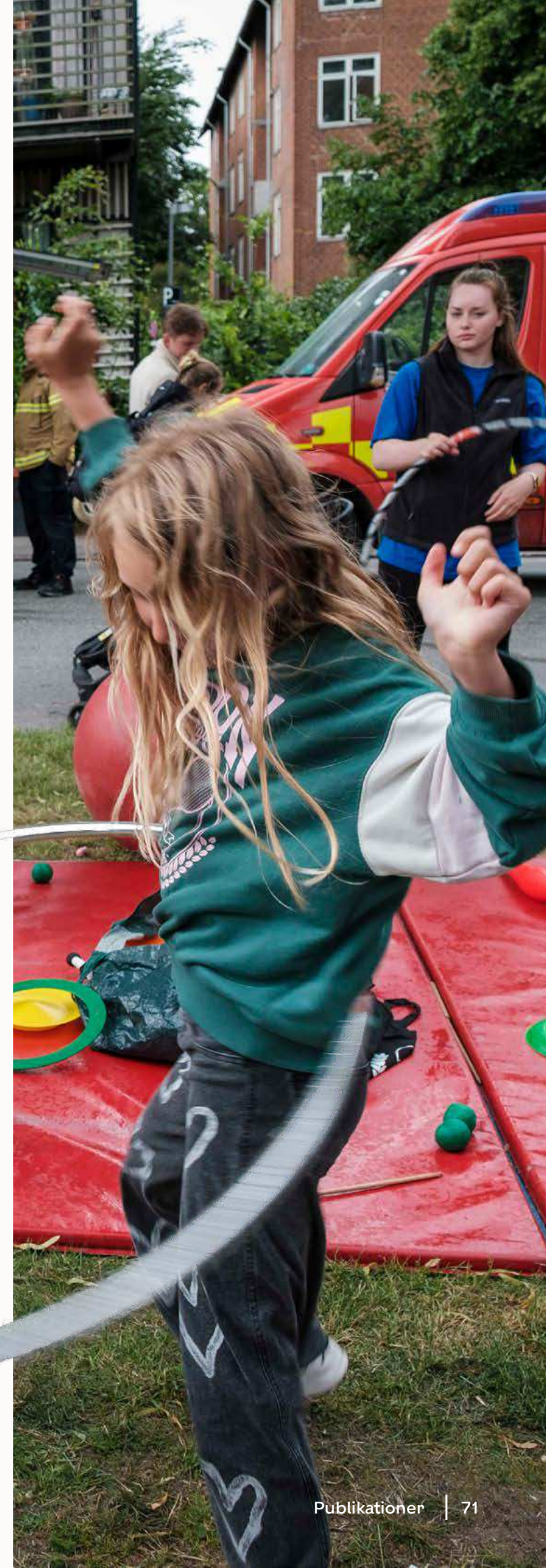
Publiceret 2021

Kvarterplan

Områdefornyelse Bavnehøj 2020-2024

Publiceret 2019

Oplev Bavnehøj gennem en lydvandring i 20 episoder

Opsamling på

Områdefornyelsen Sundby

UDGIVET AF

Områdefornyelsen Sundby
Teknik- og Miljøforvaltningen
Københavns Kommune
2. oplag trykt september 2024

Fotos uden kreditering er taget
af Områdefornyelsen Sundby.

Forsidefoto

Alté in the park, et musikarrangement,
Englandsparken 2021

Foto: Melissa Ørnstrup

Foto på denne side
Offentliggørelse af BOGLs
projektforslag på Sundbyøster
Plads 2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

Borgmesterens forord	4
Sundby for alle, Styregruppens forord	6
Kapitel 1 / Indledning	
Sådan er det gået i Områdefornyelsen Sundby 2017-2023	10
Resultater	12
Fremtidige resultater	15
Områdefornyelsen Sundbys afgrænsning	17
Tidsplan	18
Kapitel 2 / Temaer & projekter	
Temaer & projekter	22
Sundby på tværs	25
Sundby - fra fælled til strand	26
Sundby - fra fælled til strand visionsoplæg	28
Sundbyøster Plads	30
Særlige steder	35
Tryghed og liv i Englandsparken	36
Sundby Idrætspark	40
Omdannelse af Sundby Kirkegård	42
Filipsparken uden barrierer	46
Nye mødesteder	50
Aktiviteter	55
Unge skaber byrum	56
Kultur der forbinder	58
Formidling viser vej	62
Fælles gårdhaver	64
Bedre boliger	66
Kapitel 3 / Organisering & proces	
Områdefornyelsens organisering	70
Metoder & Inddragelsesformer	72
Budget	76
Lokales anbefalinger	80
Samarbejder	90
Publikationer	92

BORGMESTERENS FORORD

Sundby er helt sin egen. Som en mosaik midt på Amager mellem fælled og strand er forskellene mange. Men fælles for beboerne er den store kærlighed til kvarteret og lysten til at gøre Sundby til et endnu bedre sted at bo.

I gennem de sidste seks år har beboerne i samarbejde med områdefornyelsen gjort et kæmpe stykke arbejde for at gøre netop dét.

Sundbybeboerne har vist, at de vil hinanden, og de vil fællesskabet i bydelen. De har engageret sig og skabt oplevelser for hinanden. Skabt nye rum i byen og nye traditioner, som giver anledning til at mødes og komme hinanden ved. Tanker, visioner, ideer og planer er blevet delt over mødebordene – fra borgermøder, arbejdsgruppemøder og styregruppemøder til møder på gader og i parker, online og i klasseværelserne.

Sammen har I søgt løsninger, og jeg ved, at det ikke altid har været lige let eller under de bedste betingelser. Alligevel har I fundet svar på, hvordan Sundbys byrum kan blive bedre steder at mødes og færdes i, og hvordan man kan forbinde fælled og strand, så det bliver nemmere at bevæge sig på tværs mellem øens store naturområder.

Projekterne er gennem områdefornyelsens år i kvarteret blevet mere og mere konkrete, og det første færdige byrum, Sundbyøster Plads, er allerede blevet taget godt imod som bydelens nye hjerte. Flere konkrete forbedringer er lige om hjørnet. I Englandsparken, på Sundby Kirkegård og i Filipsparken er planerne lagt, og anlægsarbejdet går snart i gang. Jeg glæder mig allerede til at komme på besøg, når de står klar. Samtidig håber jeg, at visionen om at skabe Fælled til Strand-forbindelsen i fremtiden også kan blive til virkelighed. Planen viser vejen for, hvordan vi i fremtiden kan sætte mennesket i centrum af byudviklingen. Byen bliver bedre, når vi giver mere plads til natur, og når bløde trafikanter får lettere ved at komme på tværs af byen. Det vil være til gavn for Sundbybeboerne og alle andre københavnere.

Der er altså god grund til at glæde sig for Sundby både nu og i fremtiden. Tillykke med jeres arbejde og de forandringer I har sat i gang.

Venlig hilsen

Line Barfod
Teknik- og Miljøborgmester
Maj 2023

Italiensvej 2022
Foto: Melissa Ørnstrup

SUNDBY FOR ALLE

I 2017 mødtes vi første gang i styregruppen for Områdefornyelsen Sundby. Vi var en blandet flok, som med vores lokale viden og engagement ville gøre en forskel i den del af Sundby, som hører til Områdefornyelsens område.

I denne afsluttende statusrapport kan du læse, hvordan det gik med de projekter, vi satte i søen, og du kan få indblik i nogle af de udfordringer og erfaringer, vi har gjort undervejs.

I samarbejde med borgere udviklede vi en lang og ambitiøs kvarterplan under overskriften: *Sundby for alle*. Hovedgrebet var at binde Sundby sammen på tværs af de to bydele Amager Vest og Amager Øst - kort sagt at skabe sammenhæng og bevægelse mellem Amager Fælled og Amager Strand.

Vi ville gøre Sundbyøster Plads til en ny plads, et centrum hvor asfalt og granit blev erstattet med et grønt byliv. Vi ville involvere unge i kvarterets udvikling. Vi ville give Englandsparken, Filipsparken og Sundby Kirkegård et tiltrængt løft. Vi ville skabe mere liv, nye genveje og mødesteder og åbne Sundby Idrætspark, så den blev mere tilgængelig for den brede offentlighed, og vi ville arbejde for flere grønne gårde og renovering af kvarterets boliger. Alt dette i et tæt samarbejde med aktive borgere, foreninger, organisationer og andre interessenter. Her seks år efter kan vi se tilbage på vores arbejde. Hvor meget vi nåede, hvilke udfordringer vi har stået over for, og hvad vi kunne have gjort bedre.

STYREGRUPPE PÅ TVÆRS

Vi valgte i styregruppen en ledelse på fire personer (herefter kaldet forpersoner), en kollektiv ledelse. Men kun to af de fire personer har været med hele vejen igennem. Styregruppen bestod af motiverede borgere og repræsentanter for forvaltningerne, med meget forskellig baggrund og erfaring. Nogle var helt nye i den form for frivilligt arbejde, andre havde årelange erfaringer fra tidligere kvarterløft/områdefornyelser og lokaludvalgsarbejde.

De pladser forvaltninger havde til rådighed blev ikke alle fyldt op, og for nogles vedkommende var der nogen usikkerhed om forvaltningsdeltagernes rolle i styregruppen. Deltagerne fra forvaltningerne har dog ikke følt den samme usikkerhed om deres rolle i styregruppen.

NEDLUKNING OG CORONATID

På et møde i Teknik - og Miljøudvalget besluttede man d. 7. januar 2019 at sætte Områdefornyelsen Sundby på pause i 2019. Det kom som et chok for os alle og kom desværre til at betyde, at vi på mange måder blev slået tilbage til start. Sekretariatet lukkede ned, og meget af det netværk af borgere, der var blevet dannet omkring de igangsatte projekter smuldrede.

Da vi startede op igen, var det med et delvist nyt sekretariat, der skulle finde deres egne ben. Det blev så ikke bedre af, at hele landet i 2020 blev coronaramt, og at møder foregik på Teams. Det var mere end vanskeligt at motivere nye borgere til at indgå i de enkelte projektudviklingsgrupper på den baggrund.

Deltagende styregruppemedlemmer ved møde i marts 2023

RESULTATER TRODS ALT

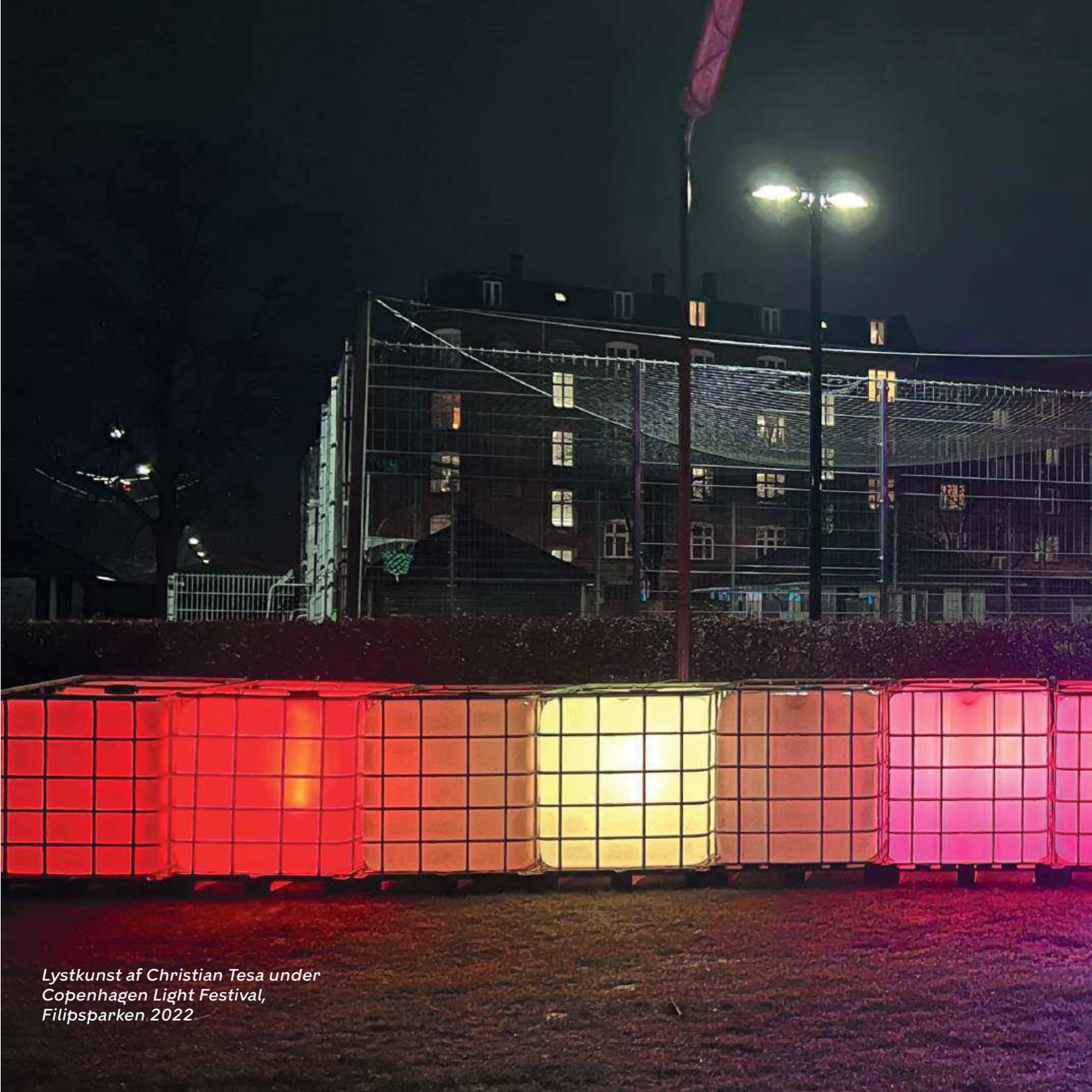
Når vi her i 2023 kigger på vores kvarterplan, ser det ud til, at vi når langt de fleste af vores projekter, og at afvikle engagerende aktiviteter, - dette på trods af alle de udfordringer, vi har mødt undervejs, dog således at flere af projekterne først bliver færdige efter at områdefornyelsen er lukket ned. (se nærmere om dette i rapporten).

Sammen med borgerne har vi lagt utallige timer, og flere lag knofedt, i at realisere Områdefornyelsens projekter. Sammen har vi været nysgerrige, fået idéer, undersøgt og afprøvet dem. Vi har debatteret og været kritiske, lagt idéer på hylden, fået nye og startet forfra igen.

Ikke alle, der var med fra start, var også med til slut. Men alle, der har været med, har bidraget til det endelige resultat. Vi kan med sikkerhed sige, at vi har taget opgaven alvorligt, og når vi ser tilbage på det, vi har opnået, har det været det hele værd. Vi håber, at vi med Områdefornyelsen har fået sat et markant aftryk på Sundby og at nuværende og fremtidige borgere vil få glæde og gavn af vores indsats.

Rigtig god læselyst!

Styregruppen for Områdefornyelsen Sundby
Maj 2023

*Lystkunst af Christian Tesa under
Copenhagen Light Festival,
Filipsparken 2022*

KAPITEL 1

Indledning

SÅDAN ER DET GÅET I OMRÅDEFORNYELSEN SUNDBY 2017-2023

Områdefornyelsen Sundby afsluttes efter seks års arbejde med at forbinde Sundby på tværs og give området et helhedsorienteret løft, i tæt samarbejde med lokale beboere og aktører.

Denne rapport er Områdefornyelsen Sundbys afsluttende status og evaluering. Formålet er at samle op på de mange projekter og indsatser, som områdefornyelsen har arbejdet med. Fælles for alle projekter er, at de er blevet udviklet og kvalificeret af aktive lokale, som enten har engageret sig som frivillige eller i regi af deres professionelle virke.

VISIONEN ER DEN SAMME

Områdefornyelsen Sundby har siden 2017 arbejdet efter visionen "Sundby for alle" som beskrevet i kvarterplanen. Ved at arbejde med forbindelser på tværs af Sundby, opgradering af kvarterets særlige steder og ved at understøtte og igangsætte aktiviteter har områdefornyelsen søgt at binde et kvarter med en unik og mangfoldig stemning og identitet sammen.

Kvarterplanen indebar 12 delprojekter fordelt på tre temaer. Områdefornyelsen har opstartet og arbejdet for realisering af alle delprojekter. I projektperioden har forudsætningerne for realisering af delprojekterne ændret sig. Det har medført, at styregruppen undervejs har måtte genoverveje og omprioritere i delprojekterne, men ikke ift. visionen, som har været ledetråd for arbejdet helt til projektperiodens afslutning.

NYE FORUDSÆTNINGER

Da områdefornyelsen startede op i 2017, var det med en klar tidsplan og forventning om en uafbrudt projektperiode frem til 2022. I slutning af 2018 blev det,

som følge af det såkaldte anlægsloft, politisk besluttet at sætte Områdefornyelsen Sundby i bero. Det betød, at alle aktiviteter i projektet blev sat på pause, og sekretariatet lukkede ned i 2019. Områdefornyelsens styregruppe besluttede sig dog for at forsøge at arbejde videre i det omfang, det var muligt.

Efter et års pause startede projektet op igen i januar 2020. På baggrund af berosættelsen var projektperioden blevet udskudt et år til afslutning i 2023, svarende til stilstandsperioden. Berosættelsen fik både betydning for delprojekternes tidsplaner ikke mindst på grund af ændringer i det frivillige engagement og sekretariatets bemanning. Kort fortalt var der behov for at spole lidt tilbage for at genopstarte delprojekterne.

Umiddelbart efter områdefornyelsen var blevet genopstartet blev verden ramt af Covid-19 pandemien. Det fik væsentlig betydning for projekterne og deres udvikling og fremdrift. Inddragelsen skulle omsættes fra lokale til digitale møder og sekretariatet skulle arbejde hjemmefra. De følgende to år var områdefornyelsen mere eller mindre påvirket af restriktioner. Det var med til at ændre forudsætningerne beskrevet i kvarterplanen.

I vinteren 2021, med under to år tilbage af områdefornyelsen, besluttede styregruppen at ændre i den økonomiske fordeling mellem kvarterplanens projekter for at opnå størst mulig værdi for områdefornyelsens investeringer inden for den givne tidsramme. Det betød, at der blev prioriteret midler fra Sundby - fra fælled til strand-projektet til de øvrige fysiske projekter. Projektudviklingen i Sundby - fra fælled til strand havde vist, at det højest prioriterede ønske var forbedret cykelinfrastruktur. Et ønske der

hverken kunne indfries økonomisk eller tidsmæssigt inden for områdefornyelsens rammer. Samtidig var projektøkonomien i Englandsparken, Sundby Kirkegård og Filipsparken relativt begrænsede, ikke mindst i lyset af generelle prisstigninger i perioden. Tilførslen af ekstra midler til disse projekter gjorde det således muligt at lave mere robuste og markante forbedringer inden for områdefornyelsens periode.

RESULTATER OG KOMMENDE RESULTATER

Områdefornyelsen har skabt både store og små resultater. Fælles er, at de er skabt med og for borgerne og i en mangfoldighed af samarbejder med bl.a. lokale foreninger, lokaludvalg, arkitekter, boligforeninger, byggeledere, entreprenører, kunstnere, kommunens syv forvaltninger og mange flere.

Sundbyøster Plads er blevet et grønt, levende og trygt centrum for kvarteret

En råkold fredag i efteråret 2022 blev den nye Sundbyøster Plads indviet. Den fornyede plads inviterer ind fra alle sider og tilbyder et langt grønnere samlingssted end tidligere. Den nye belysning gør pladsen mere indbydende og tryk til passage og ophold i de mørke timer.

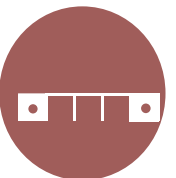
En samlet vision for Fælled til strand-forbindelsen er grundlag for fremtidig realisering

I tæt samarbejde med lokale borgere har tegnestuen Cobe udviklet en samlet vision for etablering af Fælled til strand-forbindelsen. Sundby og Amagers mangfoldighed og eksisterende kvaliteter skal fremhæves. Bevægelsen på tværs af Amager, øst-vest, skal synliggøres med gennemgående belægning og byrumselementer.

Sundby Kirkegård bliver kvarterets oase for eftertænksomhed

Med velvalgte greb bliver Sundby Kirkegårds gamle afdeling nænsomt omdannet fra kirkegård til park. Forbedrede indgange vil byde kvarteret indenfor, nye stier og beplantning fremkalder de historiske lag i et roligt grønt byrum, hvor der vil være bedre plads til gåture, picnic, meditation og meget mere.

Åbenhed og nye muligheder for aktivitet og ophold vil gøre Englandsparken mere levende og tryk

Det grønne åndehul Englandsparken bliver åbnet op og et tydeligt grønt udtryk. Spidsen af parken mod nord vil give en forbedret og inviterende ankomst til parken. Parkens sydlige del får en opgradering med nye muligheder for aktivitet, bedre overblik over parken. Det område vil i fremtiden være det naturlige samlingspunkt for besøgende i alle aldre.

14 permanente og 16 midlertidige nye kunstværker i byrummet giver nye perspektiver på kvarteret

På tværs af Sundby er der etableret en række nye kunstværker. Både vægmalerier og skulpturer pryder nu kvarteret og gør det mere oplevelsesrigt. Samtidig har områdefornyelsen budt på et væld af midlertidige kunstværker og i en årrække været en del af Copenhagen Light Festival.

22 små nye mødesteder, udviklet af lokale borgere, er etableret

Med udgangspunkt i områdefornyelsens mødestedspulje har lokale borgere gjort kvarteret mere indbydende. De små mødesteder indbyder til et lille hvil eller en kort snak med naboen, og har dermed gjort det lettere at mødes i kvarteret.

Der er givet tilsagn om 16,8 mio. kr. i støtte til byfornyelse af 289 boliger

Syv boligejendomme i Sundby har fået tilsagn om støtte til bedre boliger. Det har bl.a. betydet, at 65 boliger får reduceret gener fra støj og 20 boliger, som tidligere var uden, får etableret bad og/eller toilet.

Der har været afholdt 55 arrangementer med støtte fra Områdefornyelsens puljer

Puljen Kultur der forbinder har siden 2018 støttet 55 kulturelle projekter og arrangementer. Det svarer til 11 om året i områdefornyelsens projektperiode. Sekretariatet har derudover bistået endnu flere ansøgere med hjælp og vejledning af projektidéer.

Mere end 1000 børn og unge har været involveret i udviklingen af byrum i Sundby

Der er har været afholdt syv skoleforløb, hvor elever fra kvarterets fire skoler har modtaget undervisning samt undersøgt og afprøvet forskellige måder at skabe gode og indbydende byrum på.

Et lille, men vigtigt løft vil give bedre adgang og nye udfoldelsesmuligheder i Filipsparken

Filipsparken bliver opdateret, bliver mere spændende at bevæge sig i, og byder på flere oplevelser og legemuligheder. Beplantningen trimmes og gøres mere varieret, der laves bedre opholds- og aktivitetsmuligheder, og indgangene gøres større og mere indbydende.

Indvielse af Sundebyvester Plads 2022
Foto: Flemming Sørensen

Biodiversiteten på Italiensvej øges og det bliver lettere at komme på tværs og tage ophold

Som en del af Sundby - fra fælled til strand projektet får 400 meter grønt areal større variation i beplantningen, flere steder hvor det er sikkert for bløde trafikanter at krydse og flere muligheder for at gøre ophold.

En serie af byrumsinventar vil vise vej mellem Amager Fælled og Amager Strandpark, give mulighed for ophold og udgøre første skridt mod en samlet forbindelse

Langs ruten mellem fælled og strand opsættes nye opholdsmuligheder og skiltning, hvor den korte afstand mellem de to store naturområder fremgår, og gør det lettere at finde vej mellem fælled og strand.

Nye traditioner er grobund for stærkere fællesskaber i byens rum

Juletræ på Sundbyøster Plads og markering af 4. maj på Sundby Kirkegård gamle afdeling og Green Team Skraldefestival er nogle af de nye traditioner som lokale ildsjæle, diverse aktører og områdefornyelsen har været med til at sætte i gang og som forhåbentligt lever videre i mange mange år.

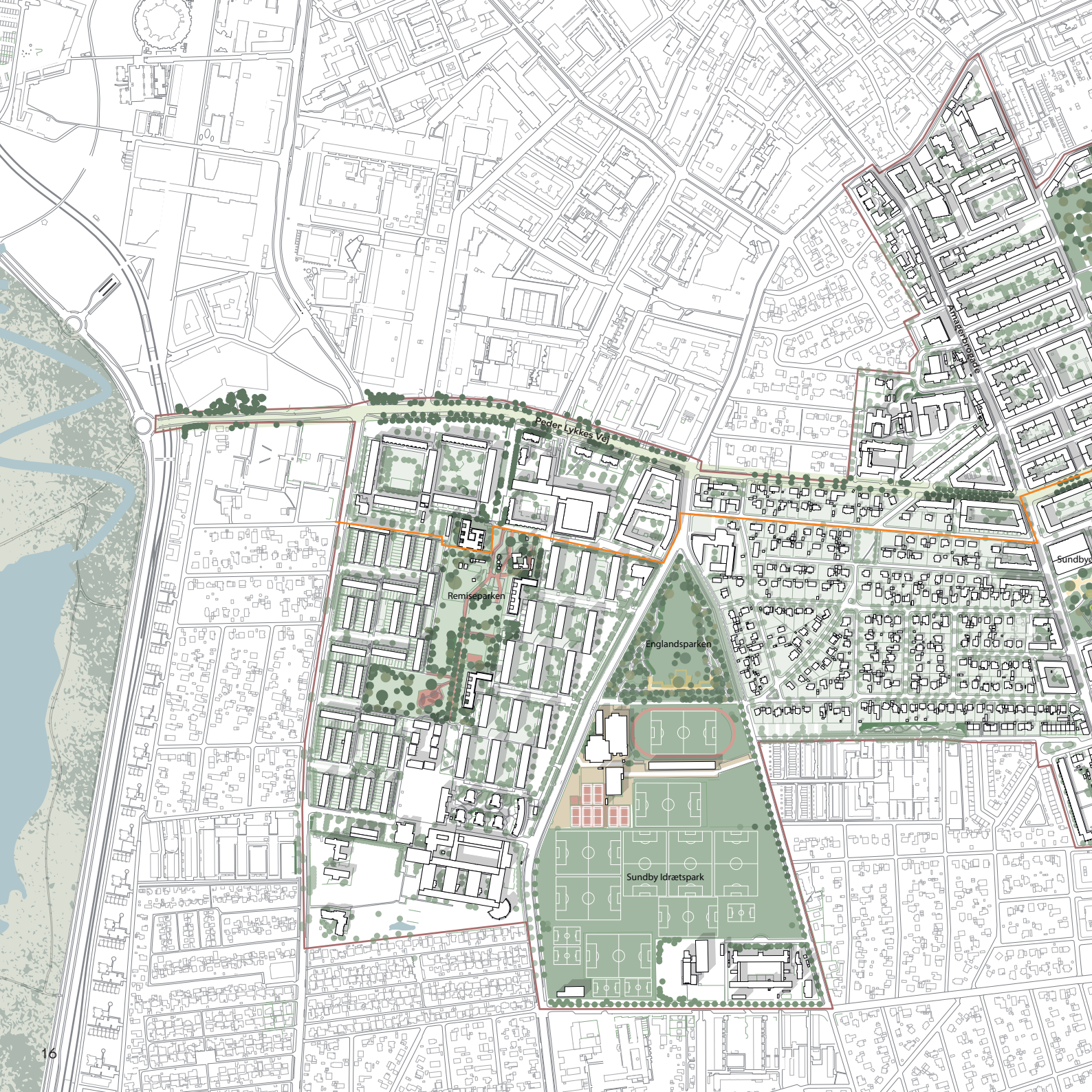
Sundby Idrætspark bliver fornyet og får tilført nye faciliteter

Med indgåelse af politisk aftale om Københavns Kommunes Budget 2023 blev der opnået enighed om at realisere en udviklingsplan for Sundby Idrætspark. Det betyder, at idrætsparken skal styrkes som lokalt samlingssted og skal tilbyde moderne rammer for idræt. Første etape er allerede sat i gang.

En ny områdefornyelse bygger videre

I 2024 igangsættes en ny områdefornyelse med udgangspunkt i boligområdet Hørgården i bydelen Amager Vest. Den nye områdefornyelse vil bygge videre på en del af Områdefornyelsen Sundbys arbejde, herunder visionen om en sammenhængende forbindelse fra Amager Fælled til Amager Strandpark.

NORD

Sundby Kirkegård

Filippsparken

Øster Plads

Italiensvej

OMRÅDEFORNYELSEN SUNDBYS AFGRÆNSNING

Områdefornyelsen har været opdelt i Sundby Nord og Sundby Syd.

SUNDBY NORD

Finansiering: 30 mio. kr. heraf:

- 10 mio. kr. fra Social- og Boligstyrelsen.
- 20 mio. kr. fra Københavns Kommune.

SUNDBY SYD

Finansiering: 30 mio. kr. heraf:

- 10 mio. kr. fra Social- og Boligstyrelsen.
- 20 mio. kr. fra Københavns Kommune.

TIDSPLAN

Områdefornyelsen Sundby startede i 2017, med udarbejdelsen af en kvarterplan. I 2018 blev der etableret et lokalt sekretariatet og de første projekter blev sat igang sammen med lokale i diverse projektudviklingsgrupper. Områdefornyelsens arbejde var sat i bero i 2019 og blev startet op igen i 2020. I 2022 blev de sidste projekter sat igang og de fysiske forandringer begyndte at tage form. I starten af 2023 var der godt gang i anlægsprojekterne, der forventes færdige i løbet af året og enkelte i starten af 2024.

2017 Kvarterplan

Borger-
workshops

Kvarterplanen
skrives

2021

Møder med lokale
projektudviklings-
grupper

Midtvejs
evaluering

Corona -
hjemmemøder

Anlægs-
programmer i
støbeskeen

De sidste projekter
opstartes

Rodfæstning
intensiveres

2022

2018 Opstart i Sundby

Sekretariatet
etableres

Events og
midlertidige projekter

Projekter
opstartes

Lokale projekt-
udviklingsgrupper
opstartes

2020

2019 Berosættelse

Lokale
aktiviteter

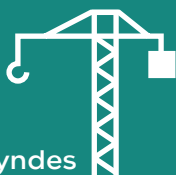
Projekter
genopstartes

Sekretariatet
genetableres

Projekterne
står stille

Anlæg
påbegyndes

Anlæg af
projekter

Evaluering

Afslutning og
indvielse

SLUT

Anlæg
afsluttes

2023 Afslutning

2024

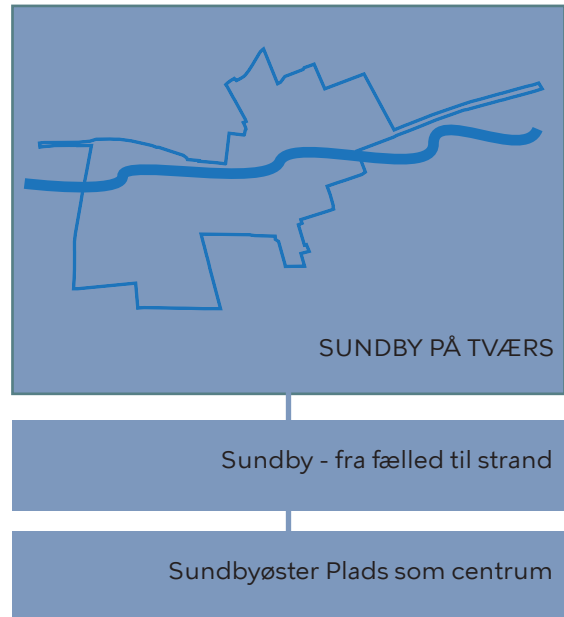

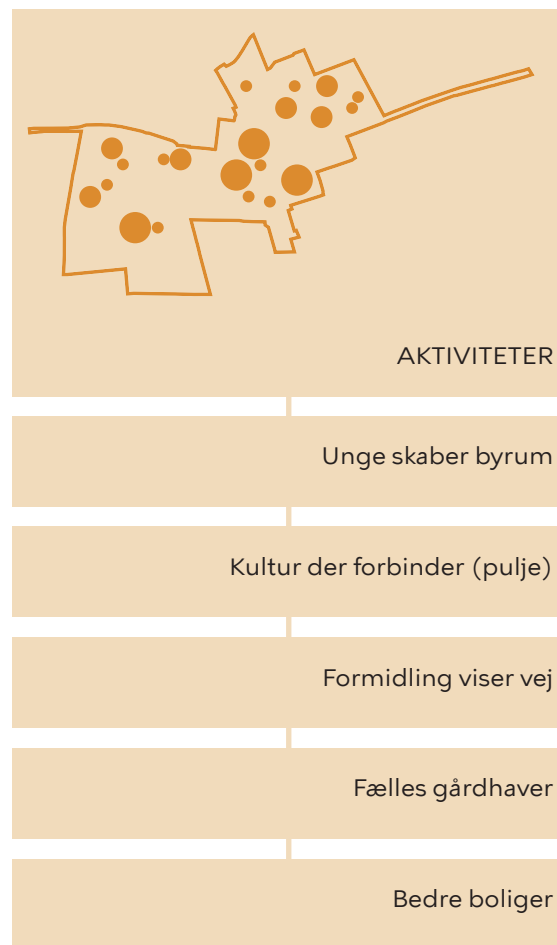
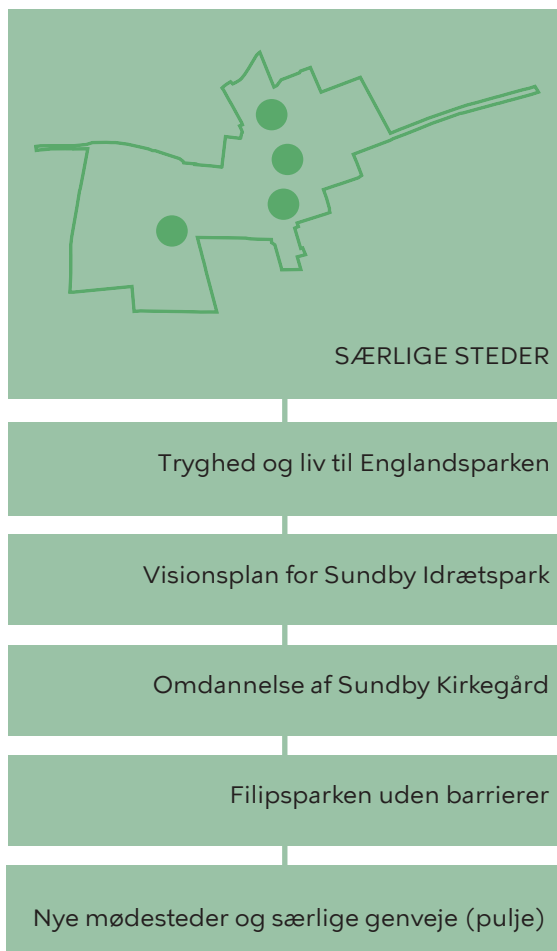
Amager Fælled 2022
Foto: Melissa Ørnstrup

KAPITEL 2

Temaer & projekter

TEMAER & PROJEKTER

Sundby på tværs

Sundbyøster Plads 2022

TEMA 1

SUNDBY PÅ TVÆRS

BAGGRUND

I temaet 'Sundby på tværs' blev der fokuseret på de fysiske forbindelser, der skulle binde Sundby sammen. Områdets overordnede vejnet er både historisk, men også i dag orienteret i en nord-sydgående retning med Amagerbrogade og Englandsvej som de mest dominerende veje. En orientering, der forstærkes af de to metrolinjer. Lokalt blev der berettet om store mentale afstande mellem de forskellige områder i Sundby. En udfordring, der blev forstærket af de markante fysiske barrierer.

AMBITION

Områdefornyelsen ønskede at udvikle og styrke en øst-vestgående forbindelse på tværs af Amager, der skulle skabe en helt ny sammenhæng og identitet på tværs af Sundby. En forbindelse, der både binder områdets unikke steder sammen, og samtidig kobler Sundby sammen med områdets to store naturområder Amager Fælled i vest og Amager Strandpark i øst. Sundbyøster Plads skulle revitaliseres som et lokalt og forbindende centrum på Amagerbrogade, der kunne samle Sundbys beboere og tiltrække beboere fra yderområderne.

DET GJORDE VI

Områdefornyelsen Sundby har udarbejdet en vision for udvikling af øst-vest forbindelsen 'Sundby - fra fælled til strand'. En forbindelse, der skal udvikle de eksisterende kvaliteter og byrum i området og styrke bynaturen som den identitetsskabende fællesnævner på tværs af Sundby. Visionen viser, hvordan forbindelsen kan gøre det eksisterende byområde mere attraktivt og binde kvarterer bedre sammen med særlig fokus på bløde trafikanter. Sundbyøster Plads blev udviklet med fokus på grønne byrum og opholdsteder.

Sundby på tværs

SUNDBY - FRA FÆLLED TIL STRAND

BAGGRUND

Projektet Sundby - fra fælled til strand var det projekt, der skulle skabe en vision for en forbindelse, der binder området og områdefornyelsens byrumsprojekter sammen og skaber adgang til de to store naturområder Amager Strandpark og Amager Fælled.

Områdefornyelsen ville sammen med lokalområdet udvikle en visionsplan, der belyser forbindelsens store potentiale på baggrund af borgerinddragelse, analyser og afprøvninger.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Et visionsoplæg for en forbindelse fra fælled til strand.
- Tre blivende delprojekter: Italiensvej, Englandsparkens nordlige indgang/ spids, strækningen fra fælled til strand.

Projektet har haft fokus på at styrke bevægelsen mellem fælled og strand. I den forbindelse er der lavet et visionsoplæg, som sammen med de forudgående analyser beskrives på side 28. For at illustrere elementer fra visionsoplægget, er der igangsat delprojekter på Italiensvej, ved Englandsparkens nordspids og på strækningen fra fælled til strand.

I det første delprojekt får Italiensvejs grønne midte et mindre løft. Ud fra lokale beboeres ønsker og med inspiration fra visionsoplægget 'Sundby - fra fælled til strand' forbedres to stier, der krydser den grønne midte på tværs. Stierne skal skabe bedre forhold for bløde trafikanter, som fra et lille fortovsareal ved stierne ende trygt kan komme til og fra det grønne midterareal. Der skal plantes stauder, som er særligt udvalgt til at kunne trives med stedets forhold og skabe flere fødekilder for det lokale dyre- og insektliv og således øge biodiversiteten. Genbrugte granitelementer skal invitere til uformel leg og ophold mellem birketræerne. Hovedparten af de materialer, der bruges i løftet af Italiensvej, er genbrugsmaterialer. Delprojektet har dermed også været et forsøg på at få erfaringerne med cirkulær økonomi ind i områdefornyelsens anlægsprojekter.

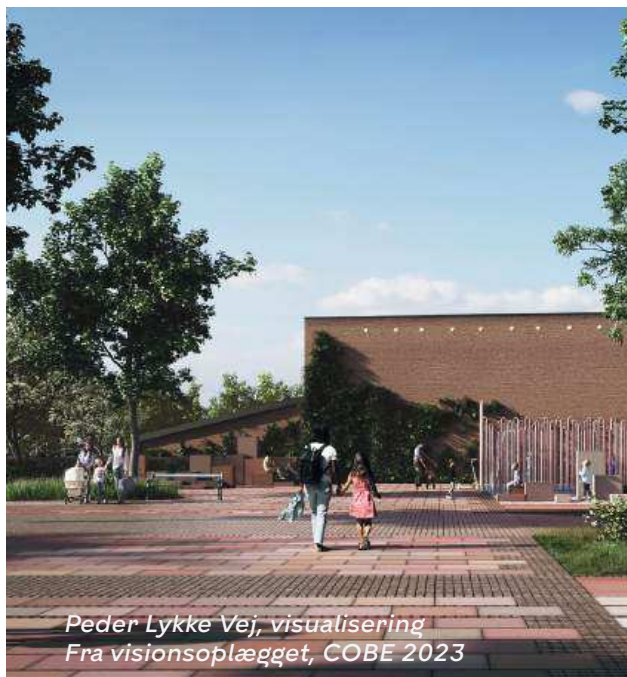
Det andet delprojekt har fokuseret på at vise vej igennem Sundby med en række blivende og unikke byrumsobjekter. Objekterne placeres som en serie mellem fælled og strand og skal synliggøre, at man befinder sig på en forbindelse med sin egen karakter og identitet. Placeringerne er udvalgt på baggrund af afprøvninger.

Det tredje delprojekt hænger sammen med andet delprojekt og har fokuseret på Englandsparkens nordlige indgang/ spids, der med et mere markant greb bearbejdes med byrumsinventar og belysning for at koble parken på forbindelsen mellem fælled og strand.

De tre delprojekter er de første blivende tegn på den fremtidige forbindelse mellem fælled og strand.

PROCESSEN

2018	Projektet startede med en bred inddragelse gennem gademøder, interviews, brugervandring og aktiviteter med fokus på bynatur og fællesskab.
2020	Digital borgerinddragelse under corona-pandemien og afprøvninger af aktiviteter på strækningen.

*Peder Lykke Vej, visualisering
Fra visionsoplægget, COBE 2023*

*Overgang til strand, visualisering
Fra visionsoplægget, COBE 2023*

2021	Gennemførelse af en trafikanalyse og en antropologisk portræt af Sundby.

Afprøvninger af aktiviteter på strækningen. |
| 2022 | Udarbejdelse af visionsoplæg. |
| 2023 | Offentliggørelse af visionsoplæg.

Forbedringerne af Italiensvejs grønne midte står færdige i efteråret 2023.

Vejvisende byrumsobjekter forventes etableret i løbet af 2023. |

SUCCESKRITERIER

2020: Der er udarbejdet et visionsoplæg for 'Sundby - fra fælled til strand'.

Visionsoplægget blev udarbejdet i 2022.

2023: Der er lavet mindst tre blivende delprojekter på ruten

Der er igangsat tre delprojekter. Et på Italiensvej, et ved Englandsparkens nordspids og et på strækningen fra fælled til strand. Alle tre forventes færdige i løbet af 2023.

2023: 50 % af de adspurgte beboere i Sundby oplever, at de oftere bevæger sig på tværs af Sundby end i 2018.

Der er i forbindelse med den afsluttende statusrapport for Områdefornyelsen Sundby ikke gennemført en ny måling af bevægelse på tværs af Sundby. Det skyldes, at delprojekterne ikke var gennemført ved rapportens tilblivelse, og at det derfor ikke var muligt at måle en effekt.

NÆSTE SKRIDT

De tre delprojekter overleveres til driftsafdelingen i Teknik- og Miljøforvaltningen.

6,45
mio. kr.

SUNDBY - FRA FÆLLED TIL STRAND VISIONSOPLÆG

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

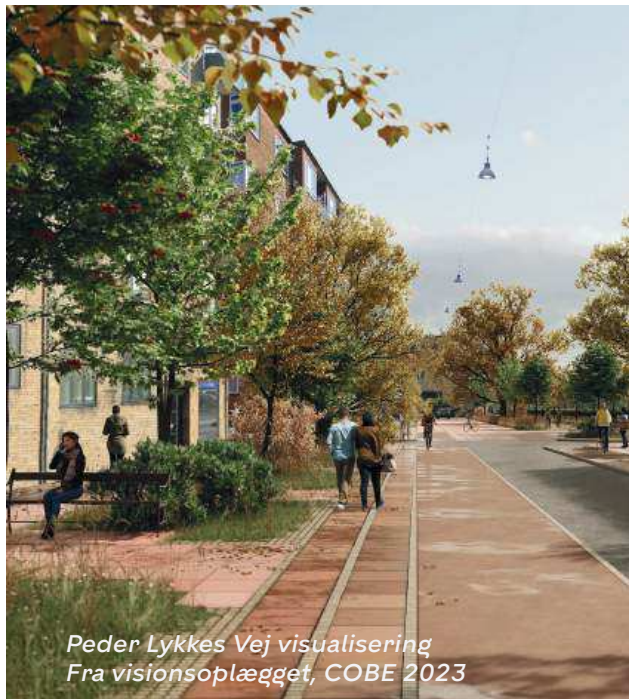
- En dybdegående inddragelse af lokale borgere.
- En trafikanalyse af mulige forbindelser, udfordringer og løsningsscenarier.
- Et antropologisk portræt af Sundby som kvarter.
- Et visionsoplæg for en forbindelse fra fælled til strand.
- En formidlingsindsats for at udbrede kendskabet til visionen.

I et tæt samarbejde med den borgerdrevne projektudviklingsgruppe og fagpersoner fra Teknik- og Miljøforvaltningen har tegnestuen Cobe, som rådgiver for områdefornyelsen, udarbejdet et visions-oplæg for realisering af forbindelsen fra fælled til strand.

Forud for visionsoplægget blev der udarbejdet en trafikanalyse af mulige forbindelser, udfordringer og løsningsscenarier og et antropologisk portræt af Sundby som kvarter. Begge analyser samt en forudgående inddragelse af lokale aktører har dannet grundlag for visionsoplægget.

Visionsoplægget foreslår bl.a., at der skabes en let og intuitiv mulighed for at bevæge sig på tværs af Sundby. Redesignede gaderum skal skabe bedre forhold for bløde trafikanter, mere bynatur, flere muligheder for aktiviteter og ophold og en subtil men genkendelig vejvisning gennem en genfortolkning af kendte byrumselementer som fortovsfliser med mere.

Med visionens gennemførsel reduceres biltrafikkens påvirkning af kvarteret, og der opstår nye muligheder for at styrke bylivet og identiteten i Sundby. Derudover indgår forbindelsen naturligt i de bystrategiske strukturer, såsom Københavns Kommunes grønne træk, cykelstiprioriteringsplanen samt den kommende M5 metro-linje.

*Peder Lykkes Vej visualisering
Fra visionsoplægget, COBE 2023*

*Peder Lykkes Vej 2022 samme strækning
Foto: Melissa Ørnstrup*

AKTIVITETER

I visionsarbejdet har der været fokus på at inddrage de unges blik og på at lave afprøvninger i byrummet. 10 skoleklasser byggede modeller af tiltag, som de mente kunne gøre forbindelsen stærkere. Der blev lavet afprøvninger på strækningen. Det var f.eks. afprøvninger med kunst i tunnellen ved Amagerbrogade og bedre wayfinding ved hjælp af byrums-møbler med retningskilte.

Der blev også holdt et arkitekturforløb sammen med Børnekulturhus Ama'r for børn med fokus på Italiensvej, samt afprøvninger af ideer til ændringer på Peder Lykkes Vej med Peder Lykke Skolens elever.

En formidlingskampagne satte i starten af 2023 fokus på visionsplanen med videomateriale, pressearbejde, indsats på sociale medier, og ved et arrangement der inviterede til en særlig cykeltur mellem fælled og strand. Derudover blev visualiseringer og selve visionen formidlet forskellige steder på strækningen i foråret 2023.

Projektet har, som områdefornyelsens øvrige projekter, haft en fast tilknyttet projektudviklingsgruppe. Gruppen har holdt ca. 20 møder, herunder med de rådgivere, der har været tilknyttet undervejs. Gruppen har været åben for deltagelse i hele forløbet og har haft mellem 10-15 medlemmer i gennemsnit.

NÆSTE SKRIDT

Forbindelsen fra fælled til strand indgår som et emne i processen for den kommende kommuneplanstrategi 2023 for Københavns Kommune.

Visionsoplægget er blevet præsenteret for blandt andre Amager Øst og Amager Vest Lokaludvalg, beskrevet i forskellige medier og vil kunne indgå som grundlag for en eventuel politisk prioritering af at realisere forbindelsen fra fælled til strand.

Forbindelsen tages også op i forbindelse med den kommende områdefornyelse på Amager.

Københavns Kommune har i forbindelse med Budget 2025 afsat midler til en forundersøgelse af dalstrækningen på Elbagade, som skal afklare rammerne for anlæg af første etape af Fælled til Strand forbindelsen.

Sundby på tværs

SUNDBYØSTER PLADS

BAGGRUND

Trods den centrale beliggenhed og naboskab til skole, idrætshal, dagligvarebutik, legeplads og handelsgade fungerede Sundbyøster Plads ikke optimalt, da kun få valgte at benytte den til ophold og aktiviteter og primært brugte den som gennemgangsrum.

Pladsen fremstod som et anonymt byrum uden karakter. I aftentimerne var pladsen mørk og kunne opleves utryk. Potentialet var at tilføre bynatur og skabe mere liv på pladsen og transformere den til et centralt mødested.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Gennemgribende forandring af Sundbyøster Plads.
- Aktiviteter og midlertidige tiltag udviklet sammen med unge.
- Ny indgang til legepladsen.
- Mere belysning og en grønnere plads.

Sundbyøster Plads er gået fra at være grå til at kunne tilbyde grønne områder inspireret af naturen på Amager Fælled og Amager Strandpark. Pladsen giver identitet til området og er udført som områdets nye samlingssted. Her er det muligt at samle naboer til større arrangementer. Der er lavet strømstik på pladsen, et permanent juletræsfundament og mange opholdsmuligheder. Den nye belysning giver karakter og stemning til pladsen, også i de mørke timer.

PROCESSEN

2018	Projektet blev igangsat og der blev gennemført en række events og arrangementer på pladsen for at komme i dialog med lokalområdet. Projektudviklingsgruppen blev dannet med repræsentanter fra nabolaget, idrætshallen, skolen, erhverslivet og styregruppen.
2020	Tegnestuen BOGL fik opgaven som rådgiver. Under udviklingen af anlægsprojektet deltog projektudviklingsgruppen i flere møder, heriblandt et møde på tegnestuen. Der blev holdt tre åbne workshops, hvor alle interesserede borgere kunne give input.
2021	Projektforslaget blev præsenteret på en udstilling på pladsen og der blev opstillet prøver på de valgte materialer, som gav alle mulighed for at se og mærke på materialerne til den kommende plads.
2022	Anlægget af pladsen startede i foråret og blev indviet den 25. november 2022.
2023	Pladsen stod endeligt færdig i foråret 2023.

Sundbyøster Plads 2022
Foto: Melissa Ørnstrup

Sundbyøster Plads 2023
Foto: Flemming Sørensen

AKTIVITETER PÅ SUNDBYØSTER PLADS

Der blev i opstarten arrangeret en række events og arrangementer på pladsen for at komme i dialog med lokalområdet. Det var events som børneloppemarked, gadeidræt, kunst-installationer og børne- og ungetopmøde. Derudover har borgere og lokale aktører arrangeret juletræstændinger og andre kulturelle arrangementer på pladsen.

Da pladsen stod færdig var det en del af områdefornyelsens indsats at vise, hvordan pladsen kan bruges, og det blev undersøgt om der var interesse for at opstarte en pladsgruppe. Der var ikke tilslutning på daværende tidspunkt.

SUCCESKRITERIER

2021: Der er gennemført en arkitektkonkurrence for Sundbyøster Plads

Konkurrencen blev afholdt i 2020.

2023: Sundbyøster Plads er anlagt.

Pladsen blev indviet i november 2022 og stod færdig i foråret 2023.

2023: Der afholdes mindst 5 borgerdrevne aktiviteter på pladsen.

Der er blevet afholdt to juletræsarrangementer, en indvielse af pladsen og to borgerdrevne arrangementer inden udgangen af 2023.

NÆSTE SKRIDT

Projektet er overleveret til driftsafdelingen i Teknik- og Miljøforvaltningen. Har du lyst til at lave et arrangement på Sundbyøster Plads kan du søge Københavns Kommune om tilladelse til at bruge byrummet. Hos Amager Øst Lokaludvalg og Amager Vest Lokaludvalg er det muligt at søge om støtte til at holde kulturelle arrangementer i bydelene.

10
mio. kr.

Indvielsen af Sundbyvester Plads 2022
Foto: Melissa Ørnstrup

Særlige steder

TEMA 2

SÆRLIGE STEDER

BAGGRUND

Temaet 'Særlige steder' fokuserede på de steder, der skal samle Sundby. Parker og bynatur er en central del af Sundbys identitet og egenart – en kvalitet der skulle styrkes og bidrage til at skabe sammenhæng i området. Der var behov for at udvikle de grønne områder, så der opstod mødesteder på tværs af kvarteret. Særlige steder som kan være med til at skabe sociale netværk og dermed gøre det mere attraktivt og trygt at bo i Sundby. Fælles for Sundbys parker var, at de fremstod nedslidte, utidssvarende og ofte uden noget særligt byliv, men alle rummede et stort uforløst potentiale.

AMBITION

Sundbys grønne steder skulle styrkes som ramme om et godt, nutidigt hverdagsliv – både i stor og lille skala. Områdets byrum og parker skulle udvikles som en del af en større sammenhæng med forskellige funktioner og attraktioner, der var tilpasset området og dets brugere. Der skulle både være steder med plads til aktiviteter og steder med plads til ro og fordybelse. Der skulle være steder for børn og steder for voksne. Der skulle være steder for mange og steder for få. Nogle steder var der behov for en større fysisk indsats, mens andre steder kunne løftes med små, simple greb.

DET GJORDE VI

Områdefornyelsen har igangsat et markant løft af Sundbys grønne arealer og byrum. I samarbejde med beboere i området har vi udviklet nye og eksisterende byrum med plads til fællesskaber. Vi har udformet byrum, der inviterer til ophold og møder for mange forskellige brugere på tværs af alder, kultur og social baggrund.

Særlige steder

TRYGHED OG LIV I ENGLANDSPARKEN

BAGGRUND

Englandsparken er udfordret af omkringliggende barrierer i form af trafikerede veje, høje hække og buskads. Parken domineres af et stort åbent græsareal og en tæt beplantning langs parkens kant der bevirker, at den opleves som utryk, lukket og uden mange brugere. Områdefornyelsen ville skabe et helt særligt sted, der inviterer til brug for alle aldersgrupper, minimerer utryghed og aktiverer parken på helt nye måder.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Et løft af Englandsparken.
- Aktiviteter og midlertidige tiltag, udviklet sammen med unge, for at tiltrække nye brugergrupper.
- Der er skabt bedre adgang til parken.
- Skitse til udvikling af læ-hus.

Når Englandsparken er færdiganlagt har Sundby fået en park, hvor grønne omgivelser skaber rammen om en ny mødeplads for parkens mange naboer. Der kommer nye opholdsmuligheder i parkens hjerte, hvor flere kan samles både til hverdag og fest; her er skabt plads til det uformelle ophold, til optrædener og til arrangementer. Det nye anlæg omkring det karaktergivende læhus spiller sammen med den oprindelige arkitektur og styrker parkens historiske egenart. I aktivtetsområdet er der blevet skabt et nyt finurligt legeunivers, som lokale børn har været med til at beskrive, hvor en legepladsen referer til Englandsparkens natur.

Anlægsprojektet i Englandsparken har haft fokus på klimavenlige tiltag ved at benytte genbrug og genanvendte materialer.

PROCESSEN

2021 Projektet blev igangsat og sammen med projekudviklingsgruppen indførtes midlertidige aktiviteter og tiltag. F.eks. bidrog lokale unge til udvikling af et midlertidig byrumsmøbel, der testede nye opholdsmuligheder i parken.

Projektudviklingsgruppen holdt to workshops om drømme og ideer. De blev omsat til et anlægsprogram.

2022 Anlægsprogrammet kom i udbud. Rådgiverfirmaet Thing Brandt Landskab vandt og udviklede et idéoplæg for Englandsparken.

2023 På baggrund af idéoplægget var projektudviklingsgruppen med til at prioritere hvilke anlægsinitiativer, der skulle indgå i det samlede anlægsprojekt.

På en børneworkshop deltog lokale børn og unge i udviklingen af legepladsen og dens univers

I starten af efteråret 2023 går anlægsprojektet i jorden, og den nye Englandsparken står klar omkring starten af 2024.

Englandsparken 2024

Børneworkshop 2022

AKTIVITETER I ENGLANDSPARKEN

I arbejdet med at skabe aktiviteter og traditioner har der særligt været et ønske om at få kultur ind i Englandsparken. Det gælder især musik og teater, der kan samle hele kvarteret. Derfor har de fysiske forandringer i Englandsparken også omfattet et fokus på det, f.eks. i form af at sikre adgang til strøm (gøglerstik). I områdefornyelsens levetid har der været forskellige afprøvninger af aktiviteter. Der har været musikbegivenheden Alté in the Park, som fik økonomisk støtte af områdefornyelsens pulje. Der har været enhjørningeteater. Og der arbejdes på at holde koncerter i Englandsparken i samarbejde med Copenhagen Jazz Festival. Håbet er, at flere fremover vil arrangere kulturarrangementer i parken.

SUCCESKRITERIER

2020: *Der er udarbejdet et visionsoplæg for Sundby Idrætspark, Englandsparken og de tilstødende områder.*

Københavns Kommune udarbejdede i 2022 et oplæg til tre udviklingsscenarier for Sundby Idrætspark. Der blev ligeledes i 2022 prioriteret midler til tiltag for realisering af det politisk besluttede udviklingsscenarie.

2024: *Englandsparken er renoveret*

Englandsparken forventes at være færdigrenoveret i starten af 2024.

2023: *Antallet af besøgende i Englandsparken er steget med 30 % i forhold til 2018.*

Der er i forbindelse med den afsluttende statusrapport for Områdefornyelsen Sundby ikke gennemført en ny måling af antal besøgende i Englandsparken. Det skyldes, at forbedringerne i Englandsparken ikke var gennemført ved rapportens tilblivelse, og det derfor ikke var muligt at måle en effekt.

NÆSTE SKRIDT

Projektet er overleveret til anlægsafdelingen i Teknik- og Miljøforvaltningen og færdiggøres efter områdefornyelsens afslutning. Projektet forventes anlagt i begyndelsen af 2024. Har du lyst til at lave et arrangement i Englandsparken kan du søge Københavns Kommune om tilladelse til at bruge byrummet. Hos Amager Vest Lokaludvalg er det muligt at søge om støtte til at holde kulturelle arrangementer i bydelen.

8,2
mio. kr.

*Snobrød, musik, ukrudt-sodavand, pilefletworkshop,
drømmefangerworkshop og orienteringsløb i
Englandsparken juni 2021.
Foto: Thorndahl Film*

Særlige steder

SUNDBY IDRÆTSPARK

BAGGRUND

Det var et ønske i Kvarterplanen, at områdefornyelsen skulle udarbejde et visionsoplæg, der havde fokus på idrætsparkens udviklingspotentiale.

Visionsoplægget skulle udarbejdes i samarbejde med lokale aktører og skulle blandt andet skabe en bedre fysisk forbindelse til Englandsparken og koble idrætsparken bedre til den omkringliggende by.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Opstart af visionsplan-proces.
- Deltagelse i tværgående arbejdsgruppe for udarbejdelse af udviklingsplan for idrætsparken. Gruppen blev faciliteret og ledet af Økonomiforvaltningen.
- Mindre forskønnelse af idrætsparken.

Projektet blev startet op med et ønske om at tænke visionært omkring idrætsfaciliteterne i Sundby Idrætspark. Hvor skulle idrætten hen, og hvilken rolle kunne idrættens faciliteter spille i den omkringliggende by? Også inde på rådhuset så man potentialet og politikerne afsatte både penge til en forundersøgelse og siden til renovering af parken. Områdefornyelsens projekt gik derfor fra at ville udforme en visionsplan til at give input til Økonomiforvaltningens arbejde med den fremtidige udvikling af Sundby Idrætspark.

PROCESSEN

2020 Projektet blev igangsat med et kickoff-møde, hvor cirka 50 lokale borgere og idrætsaktører deltog. Herefter fulgte en møderække, som blandt andet undersøgte fremtidens idrætsbehov og gav input fra DGI.

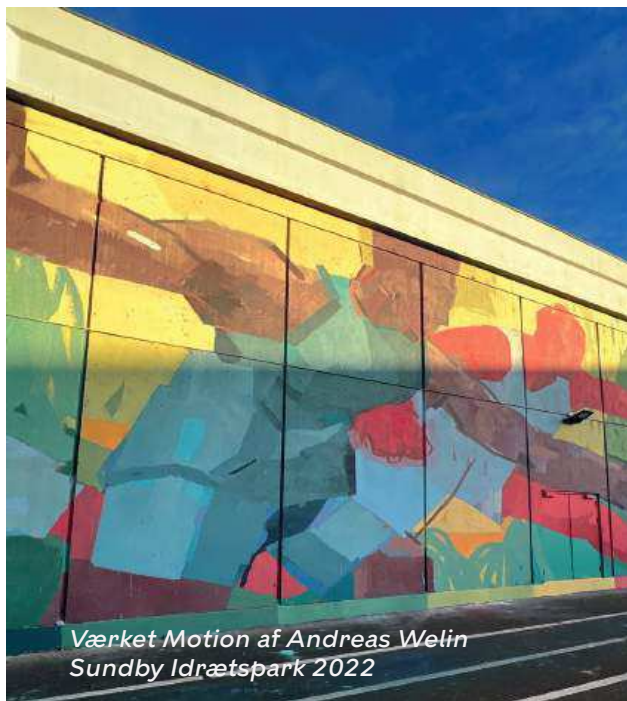
2021 Politikerne valgte ved overførselssagen at bevillige 2,3 mio. kr. til en forundersøgelse af idrætsfaciliteternes udviklingspotentiale.

2022 Områdefornyelsen og projektudviklingsgruppen indstillede egne aktiviteter med henblik på at følge Økonomiforvaltningens projekt frem mod dets afslutning. Der blev afholdt tre dialogmøder, hvor områdefornyelsen gav input.

Under budget 2023 afsatte borgerrepræsentationen 13,3 mio. kr. til de første initiativer til udvikling af Sundby Idrætspark. Herunder renovering af haller og etablering af aktivitetssti.

Områdefornyelsen udbød et forløb for unge med tilknytning til idrætsparken, der skulle munde ud i konkrete fysiske forbedringer omkring Sundby Idrætspark. Forløbet blev dog aflyst på grund af for få tilmeldte.

Områdefornyelsens puljemidler støttede en forskønnelse af Sundby Idrætspark med et maleri på en facade i idrætsparken.

*Værket Motion af Andreas Welin
Sundby Idrætspark 2022*

*Sundby Idrætspark 2022
Foto: Melissa Ørnstrup*

Udviklingen af Sundby Idrætspark ligger i et spor hos Økonomiforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen og vil blive udviklet igennem flere etaper. I første etape (2022-2024) er der afsat midler til en kunstgræsbane, planlægning af en tennishal, omlægning af tennisbaner, renovering af de to nordligste haller og en aktivitetssti. Parterne er enige om, at de næste etaper, herunder nyopførelse af en svømmehal, kan indgå i kommende budgetforhandlinger.

SUCCESKRITERIER

2021: Der er udarbejdet et visionsoplæg for Sundby Idrætspark, Englandsparken og de tilstødende områder.

Københavns Kommune udarbejdede i 2022 et oplæg til tre udviklingsscenarier for Sundby Idrætspark. Der blev ligeledes i 2022 prioriteret midler til tiltag for realisering af det politisk besluttede udviklingsscenarie.

2021: Der er lavet mindst 3 midlertidige indsatser, der viser Sundby Idrætsparks udviklingspotentiale.

Da udviklingen af Sundby Idrætspark blev politisk prioriteret, og der blev truffet en beslutning om at igangsætte udviklingen, fravalgte styregruppen at igangsætte midlertidige indsatser for ikke at forstyrre udviklingsplanen.

2023: Antallet af besøgende i Sundby Idrætspark er steget med 20 % i forhold til 2018.

Der er i forbindelse med den afsluttende statusrapport for Områdefornyelsen Sundby ikke gennemført en ny måling af antal besøgende i Sundby Idrætspark. Det skyldes, at forbedringerne i Sundby Idrætspark ikke var gennemført ved rapportens tilblivelse, og det derfor ikke var muligt at måle en effekt.

NÆSTE SKRIDT

Udviklingen af Sundby Idrætspark ligger i et spor hos Økonomiforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen og vil blive udviklet igennem flere etaper.

1,5
mio. kr.

Særlige steder

OMDANNELSE AF SUNDBY KIRKEGÅRD

BAGGRUND

Sundby Kirkegårds gamle afdeling blev anlagt for godt 150 år siden, men med en ændret begravelseskultur er der blevet flere frie arealer på de københavnske kirkegårde. I år 2000 besluttede Københavns Kommune at tage Sundby Kirkegårds gamle afdeling ud af brug og at gøre arealet til park. Det sker i 2034, hvor det sidste aktive gravsted udløber. Den overgang er områdefornyelsens anslægsprojekt på Sundby Kirkegårds gamle afdeling med til at håndtere. Anlægsprojektet er på en og samme tid med til at fastholde de kvaliteter, kirkegården allerede rummede, og med til at give den nye klæder, så den i fremtiden kan begå sig som park.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

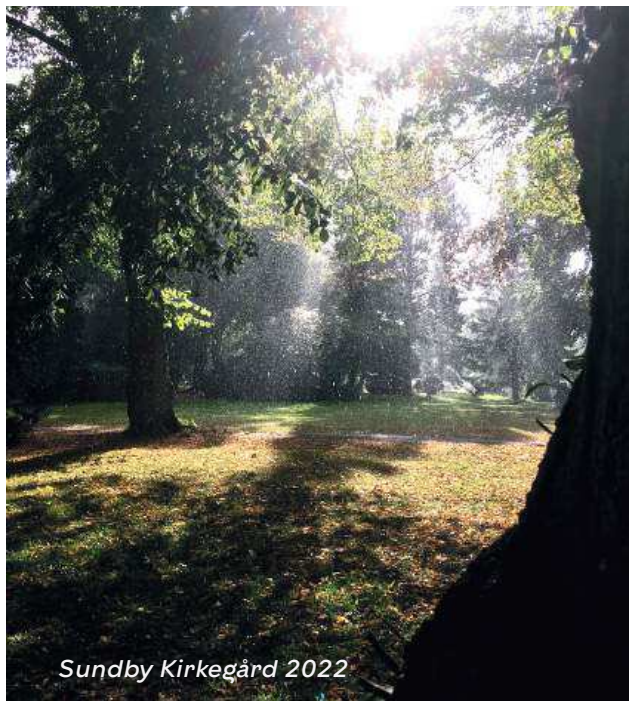
- En nænsom fornyelse af Sundby Kirkegårds gamle afdeling.
- En udviklingsplan der beskriver, hvordan kirkegården på sigt vedligeholdes og udvikles, så den rummer de lokales ønsker og spiller sammen med anlægsprojektet.
- Hjælp til den borgergruppe der afholder fællessang 4. maj.

Når de nænsomme forandringer af Sundby Kirkegårds gamle afdeling står klar, har arealet taget sit første skridt i retningen mod at overgå fra kirkegård til park. Med nye indgangsarealer, mere oplevelses- og artsrig beplantning samt forbedrede stisystemer skal kirkegårdens gamle afdeling i fremtiden være 'eftertænkens oase', hvor der er plads til ophold, ro og fordybelse. Gennem de bevaringsværdige gravsten kommer man tæt på de gamle sundbyboere, der ligger begravet på arealet.

Udover et anlægsprojekt afleverer rådgiver også et udviklingsdokument som beskriver, hvordan forhold på kirkegården, som anlægsprojektet ikke berører, i fremtiden skal håndteres af f.eks. driften og hvis der kommer andre projekter på området i fremtiden.

PROCESSEN

2020	Projektet på Sundby Kirkegård blev sat i gang i slutningen af 2020.
2021	Projektudviklingsgruppen udviklede anlægsprogrammet på en række møder. Ud fra faglige oplæg om biodiversitet og sundhedsfremmende natur fik gruppen inspiration til projektet på Sundby Kirkegård. I efteråret besøgte de den nyanlagte terapihave på Vestre Kirkegård.
2022	Erik Brandt Dam Arkitekter blev valgt som rådgivere for projektet. Anlægsprojektet blev udviklet i dialog med projektudviklingsgruppen og ud fra et borgermøde, hvor naboer til kirkegården kunne høre om og give input til de kommende forandringer. 4. maj fejring af Danmarks befrielse under 2. Verdenskrig
2023	Anlægsprojektet går i jorden i sensommeren 2023 og forventes færdigt ved årsskiftet til 2024.

Sundby Kirkegård 2022

Indvielse af Sundby Kirkegård 2024

AKTIVITETER

Det har for de involverede borgere været vigtigt at de aktiviteter, der fremover skal være på Sundby Kirkegårds gamle afdeling, er i tråd med stedets historie og særlige atmosfære.

Der var fra start et stort borgerønske om at markere Danmarks befrielse 4. maj 1945 og mindes de frihedskæmpere der ligger begravet på Sundby Kirkegård. I 2022 blev datoen fejret med rundvisninger for tre 3. klasser fra Sundbyøster Skole om dagen og fællessang om aftenen. Arrangementet tiltrak flere hundrede lokale. Fejringen blev gentaget i 2023.

Initiativet til 4. maj fejringen ligger hos en gruppe lokale borgere, der også fremover er klædt på til at holde arrangementet.

SUCCESKRITERIER

2023: Der er skabt bedre opholdsmuligheder og adgang til Sundby Kirkegårds gamle afdeling.

Målet opfyldes når initiativerne på Sundby Kirkegårds gamle afdeling er anlagt i 2024.

2023: Antallet af ophold i Sundby Kirkegårds gamle afdeling er steget med 15 % i forhold til år 2018.

Der er i forbindelse med den afsluttende statusrapport for Områdefornyelsen Sundby ikke gennemført en ny måling af antal ophold i Sundby Kirkegårds gamle afdeling. Det skyldes, at forbedringerne i Sundby Kirkegårds gamle afdeling ikke var gennemført ved rapportens tilblivelse, og det derfor ikke var muligt at måle en effekt.

NÆSTE SKRIDT

Projektet er overleveret til anlægsafdelingen i Teknik- og Miljøforvaltningen og færdiggøres efter områdefornyelsens afslutning. Projektet forventes anlagt i begyndelsen af 2024. En gruppe af beboere og involverede i projektudviklingsgruppen har selv taget initiativ til at nedsætte en traditionsgruppe, der afholder 4. maj arrangementet Fred & Frihed, med fællessang på kirkegårdens gamle afdeling.

8,6
mio. kr.

Fred & Frihed 2023. Naboer fejrer befrielses-
aftenen med fællessang akkompagneret af Kaya
Brüel og Ole Kibsgaard på Sundby Kirkegård
gamle afdeling.

Særlige steder

FILIPSPARKEN UDEN BARRIERER

BAGGRUND

Filipssparken var nedslidt og inddæmmet af hække og buskads. Det fik parken til at virke indelukket og på nogle timer af døgnet utryk. Kvarterplanens ønske var at nedbryde barrierer, åbne parken op og få flere til at bruge parken.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- En renovering af Filipsparken.
- Afprøvninger af skraldetraditioner.
- Relationsarbejde i Rosenhaven.

Filipsparken skal gennemgå en mindre transformation, hvor parkens grønne områder åbnes op og arealerne i parken udnyttes bedre. Når renoveringen står færdig er der skabt nye mødesteder og flere opholdsmuligheder. Indgangene byder i højere grad indenfor, så flere mennesker vil opdage og bruge parken. Legepladsen og parken skal hænge bedre sammen og parkens invitation til legepladsens brugere skal være tydeligere.

PROCESSEN

2022

Projektet blev startet op med interviews af brugere af parken og derefter et offentligt opstartsevent.

Projektudviklingsgruppen mødtes over fire gange og formulerede og prioriterede ønsker til parken i et anlægsprogram.

Med midler fra områdefornyelsens puljer opsatte kunstneren Karen T en scene af genbrugsmaterialer, som skulle bruges af kunstnere i området henover sommerhalvåret.

En skraldefestival med fokus på affald, hvor lokale skoleklasser samlede skrald i Filipsparken og på legepladsen Elba, var ramme for skraldelege og skraldemusik.

Fuglebadsworkshop i Rosenhaven.

2023

1:1 Landskab blev valgt som rådgiver for anlægsprojektet.

Projektudviklingsgruppen var med til møder i dispositions- og projektforslagsfasen og projektet bliver offentligt præsenteret i juni 2023.

Områdefornyelsens lokaler indrettes, så de kan bruges til åbent værksted og børnerytmik i samarbejde med Elba legeplads.

2024

Parken forventes anlagt i begyndelsen af 2024.

Filipsparken 2022
Foto: Melissa Ørnstrup

Filipsparken 2024

AKTIVITETER I FILIPSPARKEN

I arbejdet med at skabe mere liv og eventuelle traditioner i Filipsparken har det specielt været legepladsen og dens sammenhæng med parken, der har været i fokus. Et samarbejde omkring at arrangeres kraldefestival mellem Green Team, Miljøpunkt Amager, legepladsen Elba, Remiseparkens Byggelegeplads og områdefornyelsen har været afprøvet to gange.

Der er åbnet op for, at foreningslivet kan låne lokaler i områdefornyelsens gamle lokaler, mod at de er med til at aktivere parkens grønne arealer til åbne arrangementer. Det koordineres af den bemandede legeplads, som har overtaget områdefornyelsens gamle lejemål.

Derudover har områdefornyelsen arbejdet med en gruppe af borgere, der dagligt holder til i Rosenhaven og vedligeholder bedene og plejer fuglene. Gruppen har fået redskaber til at pleje bedet og der har været tre små workshops, hvor der blev produceret tre DIY-fuglebad i beton.

SUCCESKRITERIER

2022: Filipsparkens grønne områder er åbnet op.

Tegnesturen 1:1 har tegnet nye indgangspartier til parken, der gør det nemmere og mere sikkert at træde ind og ud af parken.

2023: Antallet af ophold i Filipsparkens grønne områder er steget med 15 % i forhold til år 2018.

Der er i forbindelse med den afsluttende statusrapport for Områdefornyelsen Sundby ikke gennemført en ny måling af antal ophold i Filipsparken. Det skyldes, at forbedringerne i Filipsparken ikke var gennemført ved rapportens tilblivelse, og det derfor ikke var muligt at måle en effekt.

NÆSTE SKRIDT

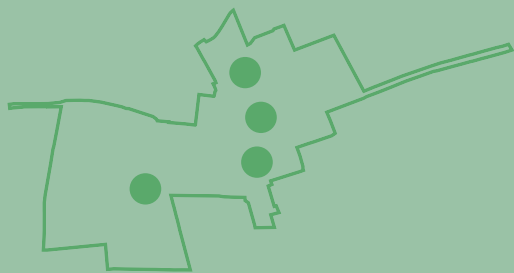
Projektet er overleveret til anlægsafdelingen i Teknik- og Miljøforvaltningen og færdiggøres efter områdefornyelsens afslutning. Projektet forventes anlagt i begyndelsen af 2024. Har du lyst til at lave et arrangement i Filipsparken kan du søge Københavns Kommune om tilladelse til at bruge byrummet. Hos Amager Øst Lokaludvalg er det muligt at søge om støtte til at holde kulturelle arrangementer i bydelen.

4,27
mio. kr.

Green Team Skraldefestival 2022. Børn samler skrald i Filipsparken, fodrer Torsken Torben og lærer om affald og nedbrydningstider.

Særlige steder

NYE MØDESTEDER OG SÆRLIGE GENVEJE

(PULJE)

BAGGRUND

Nye mødesteder og særlige genveje er en af områdefornyelsens to puljer. Puljen blev sat i verden for at skabe nye mødesteder og genveje på tværs af Sundby.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Siden 2018 har puljen støttet 22 projekter.
- Rådgivning og vejledning til projektansøgere.

Nye mødesteder og særlige genveje var en pulje, som kunne søges af lokale og andre aktører til projekter, der forbedrede Sundbys fysiske udtryk.

De støttede projekter har i forskellig grad:

- skabt sammenhæng og relationer på tværs af området,
- skabt grundlag for mødet mellem forskellige beboere,
- fremmet bylivet og inspireret borgere og brugere til at gøre ophold i området,
- lettet passagerne igennem området,
- brugt kunst eller bynatur til at formidle en positiv fortælling om kvarteret,
- fremhævet kvarterets særlige arkitektur, historie og kultur.

PROCESSEN

2018

Styregruppen forfatter kriterier og et puljeudvalg nedsættes.

Støttede projekter: Kreativitet på Byggeren, Grønt fællesskab på tværs af Sundby, Naboskab på hjul, Lyskunst i Englandsparken, Vores Sundby vægmaleri, Mødested 1.0 Rodosvej, Kunstprojekt Klaus Ribbjerg på Ingolfs Allé.

2020

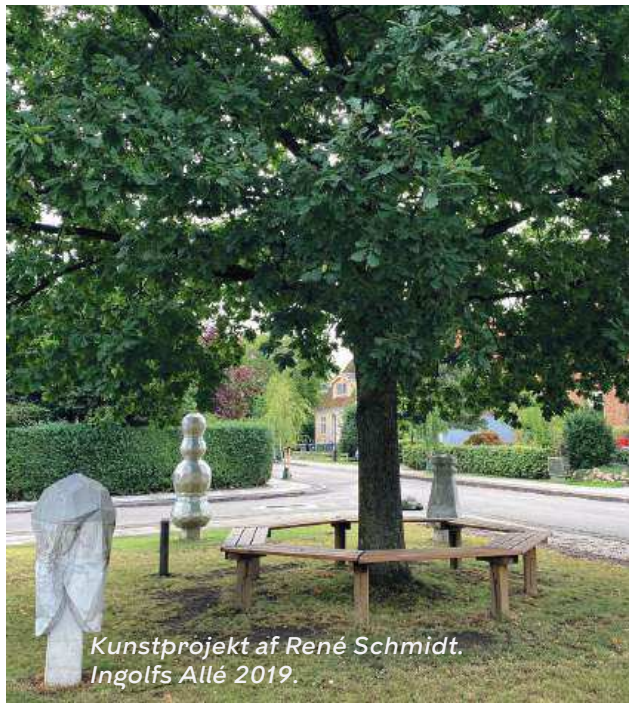
Støttede projekter: Guldsmeden - kunstprojekt på Sundbyøster Plads, Port til fremtiden - gavludsmykning på Kirkegårdsvej, Thomas Dambo trolde på Bondegården. Kompost i byen - mødested Fussingvej.

2021

Støttede projekter: Sundbys grønne hjerte - mødested Sundbyvestervej, Fotoudstilling i tunnel, BUG - lysinstallation i Remiseparken, Mødested 2.0 på Rodosvej, Bæredygtige fællesskaber, Sundby portaler - skulpturer mellem fælled og strand.

2022

Støttede projekter: Lystegninger Remiseparken, The White Scene - scene og mødested Filipsparken, Kastanjepladsen - et nyt mødested Thingvalla Allé, Mødested Ndr. Røsevej, Mødested Kretavej.

Kunstprojekt af René Schmidt.
Ingolfs Allé 2019.

Gavl af Thomas Pålsson.
Kirkegårdsvej 2020.

AKTIVITETER

Puljerne blev kommunikeret ud i kvarteret på forskellig vis. Igennem lokale netværk og kendskab er puljen blevet formidlet og relevante aktører er blevet kontaktet direkte. Der er derudover blevet kommunikeret via sociale medier, trykte medier, udendørs skiltning og via kommunens egne kanaler som webside og nyhedsbreve.

Ansøgere er blevet støttet i at skabe deres projekter. De har fået sparring, hvis de har haft behov i planlægningsfasen, de er blevet koblet med relevante samarbejdspartnere og mange har fået nye kompetencer i projektudvikling og afvikling af events.

Der har været 16 ansøgningsfrister i alt (fire årligt), og alle ansøgninger er blevet behandlet af et bevillingsudvalg bestående af medlemmer af styregruppen.

SUCCESKRITERIER

2022: Der er etableret mindst 3 nye mødesteder i Sundby.

Der er etableret 22 fysiske mødesteder i Sundby 2023.

2022: Der er etableret mindst 2 nye genveje i Sundby.

Der har ikke været søgning på at etablere genveje.

NÆSTE SKRIDT

Puljeansøgerne står for at vedligeholde de nye mødesteder.

4,8
mio. kr.

Børneteater på The White Scene, The White Scene af Karen T. Filipsparken 2022.

Aktiviteter

Nova af StudioVertigo
Copenhagen Light Festival på Sundby Kirkegård gamle årdeling 2021

TEMA 3

AKTIVITETER

BAGGRUND

I temaet 'Aktiviteter' blev der fokuseret på sociale og kulturelle initiativer, som Sundby kunne samles om. Udviklingen af sociale indsatser skulle gå hånd i hånd med udviklingen af de fysiske rammer i området. Der var et stærkt ønske om fællesskaber og fælles aktiviteter på tværs af området. Der var således behov for at bakke de fysiske forbindelser op med sociale og kulturelle initiativer, som kunne samle Sundby.

AMBITION

Der skulle skabes bedre rammer både fysisk, socialt og kulturelt. Områdefornyelsen ville udvikle fællesskaberne og udbygge de sociale relationer på kryds og tværs af området. Vi ville understøtte flere aktiviteter for alle aldersgrupper i området og på tværs af generationer.

Aktiviteterne skulle nedbryde de sociale barrierer og styrke den sociale sammenhængskraft. Kunst og kultur skulle være med til at give området karakter og lokal stolthed. Der skulle gøres en indsats for, at beboerne i Sundby blev informeret om både eksisterende aktiviteter og nye initiativer i området. Vi ville støtte et Sundby med aktive og nysgerrige beboere, der deltog i aktiviteter og fællesskaber i hele deres lokalområde.

DET GJORDE VI

Områdefornyelsen arbejdede med at udvikle formelle og uformelle fællesskaber ved at gennemføre, understøtte og formidle lokale aktiviteter. I samarbejde med lokale foreninger, kulturinstitutioner, organisationer og beboere i området arbejdede Områdefornyelsen Sundby med aktiviteter, midlertidighed, kunst og formidling. Et greb der var med til at vise områdets uudnyttede potentialer.

Aktiviteter

UNGE SKABER BYRUM

BAGGRUND

Det har været et ønske i kvarterplanen, at områdefornyelsen inddrog kvarterets børn og unge i udvikling af bydelen. Dermed skulle de unge lære om demokrati og få muligheden for at få indflydelse på deres kvarter.

Derudover efterlyste de unge uformelle aktiviteter og steder, gadekunst, farver, mere lys i bybilledet og steder, hvor de kunne mødes.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Et børnetopmøde med 80 elever fra fire forskellige skoler i området.
- Syv skoleforløb med kvarterets unge.
- Inddragelse af op mod 1.000 børn og unge i udviklingen af deres kvarter.

Områdefornyelsen har arbejdet med at få de unges overvejelser og ideer til at sætte deres aftryk på kvarterplanens byrumsprojekter, så de færdige løsninger også imødekommer de unges behov. De unge har blandt andet været med i udformningen af Sundbyøster Plads, Englandsparken og visionsoplægget for 'Sundby - fra fælled til strand'. Inddragelsen er hovedsagligt sket gennem skoleprojekter, og områdefornyelsen har i alt afviklet syv ungeforløb/-projekter.

PROCESSEN

2017

Som en del af kvarterplansprocessen arrangerede områdefornyelsen et børnetopmøde. Her var de unge eksperterne og bidrog med ideer til, hvordan de ønskede at Sundby skulle fornyes.

Byg din by var et forløb, hvor 6. klasserne fra Sundbyøster Skole designede og byggede nye midlertidige møbler til Sundbyøster Plads, et stort S og et stort Ø. Dem byggede de på baggrund af deres egne interviews og observationer.

2018

Som en del af undervisningen skulle 8. klasserne på Højdevangens Skole i forløbet Coding Class bruge Sundby som case og programmere et spil, der kunne få folk til at gå på opdagelse i Sundby. Her undersøgte de studerende Sundbys kvaliteter.

I Byg din bys forløb nr. 2 blev fire 7. klasser fra Højdevangens Skole undervist på erhvervsskolen NEXT. Her byggede de lysende siddemøbler i forskellige farver plexiglas til Sundbyøster Plads. De unge ønskede at skabe lys og stemning.

Vores By var et projekt, hvor 10 skoleklasser fra Sundbys skoler arbejdede sammen om ruten mellem fælled og strand. Med arkitekter og en fotograf tog de billeder af Sundby og undersøgte, hvad der manglede i byen, fik ideer til løsninger og byggede modeller af løsningerne.

Ungeforløb på Sundbyøster Plads 2018.

Ungeforløb på Peder Lykke Skole 2021.

2019

Som en del af Copenhagen Lightfestival og Byg din bys forløb nr. 3, designede og byggede unge fra Højdevangens Skole, Gerbrandskolen og Sundbyøster Skole forskellige installationer, f.eks. skraldespande og en lysende giraf, som stod i Englandsparken og lyste op.

2020

Sammen med Børnekulturhus Ama'r blev børn og unge fra 5.klasse og op undervist i arkitektens redskabsskabe i projektet Amagers Arkitekter. De interviewede lokale, tegnede skitser, og analyserede Italiensvejs muligheder. De byggede modeller i forskellige materialer og størrelsesforhold, for til sidst at bygge det i virkeligheden.

2021

Elever fra 4. og 5. klasser på Peder Lykke Skole eksperimenterede med mulige fremtidsscenerier for Peder Lykkes Vej. Igennem et brætspil skulle de tage stilling til udfordringer og potentialer for vejen. Derefter lavede eleverne collager/visualiseringer af konkrete løsninger på vejens udfordringer.

En gruppe af piger fra klubben Joker udviklede sammen med en gruppe arkitekter i projekt Green Lighthouse et byrumsmøbel på Kulturpladsen (pladsen ved Solvang Bibliotek).

SUCCESKRITERIER

2019: Der er etableret et ungeråd, der er med til at kvalificere områdefornyelsens fysiske projekter.

Projektudviklingsgruppen undersøgte muligheden og behovet for at etablere et ungeråd, og vurderede at det er mere værdifuldt at inddrage unge i projekter, som tager udgangspunkt i et helt konkret tema et givent sted, fremfor et mere formelt og fast ungeråd.

2018-2022: Via undervisningsforløb udvikler og gennemfører Sundbys unge hvert år et selvstændigt fysisk projekt i området. Mere end 1.000 børn og unge har sat deres præg på udviklingen af Sundby igennem skoleforløb og børneworkshops.

NÆSTE SKRIDT

Viden fra forløbet er overleveret til blivende aktører.

2,25
mio. kr.

Aktiviteter

KULTUR DER FORBINDER

(PULJE)

BAGGRUND

Kultur der forbinder er en af Område-fornyelsens to puljer. Puljen blev sat i verden for at skabe mere liv, fællesskab og kulturel og social forandring i Sundby.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Siden 2018 har puljen støttet 55 projekter.
- Rådgivning og vejledning til projektansøgere.

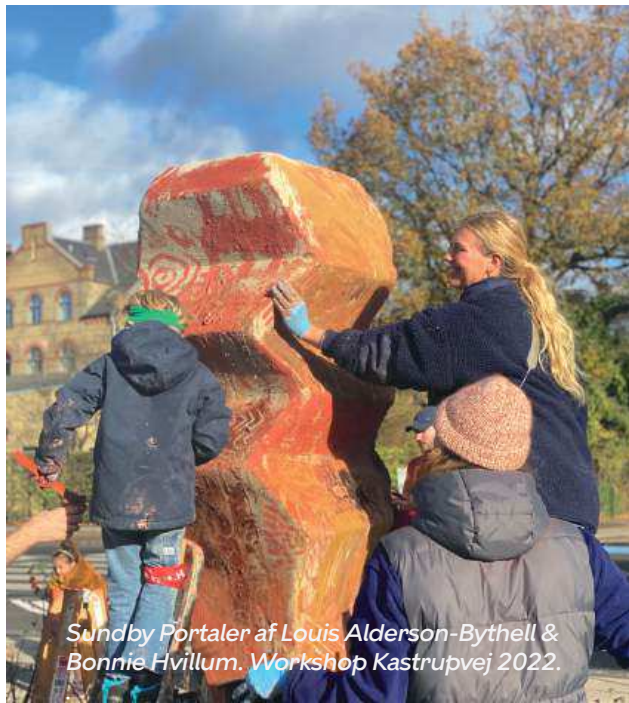
Kultur der forbinder var en pulje, som kunne søges af lokale og andre aktører til projekter, der ønskede at skabe mere liv og fællesskab i Sundby.

De støttede projekter har i forskellig grad:

- haft et socialt og kulturelt indhold,
- skabt liv og fællesskab i området,
- fremhævet og styrket kvarterets identitet,
- skabt fællesskab og netværk mellem borgere på tværs af alder, køn, herkomst, boligblok m.m.,
- skabt nye samarbejder mellem f.eks. foreninger, virksomheder, institutioner, netværk og lignende,
- været båret af frivillighed og lokal forankring.

PROCESSEN

2018	Styregruppen forfatter kriterier og et puljeudvalg nedsættes. Støttede projekter: Sundbys Lydvandring, NerfOmunda, Vores By - fotobog, Bysafari - naturoplevelser i øst og vest, Cirkus i Sundby, Plastikposefrit Amager, Mangfoldighedsfest 2018, Grønne generationsmøder, Lokal mad på Musiktorvet, Den moderne amagerdragt, Gadeliv og Gadejazz, Kunst i Peder Lykkes tunnel, Vegansk kagekonkurrence
2020	Støttede projekter: Sundby skriver - online, Sundby Sommerbrus, Højdevang Æblemostforløb, Bymiljø og lommer af natur, Familien Amager, Jul på Sundbyøster Plads, Lysinstallation i Remiseparken, NOVA på Sundby Kirkegård.
2021	Støttede projekter: Sundbyløbet, Gavlprojekt mellem fælled og strand, Amager Klima- og demokratifestival, Bytteskattejagt, Grønne generationsmøder 2.0, Alté in the park, Klimatelefon, Musikalske byvandring, Hjem - et kunstrum, Jul på Sundbyøster Plads, Lysinstallation på Sundby Kirkegård, Lysinstallation på legepladsen Elba/ i Filipsparken.
2022	Støttede projekter: Offentligt arrangement i Filipskirken, Musik til loppemarked på Italiensvej, Fred & Frihed på

Sundby Portaler af Louis Alderson-Bythell & Bonnie Hvillum. Workshop Kastrupvej 2022.

Alté in the park, et musik arrangement i Englandsparken 2021.

Sundby Kirkegård, Pladspynt på Musiktorvet, Kunstprojekt på Sundby Kirkegård, Urbanfestival 2022, Udsmykning af Sundby Idræts-park, Nordic Break, Big Bang festival, Danse-performance i Filipsparken, Jul på Sundbyøster Plads, Mangfoldighedsfest på Peder Lykke Centret, Friluftskoncert i Filipsparken, Musik fra øverbunken i Filipsparken, Copenhagen Metal Fest 2022, Bæredygtighedsfestival 2023, Urbanfestival 2023, Machina Mundi – Jazzkoncert, Jazzfestival Englandsparken, CPH Light i Remiseparken.

AKTIVITETER

Puljerne blev kommunikeret ud i kvarteret på forskellig vis. Igennem lokale netværk og kendskab er puljen blevet formidlet og relevante aktører er blevet kontaktet direkte. Der er derudover blevet kommunikeret via sociale medier, trykte medier, udendørs skiltning og via kommunens egne kanaler som webside og nyhedsbreve.

Ansøgere er blevet støttet i at skabe deres projekter. De har fået sparring, hvis de har haft behov i planlægningsfasen, de er blevet koblet med relevante samarbejdspartnere og mange har fået nye kompetencer i projektudvikling og afvikling af events.

Der har været 16 ansøgningsfrister i alt (fire årligt) og alle ansøgninger er blevet behandlet af et bevillingsudvalg bestående af medlemmer af styregruppen.

SUCCESKRITERIER

2018-2022: Puljen støtter hvert år mindst 8 projekter, der henvender sig til målgrupper på tværs af Sundby.

Der er støttet 55 projekter.

NÆSTE SKRIDT

Har du lyst til at lave et arrangement i Sundby kan du søge Københavns Kommune om tilladelse til at bruge byrummet. Hos Amager Øst Lokaludvalg og Amager Vest Lokaludvalg er det muligt at søge om støtte til at holde kulturelle arrangementer i bydelene.

3
mio. kr.

*Lysværk af Clarissa Concilio og Paolo Rota.
Copenhagen Light Festival i Remiseparken 2021.*

Aktiviteter

FORMIDLING VISER VEJ

BAGGRUND

Beboerne i Sundby efterlyste viden om deres nærområde og gav udtryk for, at det var svært at danne sig et overblik over områdets muligheder og mødesteder.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- En undersøgelse af beboernes lokale mediepræferencer og lokale aktørs behov for en samlet lokal formidling.
- Afprøvning af byrumsmøbler der kan vise vej (wayfinding).

Projektet har understøttet udviklingen af lokal kommunikation, der kunne synliggøre Sundbys tilbud, styrke den lokale identitet og sammenhængskraft. En kommunikation hvor kort og skiltning øgede kendskabet til attraktive genveje, der kunne fremme brugen af lokalområdet.

I 2020 blev projektet 'Formidling viser vej' inkorporeret i projektet 'Sundby - fra fælled til strand', hvor der netop var fokus på wayfinding og deraf også formidling af Sundbys mange grønne områder og kvaliteter. Under indsatsen 'det serielle greb' i projektet 'Sundby - fra fælled til strand' blev der arbejdet med at skabe permanent wayfinding. Læs mere om det projekt på side 26.

PROCESSEN

2018

Sekretariatet afholdt interviews med aktører, der laver aktiviteter lokalt. Formålet var at undersøge, hvorvidt der var behov for en samlet lokal formidling som f.eks. en avis, app, fælles Facebookside etc. Der var bred enighed om, at dette hverken var muligt eller nødvendigt. Derfor blev der ikke arbejdet videre med succeskriteriet om at skabe en lokal formidling, der kunne fortsætte efter områdefornyelsens afslutning.

2019

Der blev lavet en undersøgelse af beboernes præferencer og brug af området, samt hvilke medier beboerne foretrækker, når de skal finde lokal information. Det blev her klart, at Sundby er meget godt dækket ind med lokale medier, der allerede er forankret.

2020

Projektet blev inkorporeret i projektet 'Sundby - fra fælled til strand', hvor der var fokus på wayfinding og deraf også formidling af Sundbys mange grønne områder.

2021

Der blev opstillet 22 byrumsmøbler mellem fælled og strand, som formidler nærheden til Sundbys grønne byrum. Byrumsmøblerne blev bygget af lokale unge. De blev fyldt med planter, der ledte tankerne hen på fælleden og strandens natur. På møblernes sider blev der påsat skilte, som angav afstande til de forskellige byrum.

22 plantekasser lavet af unge fra FRAK viser vejen fra fælled til strand 2022.

Peder Lykkes Vej 2022.

SUCCESKRITERIER

2023: Der er skabt lokalt formidling, som fortsætter efter områdefornyelsens afslutning.

Nej. Undersøgelsen viste, at dette ikke var et lokalt ønske eller relevant.

NÆSTE SKRIDT

Med delprojekterne mellem fælled til strand skabes der et gennemgående træk som sætter fokus på at skabe bedre wayfinding.

1
mio. kr.

Aktiviteter

FÆLLES GÅRDHAVER

BAGGRUND

Der var ved områdefornyelsens start en ambition om at understøtte etablering af klimatilpassede gårdhaver i Sundby. Af forskellige årsager blev denne indsats nedprioriteret undervejs.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Deltagelse i Gårdhavernes Dag.

Områdefornyelsen deltog i 2018 i Gårdhavernes Dag, hvor syv forskellige gårdhaver i kvarteret blev vist frem. Arrangementet var offentligt tilgængeligt. Der var guidede grønne ture, blandt andet med tidligere stadsarkitekt Tina Saabye, og boder med information om blomster, træer og bynatur.

Med indgåelsen af Københavns Kommunes Budget 2019 skete der en halvering af den kommunale bevilling til gårdhaver. Det blev samtidig besluttet, at der blev lukket for optagelsen af nye gårdhaver på ventelisten i perioden frem til 2022.

Herefter har områdefornyelsen fokuseret arbejdet på at skabe mere udadvendte mødesteder ved at bakke op om initiativer, der kunne støttes gennem puljen 'Nye mødesteder og særlige genveje'.

I 2022 startede en proces om etablering af en ny fælles gårdhave ved Elbagade. Områdefornyelsen er ikke involveret i projektet.

PROCESSEN

2018	Deltagelse i gårdhavernes dag.
2019	Københavns Kommunes Budget 2019 indebar en halvering af den kommunale bevilling til gårdhaver. Det blev samtidig besluttet, at der blev lukket for optagelsen af nye gårdhaver på ventelisten i perioden frem til 2022.
2022	Opstart af ny fælles gårdhave ved Elbagade.

Gårdhavernes dag 2018.

Gårdhavernes dag 2018.

SUCCESKRITERIER

2023: Der er igangsat mindst 6 nye klimatilpassede fælles gårdhaver i Sundby.

Målet er ikke opfyldt. Der er igangsat én ny fælles gårdhave.

NÆSTE SKRIDT

Det videre arbejde med fælles gårdhaver varetages af enheden Gårdhaver, under Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune.

0,5
mio. kr.

Aktiviteter

BEDRE BOLIGER

BAGGRUND

Sundby har en meget blandet arkitektur og flere markante bevaringsværdige bygninger, men boligmassen og baggårdene i Sundby er flere steder utidssvarende og trænger til større renoveringer.

Områdefornyelsen har finansieret en kommunikationsindsats målrettet relevante ejendomme i området, og har bistået interesserede ejere af private udlejnings-ejendomme, ejer- eller andelsforeninger med at søge offentligt tilskud til renovering.

Der blev i perioden afsat 16,8 mio. kr. i offentligt tilskud til bygningsfornyelse i Sundby.

DET HAR OMRÅDEFORNYELSEN LEVERET

- Informationskampagner om støttemuligheder til bygningsfornyelse.
- Dialog med lokale boligforeninger.
- Opsøgende indsats for at motivere ejendomme til at energioptimere.

Områdefornyelsen har lavet målrettede informationskampagner til ejer- og andelsforeninger og private udlejningsejendomme. Her blev lokale beboere oplyst om mulighederne for at søge støtte til fornyelse af deres bygninger.

Projektet Energitjekket KBH hjalp beboelsesejendomme med højt energiforbrug til at få et opdateret energimærke og til at lægge en plan for renovering af ejendommene. Derudover hjalp projektet ejendommenes ejere med at søge støtte til energiforbedringer, støjreducering fra vejstøj, installation af eget toilet og bad, skybrudssikring og mere generelle renoveringer.

Støtten til bygningsfornyelse vil i Områdefornyelsen Sundby bidrage til forbedring af 289 boliger fordelt på syv ejendomme.

PROCESSEN

2018-2020	Informationskampagne om Københavns Kommunes støttemuligheder til bygningsfornyelse.
2020	Energimedarbejder tog kontakt til potentielle ansøgere og holdt infomøde om støttemuligheder.
2022	Kampagner, med fokus på puljer, i byrummet og online. Deltagelse i projektet Energitjekket KBH med fokus på støtte til at afdække renoveringspotentiale hos ejendomme med energimærke E, F og G.
2023	Udstilling og infomøde om bygningsfornyelsespuljer og energibesparende adfærd i Bibliotekshuset. Online webinar om energibesparelser og energirenoveringer.

Højdevej nr. 5-7 har fået tilsagn om støtte til støjdæmpning med mere.

SUCCESKRITERIER

2023: Mindst 60 boliger i Sundby får etableret wc/baderum.

20 boliger har fået støtte til at etablere wc/baderum.

2023: Mindst 100 boliger får reduceret støjgener i boligen.

65 boliger har fået støtte til at få reduceret støjgener i boligen.

2023: Mindst 12 ejendomme skybrudssikres.

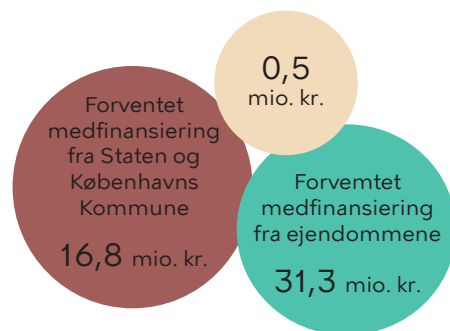
1 ejendom har fået støtte til at blive skybrudssikret. De seks ejendomme, der har modtaget støtte, er blevet vurderet i forhold til deres behov for skybrudssikring.

NÆSTE SKRIDT

Puljerne til bygningsrenovering er forankret hos enheden Bygningsfornyelse i Teknik- og Miljøforvaltningen i Københavns Kommune. Puljerne kan findes på hjemmesiden byfornyelsespuljer.kk.dk.

Kommunikation af puljer på Biblioteket 2023.

Projektudviklingsgruppeworkshop,
Filipsparken 2022.

The background image shows a person with long blonde hair, seen from the side, sitting at a wooden picnic table. They are looking down at some papers on the table. The setting is outdoors, with other picnic tables and trees in the background. A semi-transparent white rectangle is overlaid on the image, containing the chapter title and subtitle. The text is in a bold, sans-serif font. The overall tone is bright and sunny, with strong shadows cast across the ground.

KAPITEL 3

Organisering & proces

OMRÅDEFORNYELSENS ORGANISERING

STYREGRUPPE OG FORPERSONER

Styregruppen har haft 29 pladser og har været sammensat af lokale beboere, repræsentanter for det lokale forenings- og erhvervsliv samt repræsentanter for Københavns Kommunes forvaltninger. Medlemmerne blev dels udpeget og dels valgt ved et offentligt valgmode.

Styregruppen har haft ansvar for realiseringen af kvarterplanen og er mødtes hvert kvartal. På møderne har styregruppen blandt andet igangsat kvarterplanens projekter, givet sparring i forbindelse med projekternes fremdrift og omprioriteret i finansieringen mellem projekterne med henblik på at opnå det bedst mulige resultat inden for den afsatte tid og økonomi.

Styregruppen har både tilgodeset kvarterets ønsker og behov men har også sikret, at Københavns Kommunes øvrige planer og politikker efterleves.

Der har løbende været udskiftning i styregruppen, hvorefter suppleanter er trådt ind eller der har været vakante pladser. I 2021 blev der afholdt midtvejsvalg, hvor en række nye medlemmer blev valgt ind i styregruppen. Fra styregruppen har der været valgt en gruppe af forpersoner. Forpersonerne har stået for planlægning og afvikling af møder for styregruppen og samtidig repræsenteret områdefornyelsen overfor omverdenen.

Der har været seks forpersoner for områdefornyelsen. Fire personer af de seks forpersoner har været valgt

af styregruppens lokale repræsentanter, mens projektchefen og en repræsentant for Teknik- og Miljøforvaltningen har været fødte medlemmer af gruppen.

PROJEKTUDVIKLINGSGRUPPER

For hvert projekt, der er blevet igangsat, har der været tilknyttet en projektudviklingsgruppe som har haft til opgave, i samarbejde med sekretariatet, at udvikle og konkretisere kvarterplanens projekter.

Projektudviklingsgrupperne har været åbne for alle interesserede, men har typisk også haft en eller flere repræsentanter fra styregruppen.

Ved opstart af en ny projektudviklingsgruppe har det lokale sekretariat inviteret bredt ud i kvarteret. Grupperne har typisk bestået af 15-20 deltagere i de første faser af et projekt for senere at få en typisk størrelse på 5-10 deltagere.

LOKALT SEKRETARIAT

For at bistå områdefornyelsens styregruppe og projektudviklingsgrupper har der været nedsat et lokalt sekretariat.

Sekretariatet har bestået af 3-5 projektledere samt en projektchef ansat i Teknik- og Miljøforvaltningen og

har haft til huse i en tidligere mandskabsbygning ved Filipsparken.

Sekretariatet har planlagt og gennemført kvarterplanens projekter i tæt samarbejde med styregruppen og projektudviklingsgrupperne, og har også fungeret som bindeled mellem kvarteret og den kommunale forvaltning.

Den lokale tilstedeværelse har blandt andet givet områdefornyelsen en base for lokal tilstedeværelse og en ramme for afholdelse af møder og andre aktiviteter.

METODER & INDDRAGELSESFORMER

EN OMRÅDEFORNYELSE FINDER LOKALE LØSNINGER PÅ LOKALE PROBLEMER

I dette afsnit kan du læse om nogle af de overordnede metoder og greb, Områdefornyelse Sundby har gjort brug af i forståelsen af kvarteret og i inddragelsen af lokalområdet. Her arbejdes med at definere problemstillinger og med at udvikle løsninger på de problemstillinger. På den måde vil løsningerne matche de lokale behov og have større chance for at være langtidsholdbare.

LOKAL ORGANISERING

Områdefornyelsen er organiseret med en lokalt forankret styregruppe og lokale projektudviklingsgrupper. Grupperne består af mennesker, der bor eller arbejder i kvarteret, eller på anden måde har deres gang i kvarteret. Den lokale organisering sikrer, at lokale har mulighed for at få indflydelse på områdefornyelsens arbejde i sin helhed (ved deltagelse i styregruppen) og i de specifikke projekter og indsatser (ved deltagelse i projektudviklingsgrupperne). De lokale kan løbende bringe lokal viden ind i projekterne, og projektudviklingsgrupperne har været åbne for deltagelse fra start til slut.

De enkelte aktører repræsenterer ikke kun sig selv og egne behov, men bringer også naboens behov til arbejdsbordet. Den lokale organisering gør det muligt at holde projekterne opdateret med forandringer i kvarteret, det kan være en adgang til oversete grupper og sidst men ikke mindst, så er det igennem den lokale

organisering, at der bliver sået de første frø til at forankre projekterne på den lange bane.

SAMSKABELSE, INDFLYDELSE OG DELTAGELSE

I områdefornyelsens arbejder har der for lokale været forskellige muligheder for at deltage i arbejdet mere eller mindre direkte. Alt fra at fortælle om udfordringer i dagligdagen over en kop kaffe på gaden, til at være med til at beskrive, hvad et bestemt område skal kunne og om der skal være lys her eller der.

Projekter udvælges og udvikles i et samarbejde mellem lokale i styregruppen og projektudviklingsgrupper og kommunernes syv forvaltninger. Det er et samarbejde, hvor alle øver sig i at se den samme sag fra forskellige sider og sammen skabe de bedste mulige løsninger, hvor der skal tages forbehold for kommunale politikker, fysiske udfordringer og økonomi, samt de beboere og relevante aktører, der ikke er i projektudviklingsgruppen. Der er mange hensyn at tage og alle deltagere i den proces får et indblik i den kompleksitet.

Der er anvendt forskellige metoder, hvor lokale har kunnet få indflydelse uden decideret at have været med i projektudviklingsgruppen:

- Åbne workshops, hvor lokalområdet er inviteret ind til at se noget materiale, der er på tegnebordet, eller til en opstartsskole, hvor de er med til at lægge retningen for projektet.
- Midlertidige byrumseksperimenter, hvor brugere af byrummet eller deltagere til et arrangement er med

til at forme ønskerne til fremtiden.

- Forløb, hvor en målgruppe igennem opgaver har kunnet give input til problemstillinger og løsninger for et bestemt område.
- Kvalitative interviews med målgrupper, der har relation til et bestemt område, f.eks. enten arbejder i eller er bruger af området.
- Gademøder, den uformelle snak på et møde, der egentligt var et arrangement eller lignende, der har givet input til en udfordring eller en løsning.

OMRÅDEFORSTÅELSE

Områdeforståelse hos områdefornyelsens sekretariat (medarbejderen) er uhyre vigtigt i arbejdet med at lede de forskellige projekter. Et vigtigt element i at forstå kvarteret har været at være til stede lokalt.

Områdefornyelsens sekretariat har været placeret i Sundby i forlængelse af den bemandede legeplads Elba og Filipsparken i mellem Parmagade og Elbagade. På den måde har medarbejderne haft deres dagligdag i kvarteret, og har løbende kunne møde de forskellige involverede parter og opleve forandringerne på egen krop.

Udover den konstante tilstedeværelse har følgende metoder til forståelse af kvarteret været vigtige:

- Observationer.
- En antropologisk analyse af kvarteret.
- Egenartsanalyser.
- Interessent-kortlægning.

- Analyser af brug af forskellige steder.
- Trafikanalyse.
- Bylivstællinger.
- Kommunikation der undersøger i byrummet.

RODFÆSTNING

Begrebet rodfæstning dækker over den afsluttende forankring, områdefornyelsen har arbejdet med i Sundby. Med forankring mener vi, hvordan projekterne bliver modtaget, brugt og passet på af lokalområdet. En områdefornyelse arbejder med forankring fra første dag, og derfor kalder vi dette afsluttende boost af forankringen for rodfæstning.

Hen mod slutningen af områdefornyelsens levetid blev der arbejdet med et spor for traditioner og aktiviteter. Der blev lagt kræfter i at planlægge og afvikle forskellige arrangementer med potentiale for at blive traditioner i de kommende nye byrum. Det skete i samarbejde med lokale aktører, projektudviklingsgrupper og andre blivende aktører.

Det var en måde at:

- gøre opmærksom på byrummene,
- at aktivere byrummene,
- at afprøve mulige samarbejdsrelationer,
- og at forme fremtidens syn på byrummet og forventninger til, hvad byrummet vil kunne byde på.

Sundby Salon om defællesskaber 2018.

BUDGET

Områdefornyelsen Sundby består af to separate områdefornyelser (nord og syd). Skellet er af administrativ karakter, men har også haft betydning for Områdefornyelsens budget og projekter.

I takt med at Områdefornyelsen har udviklet projekterne i kvarterplanen og som følge af berosættelsen og covid-19 nedlukningen har styregruppen undervejs omprioriteret midler mellem projekterne.

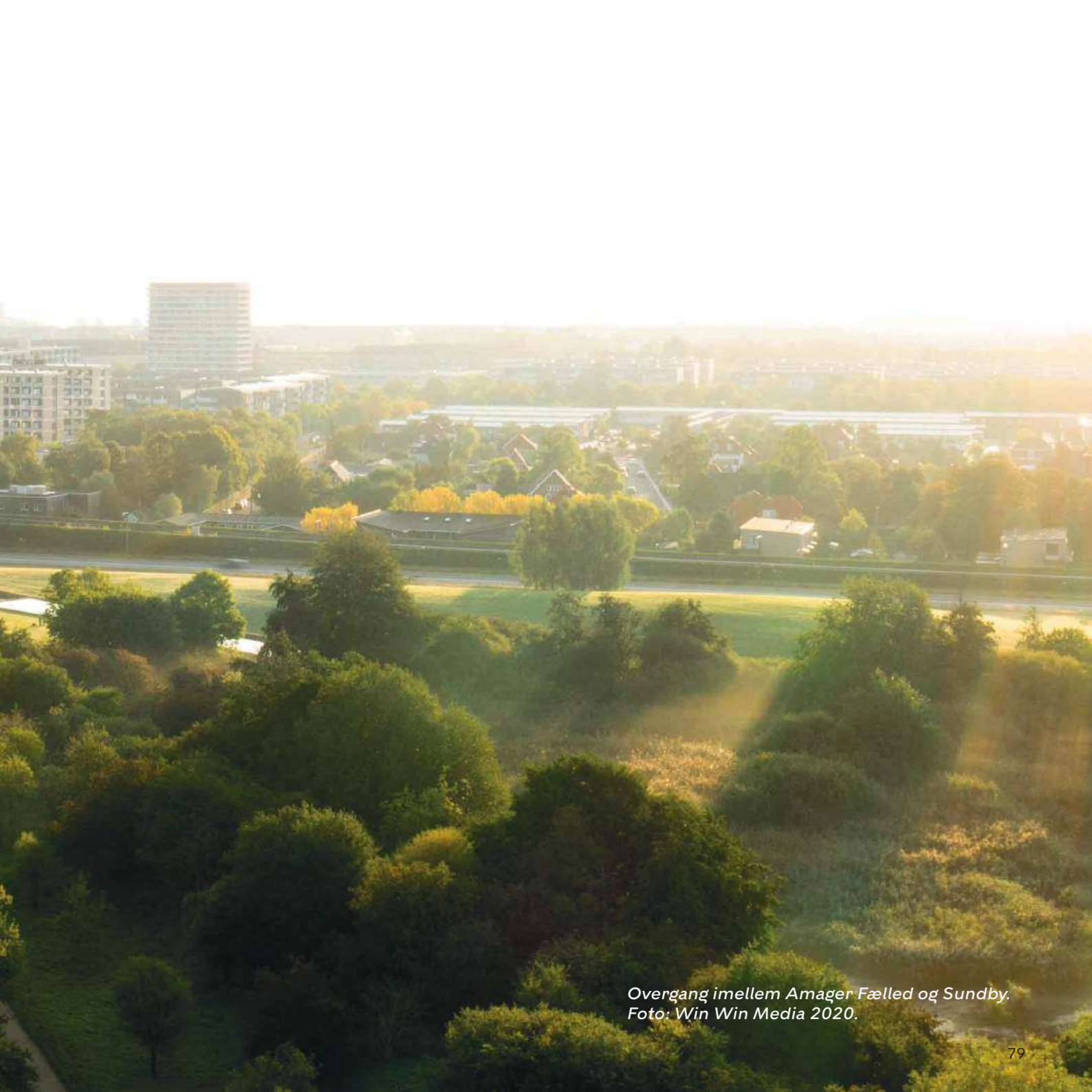
Omprioriteringerne fremgår af tabellen på modsatte side. Som følge af at Områdefornyelsen administrativt består af to områdefornyelser har det ikke været muligt at flytte midler mellem projekter som oprindeligt var finansieret i nord til projekter i syd og omvendt.

Samlet set havde Områdefornyelsen fra start et budget på 60 mio. kr. Det fordelte sig med 30 mio. kr. i nord og 30 mio. kr. i syd. Ud af de 60 mio. kr. har Social- og Boligstyrelsen bidraget med 20 mio. kr. mens Københavns Kommune har finansieret de resterende 40 mio. kr. i budgettet.

Som beskrevet i kvarterplanen er projekterne i udpræget grad realiseret for det oprindelige budget, om end der blev allokeret yderligere 4 mio. kr. til fornyelsen af Sundbyøster Plads ifm. aftalen om København Kommunes budget for 2021. Derudover er der givet tilsagn om 16,8 mio. kr. i offentlig støtte til byfornyelse af 7 etageejendomme i Sundby. Der forventes medfinansiering fra ejendommene på ca. 31 mio. kr.

Budget (mio. kr.)							
Projekt	Kvarterplan		Efter om-prioritering		Ekstern finansiering		Samlet budget
	Nord	Syd	Nord	Syd	Nord	Syd	I alt
Kvarterplan	0,6	0,6	-	-	-	-	1,2
Sundby på tværs							
Sundby - fra fælled til strand	12	2	5,45	1	-	-	6,45
Sundbyøster Plads som centrum	-	10	-	9,6	-	4	13,6
Særlige steder							
Tryghed og liv i Englandsparken	-	5	-	8,23	-	-	8,23
Vision for Sundby Idrætspark	-	2	-	1,5	-	-	1,5
Omdannelse af Sundby Kirkegård	3	-	8,63	-	-	-	8,63
Filipsparken uden barrierer	2	-	4,54	-	-	-	4,54
Nye mødesteder og særlige genveje (pulje)	3,4	1,4	2,1	1,4	-	-	3,5
Aktiviteter							
Unge skaber byrum	1,5	1,5	1,5	0,75			2,25
Kultur der forbinder (pulje)	1,5	1,5	1,49	1,22	-	-	2,71
Formidling viser vej	0,5	0,5	0,2	0,2	-	-	0,4
Fælles gårdhaver	0,25	0,25	0,25	0,25	-	-	0,5
Bedre boliger	0,25	0,25	0,25	0,25	35,7	12,4	48,65
Sekretariat							
Lokalt sekretariat	5	5	5	5	-	-	10

*Overgang imellem Amager Fælled og Sundby.
Foto: Win Win Media 2020.*

LOKALES ANBEFALINGER

Som en del af områdefornyelsens afslutning har sekretariatet samlet op på de erfaringer, der er gjort ude i de enkelte projektudviklingsgrupper og i styregruppen. Deter både erfaringer med selve projektindsatsen og med det at være borger eller anden aktør i områdefornyelsens inddragelsesproces.

Der er blevet afholdt evaluerende samtaler med syv projektudviklingsgrupper og med områdefornyelsens styregruppe. Samtalerne har været arrangeret som en workshop for den enkelte projektgruppe eller styregruppe. Her arbejdede deltagerne først med individuelle udsagn omkring det, der ikke fungerede i samarbejdet og projektet, derefter det, der fungerede, og til sidste samlede gruppen op på de pointer, der skulle tages med videre.

Efter samtalerne har sekretariatet samlet udsagnene og formuleret dem som gode råd til fremtidige lignende projekter. Herunder er de gode råd inddelt i emnerne: Den brede inddragelse, Projektudviklingsgrupper og Styregruppen, Forankring og ejerskab, Sekretariatets rolle og Projekterne.

LOKALES GODE RÅD TIL DEN BREDE INDDRAGELSE

KOMMUNIKATION

Der skal være en kommunikationsstrategi hver gang, et projekt starter.

Det er vigtigt at få kommunikeret projekterne ud, også når der er stilstand i projektet. Hold kvarteret opdateret med kommunikation af processen.

LOKAL OFFLINE KOMMUNIKATION

Det er vigtigt at kommunikere fysisk på gaden, på opgangsdøren, i postkassen og på plakater.

Gør brug af de involverede borgere og aktører til at få budskabet ud til naboer, andre forældre, andre i foreningen osv.

VÆR TILSTEDE

Det er vigtigt at være tilstede i projektområderne. Det giver mulighed for at observere, hvordan stedet bruges, og det giver mulighed for at tale med lokale brugere. Det kan både give indsigt til projektet og give mulighed for at fortælle om, hvor projektet er i processen. Det giver også en mulighed for at inddrage bredt og gribe input fra området.

TJEK IND MED DEN BREDE OFFENTLIGHED

Projektudviklingsgrupper, der arbejder med anlægsprojekter, kan med fordel invitere lokalområdet til dialog undervejs, for at sikre at projektet er på rette vej.

EKSISTERENDE FÆLLESSKABER

Vær opmærksom på allerede eksisterende fællesskaber, der kan bringe værdi til projekterne og være med til at udbrede budskabet om projekternes indhold. Det kan f.eks. være lokaludvalgene, lokale institutioner, skoler, daginstitutioner, grundejerforeninger og andre fællesskaber.

LOKALES GODE RÅD TIL ARBEJDET MED PROJEKTUDVIKLINGSGRUPPER OG STYREGRUPPEN

BRED REKRUTTERING

At der er mangfoldighed i de forskellige projektudviklingsgrupper og i styregruppen er vigtigt. Der skal være en god balance i interesser og imellem dem, der har prøvet det før, og dem, der ikke har, aldersmæssigt, geografisk, og hvem eller hvad man repræsenterer i samarbejdet.

ROLLER OG ANSVARSOMRÅDER

Roller og ansvarsområder skal være tydelige for medlemmerne af både projektudviklingsgrupperne og styregruppen. Hvad kan og skal de forskellige repræsentanter fra kommunens forvaltninger byde ind med, og hvem, eller hvad, kan man forvente, at borgerne skal repræsentere?

GENNEMSIGTIGHED/TRANSPARENS

Det skal være nemt at afkode, hvem der beslutter hvad, og hvilke stemmer og synspunkter der undervejs bliver inddraget i projektudviklingen. Hvem har indflydelse på hvad?

BRUG TIDLIGERE ERFARINGER

Der skal være et rum for erfaringsdeling, både erfaring fra tidligere områdefornyelser i samme kvarter, andre lokale erfaringer og lokaludvalgs erfaringer.

I begyndelsen af en områdefornyelse vil det være en god idé, at der er en overlevering/dialog imellem medlemmerne fra en tidligere områdefornyelse til den nye gruppe af engagerede.

KURSUS OG OPLÆRING

Det er vigtigt, at der er en form for oplæring eller onboarding af medlemmerne i styregruppen og i projektudviklingsgrupperne. En oplæring, så den enkelte forstår rammer, roller og beslutningsprocesser. Her kan også laves en forventningsafstemning, hvor det er tydeligt hvilke krav, der er til de involverede. Det kunne være forventet mødeforberedelse, forventeligt tidsforbrug og andet.

FÆLLES LÆRING UNDERVEJS

Det er vigtigt, at grupperne bliver klogere sammen undervejs i processen. Det giver fælles sprog og fælles referenceramme og kvalificerer de diskussioner, man kan have undervejs i projektudviklingen.

Det fælles vidensgrundlag kan opnås ved ekstern inspiration, ekspertoplæg eller ved at gruppedeltagerne deler deres viden med hinanden.

OPDATÉR HINANDEN

Det er en god idé, at de forskellige personer og forvaltninger på styregruppemøderne holder hinanden og projekterne opdateret på, hvad der sker i kvarteret og på deres felt. Hvad rører på sig i boligforeningerne, på idrætsområdet, i lokaludvalget, i den lokale bogklub, og på børn- og ungeområdet.

OPGAVELØSNING

De enkelte aktører i projektudviklingsgrupperne og i styregruppen kan være med til at løse forskellige opgaver, undersøge et felt, sprede ordet, rekruttere til grupper, være med til at afvikle events, fundraising m.m.

DET SOCIALE ASPEKT SKAL DYRKES

Der skal være fokus på, at gruppen har det godt sammen. Det giver noget godt til samarbejdet, når gruppen har været sammen på tur. At komme på studietur eller seminar som en gruppe kan give et helt særligt fællesskab.

PROCESKOMMUNIKATION

Nogle af projektudviklingsgrupperne vil gerne holdes opdateret på, hvad der sker i projekterne mellem møderne, vil gerne vide mere om, hvordan projektet udvikler sig fra idéer til realisering, og have mere information om til- og fravalg i processen.

UNDGÅ PAUSER I PROJEKTERNE

Hvis energien skal holdes i udviklingen af projekterne og der ikke skal være for meget frafald er det vigtigt, at der ikke opstår for mange og lange pauser i projekterne. Undgå bemandingsskifte, anlægsstop og andre længerevarende pauser.

MINDRE BUREAUKRATI

Det er vigtigt ikke at sende for meget materiale ud, det skal være nemt at gå til for deltagerne i grupperne. Materialet skal være let at forstå.

MØDERNE

Møderne må ikke blive for tunge og mængden af punkter skal afstemmes tiden på møderne. Det er en god idé at veksle imellem mødeformer.

LOKALES GODE RÅD TIL FORANKRING OG EJERSKAB

AKTIVITETER OG EVENTS

Det er vigtigt at de borgere, der er engageret i kvarteret, er med til at arrangere de forskellige aktiviteter og events. På den måde kommer der gode samarbejdsrelationer, der også kan arbejdes videre på.

DEN LOKALE DRIVKRAFT

Det der bliver sat i gang af indsatser og aktiviteter, skal bygge videre på, eller være en tydelig del af det, der allerede foregår i kvarteret, og det er vigtigt, at den lokale drivkraft er med i det, der foregår i områdefornyelsens regi.

LOKALE MØDER MED FAGFORVALTNINGEN

Når der er samlet en gruppe lokale om at udvikle et anlægsprojekt er det vigtigt, at de er i tæt kontakt med fagforvaltningen i kommunen. Særligt de der drifter, byggeleder og kvalitetssikrer byens byrum. Optimalt set er der repræsentanter for de pågældende områder i projektudviklingsgrupperne. På den måde får de lokale en tæt kontakt med aktører i Københavns Kommune.

NYTÆNKNING I FORMATET

Nogle af medlemmerne af styregruppen og projektudviklingsgrupperne har et ønske om at tænke helt nyt i styringsformatet. Borgersamlinger i stedet for styregruppe, borgerbudgetter, hvor borgerne selv prioriterer midlerne imellem de forskellige indsatser.

VEDVARENDE OG INSISTERENDE

Der skal sættes en masse kræfter ind på at få skabt et godt fundament af frivillige. Opbygningen af et godt fundament kræver, at man er meget vedholdende og insisterende hele vejen, og at man starter tidligt med at hverve frivillige.

Ungeforløb på Peder Lykke Skolen.
Foto: Melissa Ørnstrup 2021.

LOKALES GODE RÅD TIL ARBEJDET MED PROJEKTERNE

VÆR SUPERLOKAL I INDDRAGELSEN

Hvis der skal motiveres bredt til et lokalt samarbejde omkring projekternes udvikling eller arrangementer, er det vigtigt at orientere sig i de helt nære brugergrupper.

Der skal gøres brug af relationer og prikken på skuldre, og man skal have fat i de, der på daglig basis bruger et givent sted.

SMÅ SIKRE SYNLIGE SUCCESER

Det er vigtigt at mange af projekterne ret hurtigt sætter synlige aftryk. Det er vigtigt at tænke i småt men godt, særligt, hvis man vil involvere børn og unge i udviklingsarbejdet. Kort tidshorisont og synlig forandring. Direkte aftryk.

TYDELIGE OG ENTYDIGE FORMÅL

Formålet med de enkelte projekter skal være tydeligt for alle. Vær skarp på, hvad projektet skal opnå, og gentag det igen og igen i fællesskab. Enhver handling skal holdes op mod projektets overordnede formål.

KOMMUNIKATION TIL KVARTERET

Det er vigtigt at få kommunikeret projekterne ud, også når der er stilstand i projektet. Hold kvarteret opdateret med kommunikation af proces.

ØKONOMI OG SKALA

Det er vigtigt at drømme i opstarten af et projekt, og derefter skal man hurtigt lave et realitetstjek og være klar på at sadle om, hvis økonomien ikke slår til.

Der skal være balance imellem økonomi og de behov man i projektet ønsker at imødekomme. Afstem tidligt økonomien med mål og handlemuligheder.

SÆRLIGT OM PULJEARBEJDE

Det skal være ukompliceret for den uerfarne lokale at søge puljer til udvikling af egne lokale projekter. Den uerfarne lokale skal hjælpes på vej, og de skal hjælpes til at overholde de krav og regler, der er til f.eks. at søge om tilladelse til at afholde et arrangement, eller søge om byggetilladelse.

LOKALES GODE RÅD TIL SEKRETARIATETS/ PROJEKTLEDERS ROLLE

KOMMUNAL SYNERGI

Sekretariatet og de enkelte projektledere skal være med til at skabe synergi imellem andre kommunale projekter, med hjælp fra de forvaltningsrepræsentanter, der er i f.eks. områdefornyelsens styregruppen.

HELIKOPTERBLIKKET

Sekretariatet og de enkelte projektledere skal have overblik over, hvad der sker lokalt, hvilke problemer der opstår i kvarteret og hjælpe med at finde løsninger ved at bringe forskellige aktører ind i samarbejdet.

FORMALIA

Det anbefales at sekretariatet er dem, der har et overblik over formalia og bringer erfaringer om, hvordan man gør andre steder ind som forslag til, hvordan man f.eks. håndterer uenigheder og interessekonflikter og har øje for inhabilitet i beslutningsprocesser.

FORMIDLING AF KOMPLEKST STOF

Det er vigtigt, at sekretariatet omsætter kompliceret stof for de involverede i projektudviklingsgrupperne og i styregruppen.

ERFARINGSBASERET PROCESLEDELSE

Det er vigtigt, at sekretariatet og de enkelte projektledere er dem der sikrer, at tidligere erfaringer bliver medregnet i de nye processer, så projektets metoder hele tiden står på skuldrene på tidligere metoder. Både i andre områdefornyelsesprojekter og projekter i området.

Gavlmaleri af Mie Olise, Middelgrundsvej 2021.
Foto: CURATED BY JENS-PETER BRASK

SAMARBEJDER

SAMARBEJDSPARTNERE

Områdefornyelsen har igennem perioden haft et bredt samarbejde med mange lokale partnere. Partnerskaber har typisk været knyttet direkte til et eller flere af kvarterplanens projekter eller puljer.

LISTE OVER SAMARBEJDSPARTNERE

Foreninger, udvalg og sammenslutninger

Amager Øst Lokaludvalg
Amager Vest Lokaludvalg
Parkbrugerrådet i Englandsparken
Amager SK
Brugerbestyrelsen Sundby Idrætspark
Amagerbutikkerne
DGI
3B/ KAB
Musikforeningen 5'øren
Ejerforeninger og grundejerforeninger i Sundby
Fremad Amager
Mennesket i centrum

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Børnekulturhus Ama'r
Bibliotekshuset
Solvang Bibliotek
Kulturpilot Amager
Sundby Idrætspark
Sundbyøster Hallerne
Naturpark Amager

Børne-og Ungdomsforvaltningen

Sundbyøster skole
Dyveke Skolen
Gerbrandtskolen
Højdevangens Skole
Peder Lykke Skolen

Social- og Omsorgsforvaltningen

Idrætsprojektet
Terapihaven, Vestre Kirkegård

Teknik - og Miljøforvaltningen

Grøn drift Syd
Stadsarkitekten
Elba bemandet legeplads
Remiseparkens legeplads
Kirkegårdsvejledere
Green Team
Rute til ro
Park og Byrum
Bygningsfornyelsen
Klima og Byudvikling
Cykel- og Vejprojekter
Klimatilpasning

Kunstnere m.fl.

Roar Lerche
Karen T.
Bonnie Hvillum
Louis Alderson By-Thell
Andreas Welin
René Schmidt
Thomas Dambo
Maria Lau Krogh
Mie Olise
Bjørn Magnussen
Joël Bigaignon
Nicholas Koshkosh
Martha Hviid
Thomas Pålsson
Glimt
Oskar Koliander
Jens Peter Brask
Rodløs

Rådgivere

Thing Brandt Landskab
Erik Brandt Dam Arkitekter
BOGL
Cobe
Via Trafik
Andel
Arki_lab
1:1 Landskab
Elverdal
Fabrikken for kunst og design

Andre

Amagerplanen boligsociale helhedsplan /
Partnerskabet Urbanplanen
Miljøpunkt Amager
Copenhagen Light Festival
FRAK
Baglokalet
Lidl, Sundbyøster Plads
Energistyrelsen, spareenergi.dk
Social- og Boligstyrelsen

Og mange flere...

Tak til borgere, erhvervsdrivende, foreninger og grundejere for deltagelse i områdefornyelsens aktiviteter. Og en særlig tak til dem der har engageret sig i områdefornyelsens styregruppe, projektgrupper og arbejdsgrupper.

PUBLIKATIONER

PUBLIKATIONER

Kvarterplan for Områdefornyelsen Sundby (2017)

Stemmer fra Englandsparken (2020)

Program for Sundbyøster Plads (2020)

Evaluering og respons på midlertidige aktiviteter i Englandsparken i juni 2021 (2021)

Sundby - Portræt mellem fælled og strand (2021)

Englandsparken - Liv og tryghed (2022)

Anlægsprogram for Sundby Kirkegård - eftertænkningens oase (2022)

Visionsplan - fra fælled til strand (2023)

Program for Filipsparken (2023)

Suttetrolld af Thomas Dambo, Remiseparken 2020.

Midlertidig kunst af Sally Rud og Martin Hedevang
Andersen i tunnel Amagerbrogade 2021.

 **Social- og
Boligstyrelsen**

**SUNDBY
FOR ALLE**
Områdefornyelsen Sundby

OMRÅDEFORNYELSE BAVNEHØJ

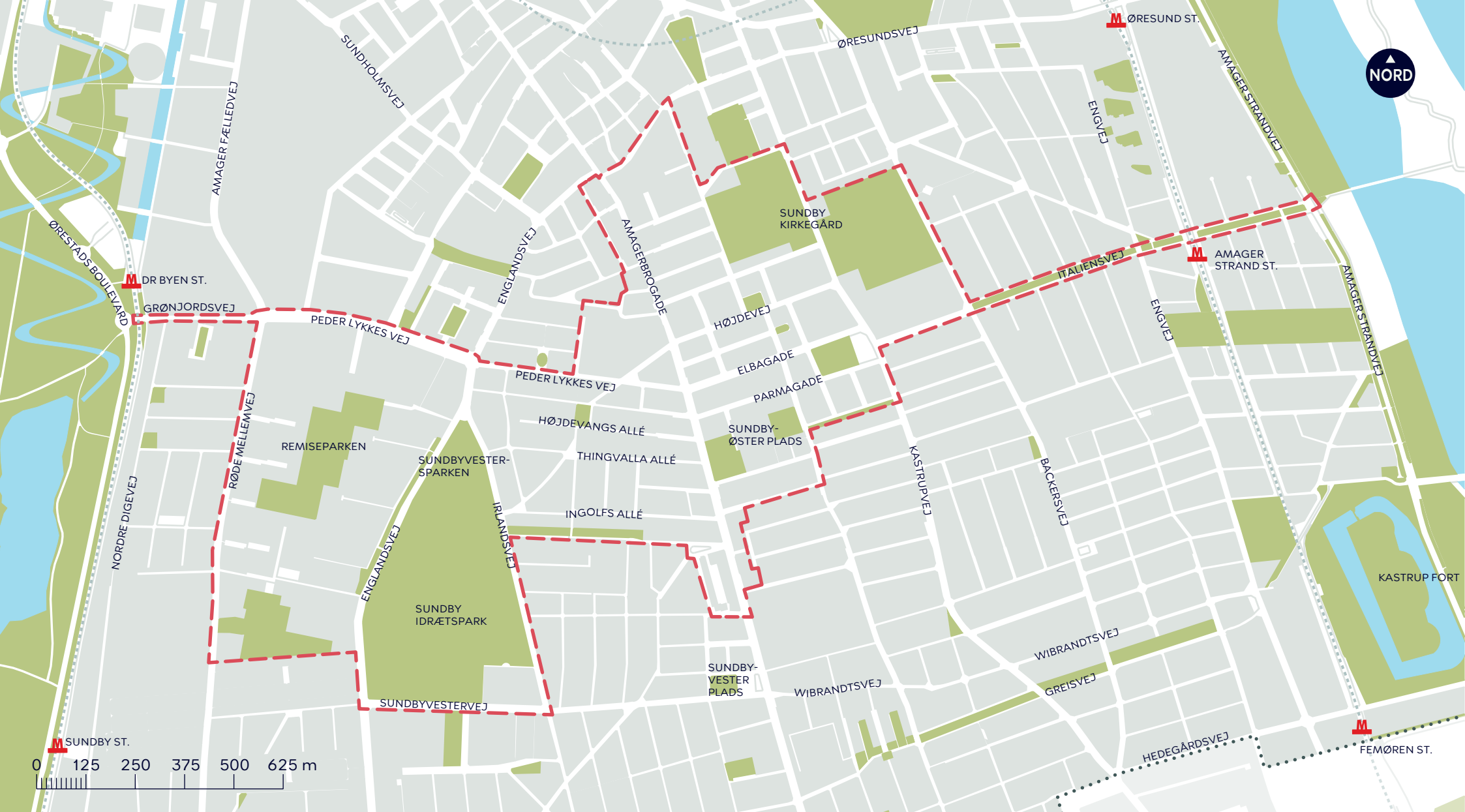
Valby, Vesterbro-Kongens Enghave

Oversigtskort

BILAG 3A

--- Geografisk afgrænsning for Områdefornyelse Bavneshøj

--- Geografisk afgrænsning for Områdefornyelse Sundby

OMRÅDEFORNYELSE SUNDBY

Amager Vest, Amager Øst

Oversigtskort

BILAG 3B

Bilag 4 – Overblik over resultater fra Områdefornyelse Bavnehøj og Områdefornyelse Sundby

I nedenstående tabel gives et kort overblik over resultater og økonomi for de to områdefornyelsers projekter. Uddybende beskrivelser af de gennemførte projekter, indsatser og resultater fremgår af bilag 1 og bilag 2.

Tabel 1: Afsluttende status på projekter i Områdefornyelsen Bavnehøj

Projekter	Økonomi
Bedre boliger Gennem kampagner og events har beboere og driftsfolk fået viden om indeklima, energi- og vandbesparelser samt affaldssortering, og et samarbejde mellem kvarterets ejendomme og HOFOR har været med til at sænke vandforbruget med over 7 % og varmemeforbruget med 17 %. Over 550 boliger er blevet energirenoveret, heraf 300 med støtte fra Københavns Kommunes Bygningsfornyelse, og over 250 boliger er blevet støjreduceret. Projektet er gennemført.	3,73 mio. kr. fra Kvarterplanen 12,0 mio. kr. fra Bygningsfornyelsen I ALT: 15,73 mio. kr.
Grønne initiativer Kvarterets boligejendomme har kunnet søge økonomisk støtte til begrønning af offentligt tilgængelige arealer. Fem grønne initiativer har gjort kvarteret mere indbydende og skabt mulighed for ophold og samvær i hverdagen, herunder et grønt byrum på Johan Kellers Vej. Projektet er gennemført.	2,38 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 2,38 mio. kr.
Hverdagens mødesteder <i>Østre Kapel som nyt mødested:</i> En gennemgribende renovering af udearealerne omkring Østre Kapel vil fremme hverdagsmøder mellem kvarterets beboere og understøtte mulighed for at deltage i kunst- og kulturoplevelser i det nyrenoverede kapel. <i>Kunst på stationerne:</i> Sjælør St. og Sydhavn St. har gennemgået en kunstnerisk forvandling, der byder rejsende og beboere velkommen til kvarteret og skaber tryghed.	4 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 4 mio. kr.
Vi mødes på skolen <i>Kunst på Kanten:</i> Hegnet mellem Bavnehøj Skoles kunstgræsbane og Johan Kellers Vej er blevet åbnet op med nye indgange, siddemøbler og en farverig bearbejdning af hegnet, så det inviterer til møder på	5,4 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 5,4 mio. kr.

tværs i kvarteret og til at bruge kunstgræsbanen. Projektet er ibrugtaget.	
Aktivitetspulje En pulje har uddelt mellem 4.000 og 40.000 kr. i støtte til 18 lokale projekter med fokus på fællesskab, kultur og naboskab. Det har skabt mulighed for at mødes på tværs af kvarteret og bruge byrummene til arrangementer og nye traditioner. Projektet er gennemført.	0,5 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 0,5 mio. kr.
Bavnehøj Allé Bavnehøj Allé får et centralt mødested i kvarteret samt flere opholds- og aktivitetsmuligheder på alléen. Forbindelsen fra alléen over Vestre Kirkegård til Sjælør Boulevard bliver lettere tilgængelig med diskret belysning af forløbet. Projektet skaber en bedre og tryggere forbindelse på tværs af kvarteret og skaber rammer for mere fællesskab og flere hverdagsmøder.	6,8 mio. kr. fra Kvarterplanen 9,3 mio. kr. fra Budget 2022 I ALT: 16,2 mio. kr.
Sjælør Boulevard - En attraktiv forbindelse <i>Ny indgang fra Sjælør Boulevard:</i> En ny indgang til Vestre Kirkegård fra Sjælør Boulevard vil gøre det lettere og tryggere at komme ind på kirkegården som både cyklende og gående. Brede trin og nye træer skaber mulighed for at tage en pause og nyde omgivelserne.	6 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 6 mio. kr.
Fra nord til syd og øst til vest <i>Skibet på Enghavevej:</i> Et 18 meter langt kunstværk formet som et rødt skib på Enghavevej bliver et ny pejlemærke for kvarteret. Kunstværket markerer ankomsten til Bavnehøj og leder beboere og besøgende ind i kvarteret.	2,9 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 2,9 mio. kr.
2450 Sammen om Bavnehøj <i>Partnerskaber og netværk:</i> To nye partnerskaber og et netværk mellem professionelle aktører i Bavnehøj og Sydhavnen har styrket kendskabet på tværs af kvartets aktører. Disse skal fortsætte med at skabe nye samarbejder og aktiviteter til gavn for foreninger og beboere. Projektet er gennemført. <i>Nye traditioner:</i> Faste traditioner som sommerfesten Best of Bavnehøj, fastelavn på Bavnehøj Allé og musikarrangementet Live ved Kapellet samler og skaber liv i kvarteret. Den nyoprettede forening, Fællesskabet Bavnehøj, vil samle kræfter, der ønsker at fortsætte med at skabe liv og udvikling i kvarteret. Projektet er gennemført.	1,7 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 1,7 mio. kr.

Find og kend dit Bavnehøj <i>Lysfestival i Bavnehøj:</i> Copenhagen Light Festival på Vestre Kirkegård er en årlig kulturoplevelse i Bavnehøj, der skaber fælles oplevelser og en stærk identitet. Der er skabt et stærkt samarbejde mellem lysfestivalen og lokale i kvarteret. Projektet er gennemført. <i>Det Gemte Kvarter:</i> Det Gemte Kvarter er en lydvandring i 20 afsnit, der fortæller om Bavnehøjs kvaliteter, kulturtilbud og skjulte steder. Lydvandringen giver en fysisk og mental rundvisning i kvarteret, så udefrakommende kan lære om Bavnehøj, og lokale får forståelse for kvarterets skjulte kvaliteter, hvilket kan skabe forbindelser og lokal identitet. Projektet er gennemført.	1 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 1 mio. kr.
Kvarterplan, sekretariat og evaluering Et lokalt sekretariat inkl. udgifter til projektledelse, kommunikation, husleje, administration, økonomistyring, fundraising mv. Herudover udvikling og borgerinddragelse i forbindelse med udarbejdelse af områdefornyelsens kvarterplan i 2018 samt afslutningsaktiviteter og evaluering i 2024.	10,1 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 10,1 mio. kr.

Tabel 2: Afsluttende status på projekter i Områdefornyelse Sundby

Projekter	Økonomi
Sundby – Fra Fælled til Strand Et visionsoplæg for en forbindelse fra Amager Fælled til Amager Strand. Realisering af visionsoplægget kræver yderligere finansiering. Tre mindre delprojekter, der styrker forbindelserne i kvarteret: 1) Italiensvej, 2) Englandsparkens nordlige indgang og 3) strækningen fra fælled til strand. Projektet er ibrugtaget.	6,45 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 6,45 mio. kr.
Sundbyøster Plads som centrum En gennemgribende renovering af Sundbyøster Plads med bl.a. mere belysning, mere grønt og nye indgange til legepladsen. Herudover er der i projektudviklingsfasen gennemført aktiviteter og midlertidige tiltag udviklet sammen med kvarterets unge. Projektet er ibrugtaget.	9,6 mio. kr. fra Kvarterplanen 4,0 mio. kr. fra Budget 2021 I ALT: 13,6 mio. kr.
Tryghed og liv i Englandsparken Et løft af Englandsparken med bl.a. bedre adgang til parken og skitser til udvikling af læhus i parken. Der er derudover gennemført aktiviteter og midlertidige tiltag udviklet sammen med kvarterets unge for at	8,23 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 8,23 mio. kr.

tiltrække nye brugergrupper til parken. Projektet er ibrugtaget.	
Vision for Sundby Idrætspark Opstart af visionsplansproces og senere deltagelse i udarbejdelse af visionsplan for Idrætsparken i regi af ØKF samt mindre forskønnelse af idrætsparken. Projektet er gennemført.	1,5 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 1,5 mio. kr.
Omdannelse af Sundby Kirkegård En nænsom forskønnelse af Sundby Kirkegårds gamle afdeling med respekt for områdets særlige historik og funktion. Herudover udviklingsplan med lokale ønsker og behov til kirkegårdens fremtidige udvikling og drift samt hjælp til afholdelse af borgerdrevne traditioner. Projektet er ibrugtaget.	8,63 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 8,63 mio. kr.
Filipsparken uden barrierer En renovering af Filipsparken, der åbner parken mere op. Herudover afprøvning af skraldetraditioner og relationsarbejde i Rosenhaven. Projektet er ibrugtaget.	4,54 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 4,54 mio. kr.
Nye Mødesteder og særlige genveje En pulje som siden 2018 har støttet 22 lokale projekter, der har skabt eller understøttet lokale mødesteder eller smutveje i kvarteret. Herudover rådgivning og vejledning af projektansøgere. Projektet er gennemført.	3,5 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 3,5 mio. kr.
Unge skaber byrum Gennemførelse af børnetopmøde med 80 elever fra fire forskellige skoler i området, syv skoleforløb for kvarterets unge, og inddragelse af op mod 1.000 børn og unge i udviklingen af deres kvarter. Projektet er gennemført.	2,25 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 2,25 mio. kr.
Kultur der forbinder En pulje som siden 2018 har støttet 55 lokale projekter, der skaber eller understøtter kultur, fællesskaber eller netværk i kvarteret. Herudover rådgivning og vejledning af projektansøgere. Projektet er gennemført.	2,71 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 2,71 mio. kr.
Formidling viser vej En afdækning af beboernes lokale mediepræferencer og lokale aktørers behov for en samlet lokal formidling, samt afprøvning af byrumsmøbler, der kan vise vej (wayfinding). Projektet er gennemført.	0,4 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 0,4 mio. kr.
Fælles gårdhaver En lokal formidlingsindsats om mulighederne for at få støtte til etablering af grønne gårdhaver i kvarteret fx	0,5 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 0,5 mio. kr.

med deltagelse i Gårdhavernes Dag i Sundby. Projektet er gennemført.	
Bedre Boliger En informationskampagne om støttemuligheder til bygningsfornyelse, dialog med lokale boligforeninger og opsøgende indsats for at motivere ejendomme til at energioptimere. Projektet er gennemført. Der er i forlængelse af projektet givet tilsagn om støtte til bygningsfornyelse af syv etageejendomme i Sundby.	0,5 mio. kr. fra Kvarterplanen 16,8 mio. kr. til Bygningsfornyelse af syv ejendomme fra Københavns Kommune. 31,35 mio. kr. i privat medfinansiering fra ejendommene (estimeret) I ALT: 48,65 mio. kr.
Kvarterplan og sekretariat Et lokalt sekretariat inkl. udgifter til projektledelse, kommunikation, husleje, administration, økonomistyring, fundraising mv. Herudover udvikling og borgerinddragelse i forbindelse med udarbejdelse af områdefornyelsens kvarterplan i 2017.	11,2 mio. kr. fra Kvarterplanen I ALT: 11,2 mio. kr.

Bilag 5 Udmøntningsnotat Budget 2021

24-03-2025

Sagsnummer I F2
2025 - 3693

Dokumentnummer i F2
183424

Sagsnummer eDoc
2025-0061684

28. TM159 Sundbyøster Plads, Amager Øst – begrønning og belysning (s. 44)

Aftaletekst: Parterne er enige om at afsætte midler til begrønning og belysning på Sundbyøster Plads, for at gøre det til et attraktivt og grønt byrum centralt i bydelen.

Bevilling. Der afsættes:

- 4,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2021-2022.
- 0,2 mio. kr. på service fra 2023 og frem til afledt drift.

Proces: Anlægsbevillingen er stjernemarkeret og dermed frigivet med Borgerrepræsentationens vedtagelse af Budget 2021. Projektet forventes ibrugtaget i december 2022. Projektet vil blive koordineret med det igangværende projekt om nyindretning af byrummet på pladsen.

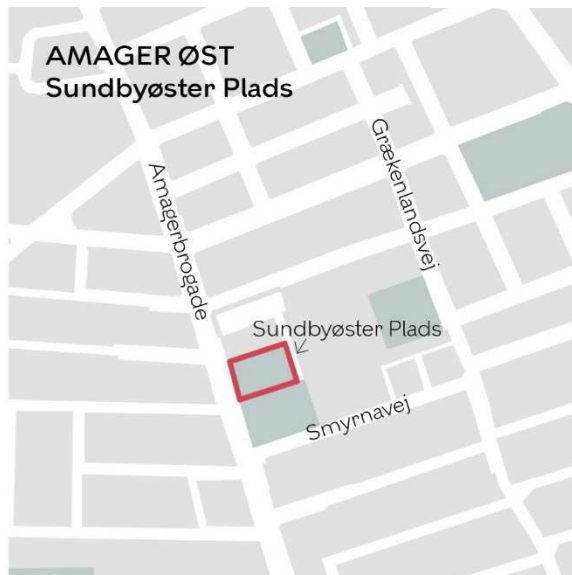
Budgetnotat: TM159 Sundbyøster Plads, Amager Øst – begrønning og belysning

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452

TM159 Sundbyøster Plads, Amager Øst – begrønning og belysning

Baggrund

Der er blevet bestilt et budgetnotat om begrønning og belysning af Sundbyøster Plads til Budget 2021 med udgangspunkt i Arealplan for grønne områder. Arealplanen indeholder for Amager Øst indsatsområdet "Fra gråt til grønt", hvorunder Sundbyøster Plads fremgår.

Det er ved vedtagelsen af Kvarterplan for Områdefornyelse Sundby, Amager Øst og Vest besluttet at gennemføre projekt "Sundbyøster Plads som centrum", der indeholder en nyindretning af byrummet på Sundbyøster Plads (BR 21. september 2017). Der er afsat 10,0 mio. kr. til projektet. Projektet er i planlægningsfasen og har en forventet ibrugtagning i december 2022. Indeværende budgetnotat er et tilkøb til det igangværende projekt.

Indhold

I Kvarterplan for Områdefornyelsen Sundby er det besluttet, at Sundbyøster Plads skal løftes som bydelens naturlige centrum. Trods pladsens centrale placering i Sundby fungerer pladsen ikke optimalt, og optræder derfor i dag primært som gennemgangsrum. Det kan i dag føles utrygt at færdes på pladsen efter mørkets frembrud.

Der er afsat 10,0 mio. kr. i kvarterplanen til et løft af pladsen. Midlerne er øremærket til ny samlende belægning, opholdsindbydende inventar og mindre forbedringer af belysning på pladsen.

Det foreløbige arbejde med udviklingen af Sundbyøster Plads i områdefornyelsen har vist, at der udover det allerede igangsatte projekt er et stort lokalt ønske om at styrke trygheden og den grønne profil på

pladsen. Det lokale ønske fremgår også af Arealplan for grønne områder under indsatsområdet "Fra gråt til grønt".

Dette budgetnotat beskriver tiltag til at udvikle og anlægge grønne elementer, som eksempelvis større træer, der supplerer de eksisterende træer, der findes på pladsen. Hertil kommer anlæg af anden bynatur, som eksempelvis kan være lav grøn beplantning. Derudover anlægges der identitets- og tryghedsskabende belysning på pladsen, som eksempelvis lav stibelysning og belysningsmaster. Belysningen sikrer, at pladsen fremstår tryk også i de mørke timer, samt giver pladsen en særegen karakter. Midlerne skal sikre, at belysning og beplantning indgår i det igangværende projekt. Herved bliver pladsen ét samlende, grønt og trygt byrum i bydelen.

Konsekvenser for træer, bil- og cykelparkering

Projektet tilfører byrummet ca. 10 nye større træer og anden begrønning. Det præcise omfang afklares i den videre projektering. Der fældes ingen eksisterende træer. Projektet har ikke konsekvenser for bil- eller cykelparkering

Overordnede målsætninger og effekter

Projektets målsætning er, at Sundbyøster Plads bliver et attraktivt og grønt byrum centralt i bydelen, hvor borgere i alle aldre kan færdes og opholde sig trygt på alle tider af døgnet og året.

Økonomi

Projektet har estimerede anlægsudgifter på i alt 4,0 mio. kr. i perioden 2021-2022. Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet tilføres afledte driftsudgifter på 0,13 mio. kr. årligt fra 2023 og frem. Projektet forventes ibrugtaget december 2022 sammen med projekt Sundbyøster Plads som centrum. De afledte driftsmidler dækker udgifter til pleje af træer og anden begrønning samt drift og el til belysningen.

Eksekvering af anlægsprojekter i perioden 2021-2022 er afhængig af, at der prioriteres anlægsmåltal i de pågældende år.

Tabel 1 - Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. - 2021 p/l)	Styrings- område	Kategorisering af anlægsønsker	2021	2022	2023	2024	I alt
- Anlæg	Anlæg	7. Øvrig	500	3.500			4.000
- Afledt drift og vedligehold	Service				125	125	250
I alt			500	3.500	125	125	4.250

Koordinering og/eller synergi med genopretningsprojekter og andre projekter

Projekt Begrønning og belysning af Sundbyøster Plads vil indgå som et tilkøb til projekt Sundbyøster Plads som centrum, hvorfor projekterne skal udvikles og anlægges som et samlet anlægsprojekt, og der vil derfor være

synergier og billigere anlæg ved at tildele midler til tilkøbet ved Budget 2021.

Risikovurdering

Den overordnede risikovurdering er, at anlægsprojektet er relativt ukompliceret, og der er derfor afsat 5 % af anlægsomkostningerne til uforudsete udgifter.

Begrønning og belysning af Sundbyøster Plads kan uden tidsmæssige konsekvenser indgå i projekt Sundbyøster Plads som centrum, der er i den indledende planlægningsfase. Ibrugtagningstidspunktet vil således være i december 2022, som allerede besluttet for projekt Sundbyøster Plads som centrum.

Bevillingstekniske oplysninger

Projektet har estimerede anlægsudgifter på i alt 4,0 mio. kr. i perioden 2021-2022. Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet tilføres afledte driftsudgifter på 0,13 mio. kr. årligt fra 2023 og frem. Projektet forventes ibrugtaget december 2022.

Tabel 2 – Anlægsudgifter og afledte serviceudgifter

Anlæg (1.000 kr. – 2021 p/l)	Bevilling	2021	2022	2023	2024	I alt	*
<i>Anlægsudgifter</i>							
- Projektering	2000	500	310			810	810*
- Udførsel	2000		3.190			3.190	3.190*
Anlægsudgifter i alt		500	3.500			4.000	4.000*
<i>Afledte serviceudgifter</i>							
- Vedligehold og afledt drift	1000			125	125	250	
Afledte serviceudgifter i alt				125	125	250	

Tabel 3 – Tidsangivelse

Projektering af anlægsprojektet forventes påbegyndt januar 2021. Anlægsprojektet forventes fysisk igangsat februar 2022 og ibrugtaget december 2022.

Tidsangivelse	Måned og år
Anlægsbevilling forventes givet	Oktober 2020
Anlægsprojektet forventes igangsat	Januar 2021
Forventet ibrugtagningstidspunkt	December 2022

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har ikke været udvalgsbehandlet, og anlægsprojektet kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling, da den fulde anlægsbevilling er stjernemarkert.

Bydel og adresse

Bydækkende						
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/Kgs. Enghave	Valby	Amager Øst		X
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest		

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i TEO/ByK/KEID		x
IT-projekt (KIT)		x

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere afsat midler til begrønning og belysning på Sundbyøster Plads, men der er afsat 10 mio. kr. til projekt Sundbyøster Plads som centrum ved vedtagelsen af kvarterplanen Sundby (TMU 21. august 2017).

Udmøntningsnotat for Budget 2022

TM177 Bavnehøj Allé - Trygt, grønt og aktivt byrum og forbindelse Vesterbro og Kgs. Enghave (s. 50)

Aftaletekst: Parterne er enige om at afsætte midler til et byrum på Bavnehøj Allé og en grøn forbindelse og sikker skolevej gennem alléen over kirkegården til Sjælør Boulevard.

Bevilling: Der afsættes:

- 9,3 mio. kr. samlet på anlæg i 2022-2025 til omdisponering af bevilling fra områdefornyelsen.
- 0,3 mio. kr. i 2025 og 0,6 mio. kr. i 2026 på service til afledt drift.

Bemærkning: Det bemærkes, at aftaleteksten er udarbejdet på baggrund af Økonomiforvaltningens regneark. Afrundinger bevirker, at det bevilgede beløb er 9,0 mio. kr. Det samlede anlægsprojekt har estimerede anlægsudgifter på i alt 17,5 mio. kr. Der bevilges med budgetaftalen 9,0 mio. kr. i finansiering og anlægsmåltal, og herudover omdisponeres der 8,5 mio. kr. fra områdefornyelsen Bavnehøj for at opnå det fulde beløb.

Proces: Af de afsatte anlægsmidler er 6,4 mio. kr. stjernemarkeret og dermed frigivet med Borgerrepræsentationens vedtagelse af Budget 2022.

Teknik- og Miljøudvalget forelægges en indstilling med projektforslag med henblik på frigivelse af midler ultimo 2023. Anlægsprojektet koordineres med skybrudsprojekt på Vestre Kirkegård og forventes ibrugtaget i august 2025.

Budgetnotat: TM177 Bavnehøj Allé - trygt, grønt og aktivt byrum og forbindelse, Vesterbro-Kgs. Enghave

TM177 Bavnehøj Allé – trygt, grønt og aktivt byrum og forbindelse, Vesterbro-Kgs. Enghave

Baggrund

Der er blevet bestilt et budgetnotat til Budget 2022 på et byrum og en grøn forbindelse på Bavnehøj Allé samt en tryk forbindelse gennem Vestre Kirkegård.

Indhold

Med dette budgetnotat etableres et byrum på Bavnehøj Allé og en grøn forbindelse gennem alléen over kirkegården til Sjælør Boulevard.

På det grønne areal langs Bavnehøj Allé etableres en række mindre byrum, der skaber mulighed for ophold og gør adgangen til det grønne byrum mere sikker. For enden af Bavnehøj Allé, foran indgangen til Vestre Kirkegård, etableres en plads med mulighed for aktiviteter som eksempelvis markeder. Derudover vil pladsen skabe trafikal tryghed, da rundkørslen omlægges, og det fremover ikke vil være muligt for privatbiler at køre ind på kirkegården fra Bavnehøj Allé.

Der etableres en ny, lettere tilgængelig og sikker indgang til Vestre Kirkegård fra Sjælør Boulevard overfor Sankt Annæ Gymnasium med ramper og trapper, der tilgodeser cyklister, kørestolsbrugere og dårligt gående. Derudover etableres en låge i kirkegårdens hegn ved Nathalie Zahles Vej. De nye indgange til kirkegården vil skabe tryggere skoleveje over Vestre Kirkegård for skoleelever fra Bavnehøj skole, som bor i Valby.

Mellem pladsen på Bavnehøj Allé og den nye indgang til kirkegården fra Sjælør Boulevard vil en bearbejdning af stierne tydeliggøre forbindelsen på tværs af Vestre Kirkegård for fodgængere og cyklister.

Projektet vil blive koordineret med sikker skolevejsprojektet på Bavnehøj Allé og Tranehavevej, som blev besluttet i Budget 2020.

Forvaltningen har i regi af områdefornyelsen udarbejdet et idéoplæg i samarbejde med lokalområdet, som vil danne baggrund for den videre proces (bilag 1).

Projektforslaget forventes forelagt Teknik- og Miljøudvalget ultimo 2023.

Konsekvenser for træer

Træer i projektområdet før anlægsprojekt	Træer, der fældes (forventet)	Nye træer, der plantes	Træer i projektområdet efter anlægsprojekt
74	4	4-8	74-78

Overordnede målsætninger og effekter

Projektet vil give mulighed for, at Bavnehøj kvarterets forskellige beboere kan mødes, tiltrække flere københavnere til kvarterets grønne områder og skabe en sikker skolevej for eleverne fra Valby til Bavnehøj Skole.

Projektet bidrager således til at realisere indsatser under Politik for udvikling af Københavns Kommunes fem kirkegårde mod 2065, Arealplan for grønne områder, Politik for Udsatte Byområder samt Kvarterplanen for Områdefornyelse Bavnehøj.

Økonomi

Anlægsprojektet har estimerede anlægsudgifter på i alt 17,5 mio. kr. i perioden 2022. Idet der allerede i forbindelse med Områdefornyelsen Bavnehøjs kvarterplan er planlagt og afsat finansiering og anlægsmåltal på 8,5 mio. kr. til en lignende indsats kan midlerne omdisponeres fra områdefornyelsen til dette projekt. Der søges således med dette budgetnotat anlægsmidler for 9,0 mio. kr. med tilhørende anlægsmåltal.

Der skal som en konsekvens af anlægsprojektet tilføres afledte driftsudgifter på 0,2 mio. kr. i 2025 og 0,6 mio. kr. årligt fra 2025 og frem. Anlægsprojektet forventes ibrugtaget i august 2025.

Eksekvering af anlægsprojekter i perioden 2022-2025 er afhængig, at der prioriteres anlægsmåltal i de pågældende år.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. - 2022 p/l)	Styrings-område	2022	2023	2024	2025	2026	I alt
- Anlæg	Anlæg	1.214	2.205	6.729	7.352		17.500
Omdisponering af bevilling fra Områdefornyelsen	Anlæg	-300	-1.000	-3.600	-3.600		-8.500
- Afledt drift og vedligehold	Service				229	550	779
Udgifter i alt (netto)		914	1.205	3.129	3.981	550	9.779

Risikovurdering

Den overordnede vurdering er, at projektet er relativt kompliceret, og der er derfor afsat 10 % til uforudsete udgifter.

Projektet vil skabe nye indgange til Vestre Kirkegård, hvorfor Stiftsøvrigheden skal godkende anlæg på Vestre Kirkegård. Stiftet kan ønske at blive inddraget af flere omgange, hvilket kan påvirke tidsplan og økonomi.

Projektet skal koordineres med Klimatilpasning af Vestre Kirkegård. Klimatilpasningsprojektet afventer Stiftsøvrighedens godkendelse, hvorfor evt. forsinkelser af klimatilpasningsprojektet kan bevirke, at de to anlægsprojekter bliver sammenfaldende.

Det skal undersøges, om der kan lukes for biltrafik fra Bavnehøj Allé til Vestre Kirkegård, således at kun køretøjer, som varetager kirkelige opgaver eller drift, kan køre ind ad denne indgang.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Udgifter på alle styringsområder

Anlæg (1.000 kr. - 2022 p/l)	Bevilling	2022	2023	2024	2025	2026	I alt	*
Anlægsudgifter								
- Projektering (ekstern)	2000	1.073	1.950	1.950	700		5.673*	5.673*
- Udførsel (ekstern)	2000			4.000	5.800		9.800	
- Udgifter til bygherreorganisation	2000	141	255	779	852		2.027	*
- Omdisponeres fra bevilling Byfornyelse anlæg til ordinær anlæg	2010	-300	-1.000	-3.600	-3.600		-8.500	
Anlægsudgifter i alt		914	1.205	3.129	3.752	0	9.000	5.673*
Afledte serviceudgifter								
- Vedligehold og afledt drift	1000				229	550	779	
Afledte serviceudgifter i alt					229	550	779	

Øvrige tekniske oplysninger

Bydel

Bydækkende						
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/Kgs. Enghave	x	Valby	Amager Øst	
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum		Vanløse	Amager Vest	

Høring

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID		X
IT-projekt (KIT)		X

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere givet midler til projektet.

Bilag

Bilag 1: Idéoplæg til Bavnehøj Allé

schønher

Områdefornyelsen
Bavnehøj

IDEOPLÆG TIL BAVNEHØJ ALLÉ

GRØN FORBINDELSE OG BYRUM

26.05.2021

Indholdsfortegnelse

OVERSIGTSPLAN	3
OMRÅDE A: INDGANG VED SJÆLØR BOULEVARD	4
OMRÅDE B: BAVNEHØJ ALLE	6
OMRÅDE C: MELLEM ENGHAVEVEJ OG JERNBANEBYEN	8

IDEOPLÆG TIL BAVNEHØJ – grønne forbindelser og nye mødesteder

Dette Ideoplæg tager sit udgangspunkt i de fokusområder der er formuleret i kvarterplansprojekterne: "Bavnehøj Allé", "Sjælør Boulevard" og "Fra nord til syd til øst til vest". Ideoplægget er desuden udviklet på baggrund af ønsket om at skabe nye gode mødesteder og bedre forbindelser gennem kvarteret.

Ideoplægget har fundet sin form gennem grundige diskussioner med områdets lokale beboere og interessenter ved tre workshops. På workshop 2 fremlagde Schønherr en række visioner for en styrkelse af Bavnehøjs identitet, for bedre adgang til, og passage gennem, området, og for en række nye møde- og aktivitetssteder. Ved workshop 3 blev disse visioner fremlagt i en revideret form der vandt bred opbakning blandt workshoppens deltagere.

Følgende succeskriterier har været gældende for projektet:

- Mindst to byrum er anlagt på Bavnehøj allé
- Mindst 50% af bavnehøjs beboere benytter jævnligt Bavnehøj allé til ophold, hverdagsliv og fællesaktiviteter
- Der er etableret mindst én ny indgang fra Sjælør Boulevard til Vestre Kirkegård
- Der er udført tiltag, der forbedrer trafiksikkerheden foran indgangen til kirkegården på Bavnehøj allé.
- 25% flere bruger øst-vest forbindelsen for cyklister og gående fra Enghavevej til Sjælør Boulevard på tværs af kirkegården.

Ideoplægget er som ønsket opbygget omkring to økonomiske scenarier, hhv. med en ramme på 10 og 20 mio. kr., udtrykt som: Need to have, og Nice to have. Need to have er ideoplæggets basisprojekt, mens elementerne i Nice to have bygger ovenpå, og tilføjer ekstra kvalitet til området.

Vi har valgt at beskrive tiltagene gennem tre områder hhv.: A, B og C.

schonherr

A – Indgang fra Sjælør Boulevard til Vestre Kirkegård.

Det forekommer oplagt at Vestre Kirkegård skal have en indgang på det lange stræk langs Sjælør Boulevard. Efter at have vurderet fordele og ulemper ved forskellige mulige placeringer, er løsningen blevet, at lægge indgangen over for Sankt Annæ Gymnasium. Der er tre umiddelbare fordele ved denne placering. For det første ligger den tæt på en fodgængerovergang, der forbinder det østlige og vestlige fortov langs Sjælør Boulevard. For det andet er niveauspringet fra fortovet til kirkegården på dette sted overkommeligt, hvilket betyder, at det er muligt at skabe en adgang, der er tilgængelig for alle. Og endelig lægger det nye indgangsparti sig logisk i den eksisterende parkstruktur, både hvad angår logistik og arkitektur.

Undervejs i processen har den rute der er vist i Udviklingsplanen for Vester Kirkegård været undersøgt. Ulemperne ved at vælge denne lidt nordligere

løsning (overfor P-pladsen ved LIDL), er, at terrænforskellen her er noget højere, hvilket vil medføre at en rampe ind i anlægget, skal være længere, og opdeles på to ben. Endvidere er der ikke nogen fodgængerovergang på Sjælør Boulevard på dette sted. Endelig er den eksisterende rampe man skal forcere for at komme længere ind på kirkegården temmelig stejl.

Indgangspartiet opbygges omkring en af kirkegårdens akser. Den udformes med en central trappe flankeret af to let buede ramper. De tre adgangsveje mødes oppe på en fælles repos. Udformningen er lavet med svagt hældende ramper, hvilket tilgodeser cyklister, kørestolsbrugere og dårligt gående. Bag udformningen ligger en intention om at lave en arkitektonisk kobling til trappeanlægget længere inde i anlægget, der er opbygget som et to-fløjet trappeanlæg omkring en halvcirkulær grotte.

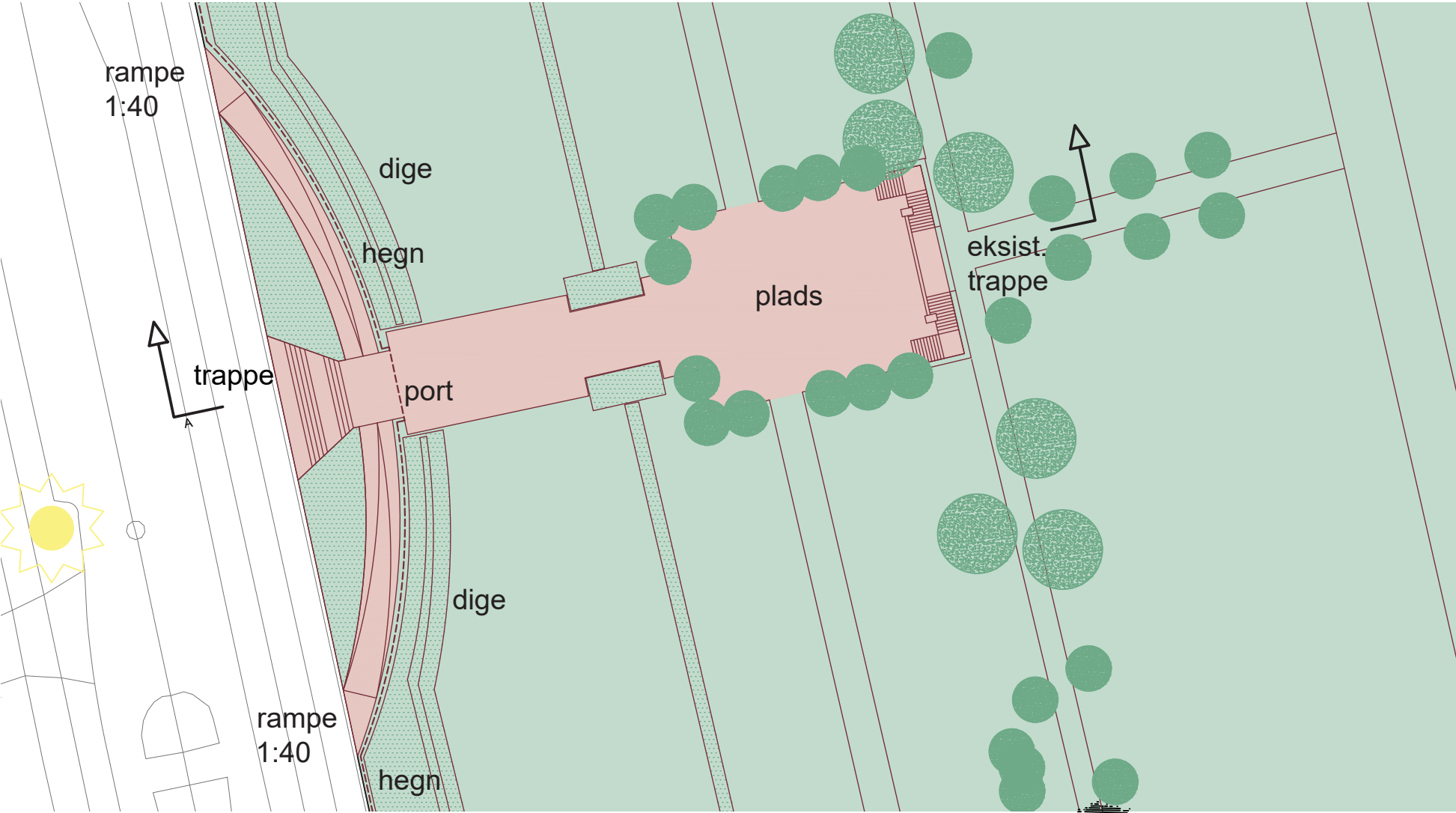
Det nye indgangsparti etableres med lave cortensstålvægge, der danner ryg for ramperne, hvor disse skærer sig ind i terrænet. Selve belægningen på ramperne laves i overfladebehandlet asfalt, der yder en hvis friktion, og

tilskynder til at færdes i et roligt tempo. Trapperne laves enten i granit eller betonelementer af høj kvalitet, og forsynes med håndlister i rustfrit stål.

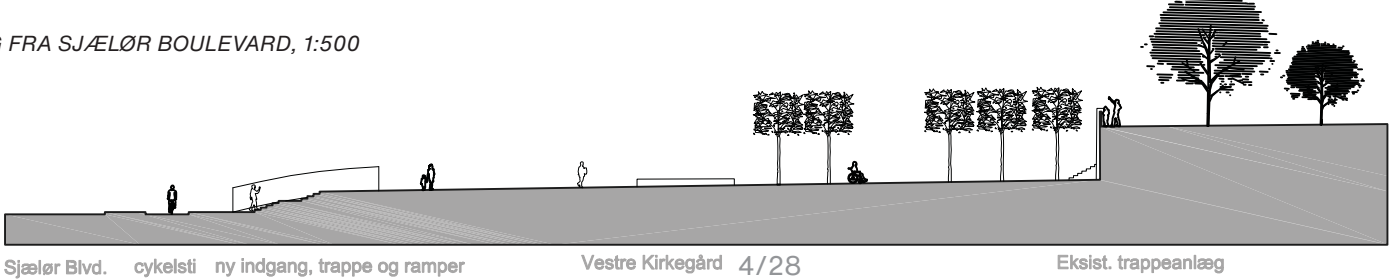
Den eksisterende jordvold føres med ind i anlægget bag ramperne og de lave cortenstålvægge. Hegnet langs Sjælør Boulevard føres ligeledes ind i anlægget placeret bag ramperne, og monteret på cortenstålvæggene. Hegnet laves i en specialudformning der passer til anlægget, og forsynes med en aflåselig port, mellem reposen over anlægget og den videre adgang mod øst.

Terrænet mellem det nye indgangsparti øvre repos og det eksisterende trappeanlæg mod øst bearbejdes som en belagt, let skrånende flade. Ved den videre færden ind i anlægget, kan man, udover at benytte det eksisterende trappeanlæg, opnå adgang via ramper hhv. mod nord og syd. Den sydlige rampe har en yderst moderat stigning, og er derfor fuldt tilgængelig.

Endvidere forslås det at stiforbindelse længere ind i anlægget på kirkegården opgraderes ved udskiftning af belægninger, f.eks. partielt ved ”rundkørslerne” og/eller etablering af lysskulpturer.

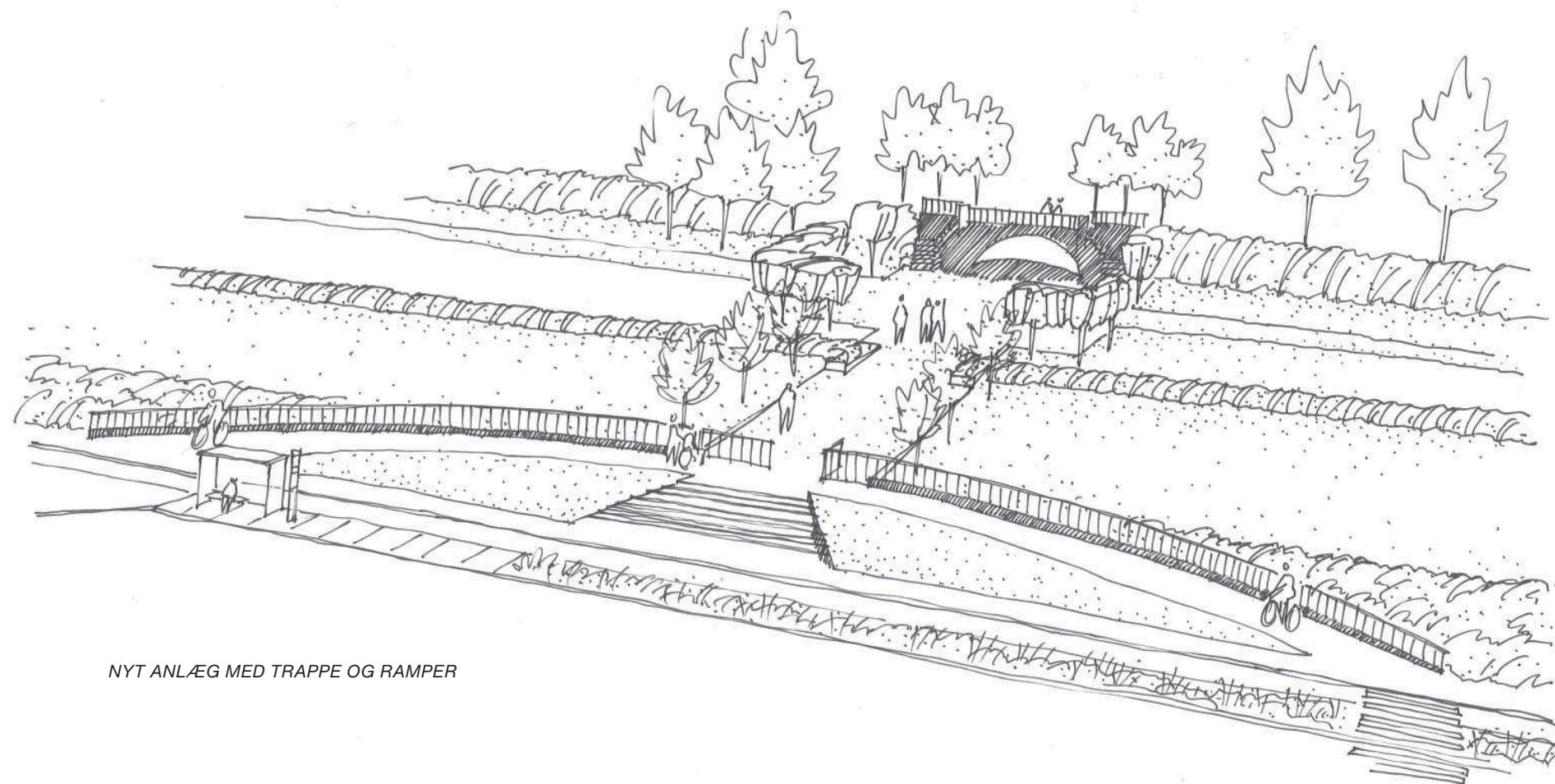
PLAN OG SNIT, INDGANG FRA SJÆLØR BOULEVARD, 1:500

EKSIST. NATURSTENSMURE

EKSIST. TRAPPEANLÆG

NYT ANLÆG MED TRAPPE OG RAMPER

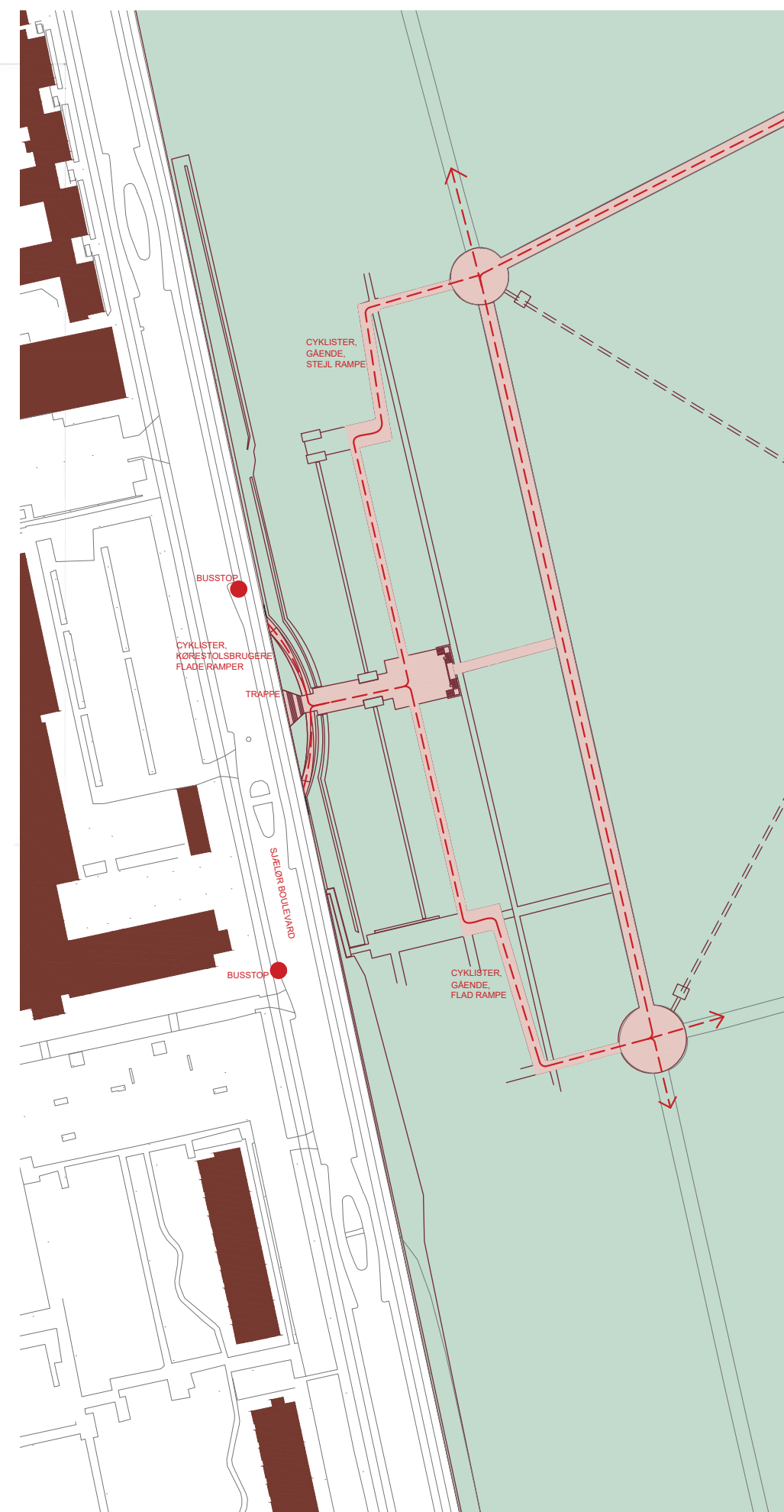

SJÆLØR BOULEVARD, NYT ANLÆG BAG KEGLER

5/28

EKSEMPEL PÅ RAMPE MED SVAG HÆLDNING

DIAGRAM, INDGANG FRA SJÆLØR BOULEVARD, 1:2000

På Bavnehøj Allé forslås en række tiltag, af hvilke det væsentligste er at etablere en Kvartersplads for enden af alleen foran indgangen til Vestre Kirkegård. Alleen er i dag kvarterets fælles rum, men da rummet mellem træerne er trangt, og der er trafik på begge sider, har alleen svært ved at udfylde den rolle. Den nye Kvartersplads vil blive det naturlige sted at mødes i området, og der vil være mulighed for at etablere markeder af forskellig slags.

Kvarterspladsen etableres også for at løse et trafikalt problem. Som området bruges i dag, som vendeplads for biler, busser og lastbiler, og åben adgangsvej til og fra kirkegården, genererer stedet utryghed blandt områdets

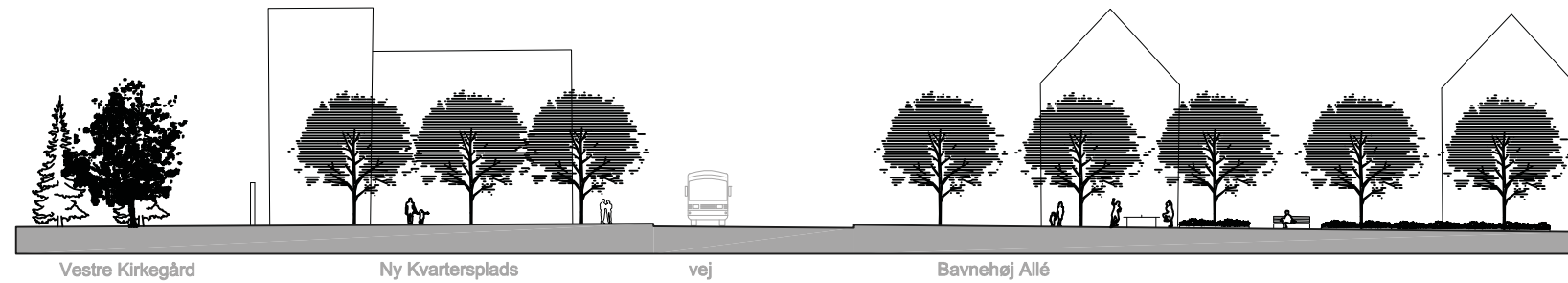
fordgængere. Fremadrettet vil det ikke være tilladt at køre på pladsen, undtagen for kirkegårdens personale, der vil kunne køre gennem porten med servicekøretøjer. Der skal, i den videre projektering af pladsen, tages stilling til, om der kan tillades kørsel ifm. med varelevering til markeder. Desuden skal der arbejdes med, hvordan cykelstien nordfra langs hegnet til kirkegården integreres på en måde, der ikke generer pladsens brugere.

For at kunne etablere pladsen er det nødvendigt at afkorte selve alleen på det vestligste stykke mod kirkegården. De sidste seks træer fjernes, men der plantes et større antal nye træer på pladsen. Det foreslås desuden, at der på pladsen arbejdes med et skulpturelt element, der understreger af-

slutningen af alleens rum og samtidigt fungerer som pladsens ankerpunkt. Det kan ske ved at flytte skulpturen "Hestebetvingeren" til pladsen, fra sin nuværende placering for enden af alleen mod Enghavevej, eller etablere en ny skulptur/byrumselement.

På, og omkring, Bavneshøj allé foreslås en række tiltag. Alleen er i dag kendetegnet ved at den flere steder er gennemskåret af trafik. Fremadrettet skal der kun være en tværpassage for køretøjer der udformes som et hævet felt. Derudover etableres i alt fire hævede felter på de to veje omkring alleen. De hævede felter fungerer både som niveaufri adgangsmulighed mellem fortovet og alleen og som trafikdæmpende bump. Den præcise udformning af disse, og om de eventuelt skal udformes som fodgængerfelter, skal afklares i den videre proces. Endvidere skal det undersøges, om de P-pladser der mistes på grund af de hævede felter, kan genfindes ved etablering af ekstra P-pladser ifm. fortovsudbygninger.

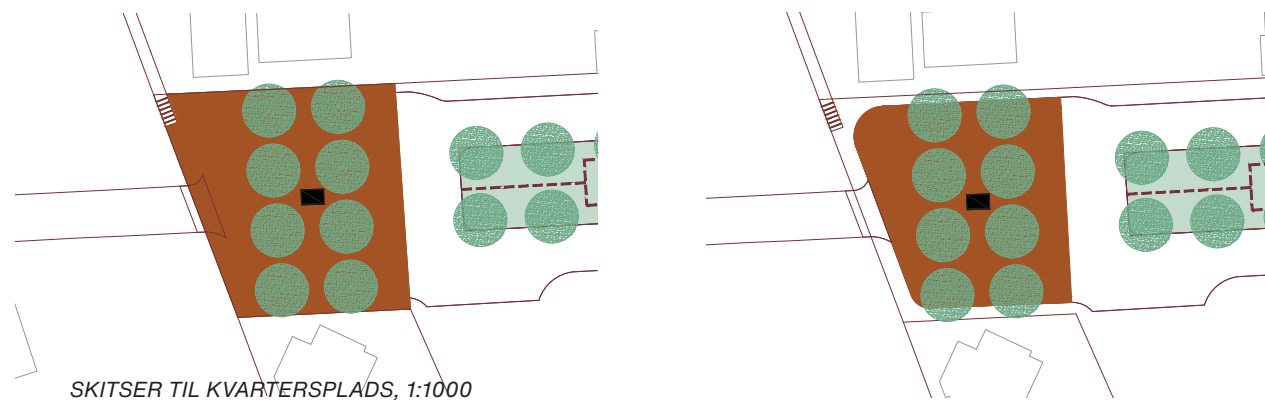
På arealet under træerne i alleen forslås en række tiltag, idet der er taget højde for, at der kun er knapt ni meter mellem de to træerækker. Derfor forslås der at etablere mindre pladskrævende aktiviteter som: bordtennis, fitness, petanque og skak. Disse aktiviteter kan suppleres med løg og stauderplanter i alleen. Endelig kan der etableres flere opholdsmuligheder for forskellige grupper af brugere, end tilfældet er i dag.

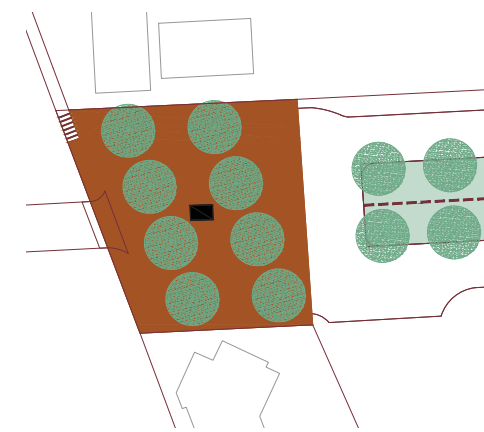
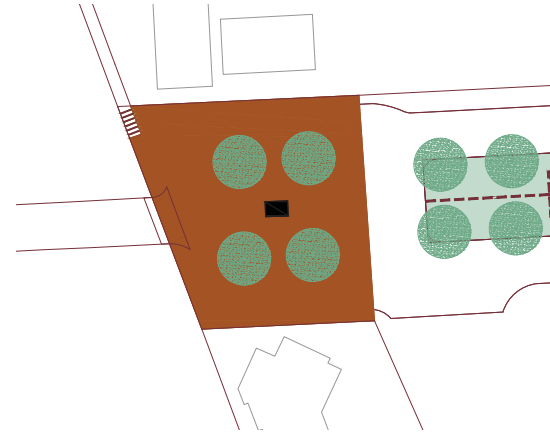
SNIT, BAVNEHØJ ALLE VED KVARTERSPLADSEN, 1:500

PLAN, BAVNEHØJ ALLE, 1:1000

SKITSER TIL KVARTERSPLADS, 1:1000

FREMTIDIG KVARTERSPLADS

MARKED VED TINGSTEDET, VALBY

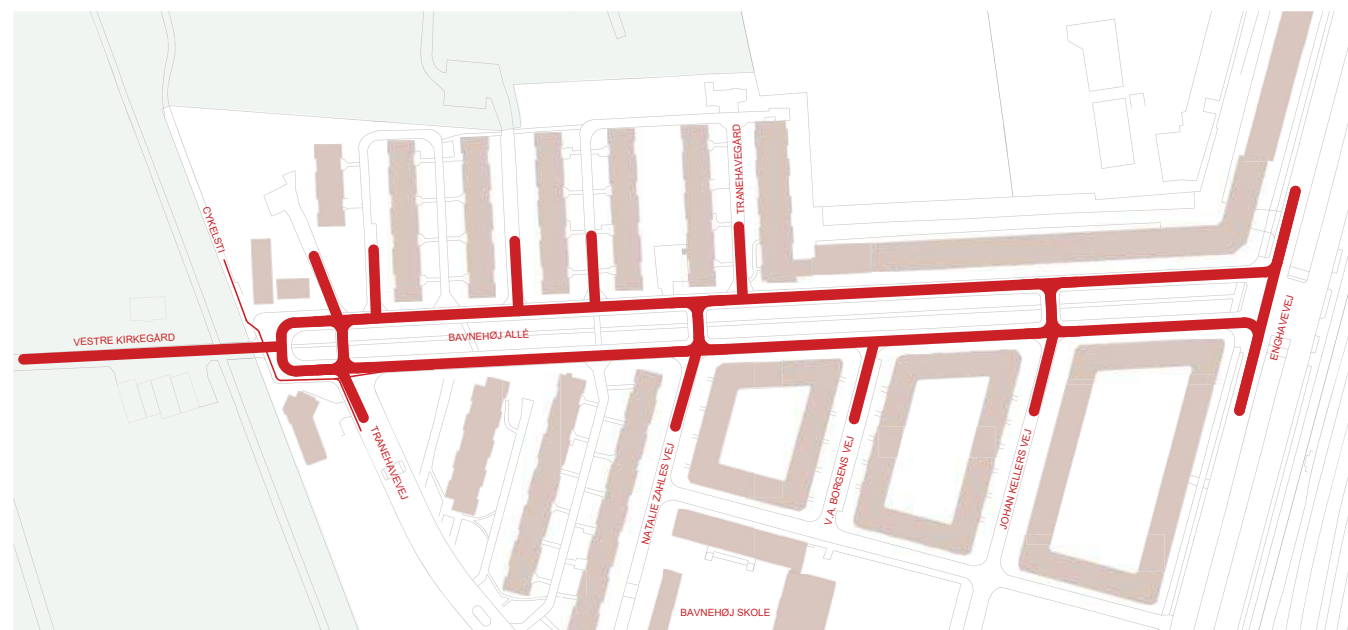
HÆVET FLADE

ROSENS PLADS, SAMSØ

EKSIST. FORHOLD VED FREMTIDIG KVARTERSPLADS

DIAGRAM, NUVÆRENDE TRAFIKAFVIKLING

7/28

DIAGRAM, FREMTIDIG TRAFIKAFVIKLING

schonherr

C – Området ved tunnellen fra Enghavevej til Jernbanebyen.

Det umiddelbart største problem ved tunnellen fra Enghavevej til Jernbanebyen, er, at den er svær at få øje på. Derfor foreslås det, at der som det væsentligste tiltag på dette sted, etableres et lyskunstværk der kan give stedet en identitet. Lyskunstværket kan opdeles på flere nedslagspunkter og derved styrke orienteringen ved forbindelsen. Ultimativt kan lyskunstværket udvides med nedslagspunkter langs hele forbindelsen fra Sjælør Boulevard i vest til Jernbanebyen i øst.

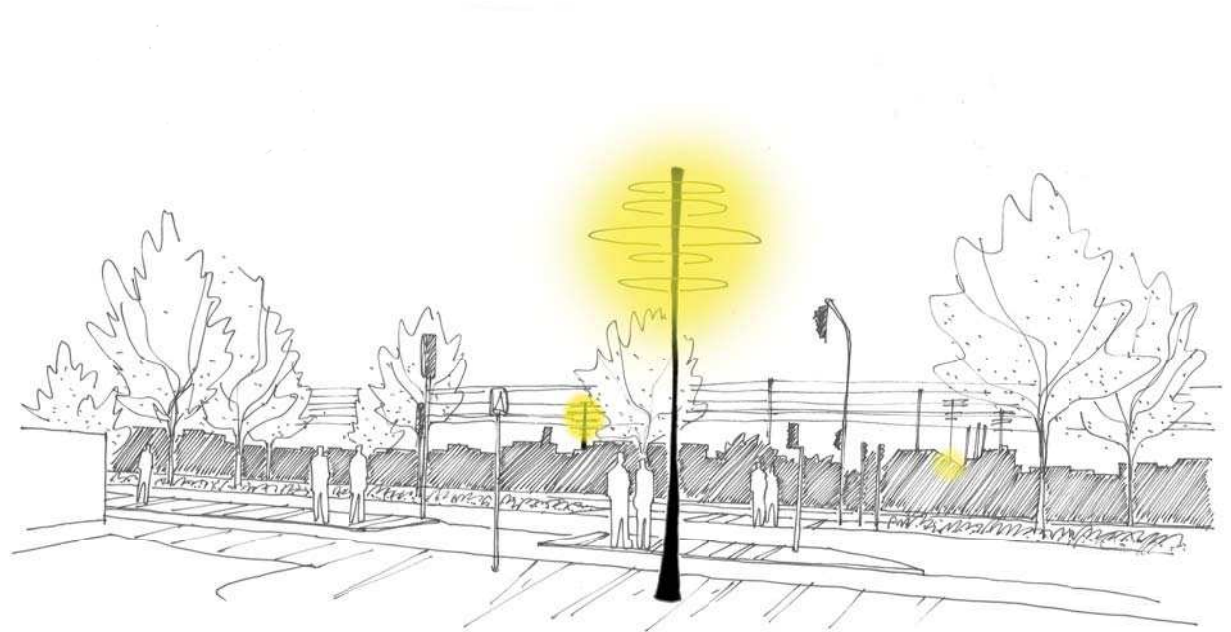
For at give stedet ved tunnellen et kvalitativt løft, forslås det desuden at udskifte materialerne på den eksisterende, trappe, rampe og repos, samtidigt med, at værnet mod gaden og gelænderet langs trappen og rampen, også udskiftes med tilsvarende i en højere standard. Disse tiltag, sammen med en bearbejdning af lyset i selve tunnelen, kan medvirke til at mindske utrygheden på stedet.

EKSIST. LYSSKULPTURER VED ØSTER KAPEL, DAG

EKSIST. LYSSKULPTURER VED ØSTER KAPEL, AFTEN

LYSSKULPTURER

EKSIST. FORHOLD UDEN LYSSKULPTURER

